

Dorogi Zrínyi Ilona Óvoda

2510. Dorog, Hősök tere 2.
OM: 202010

„ÉP – KÉZ – LÁB”

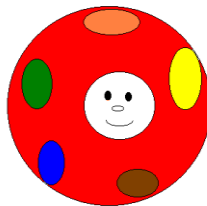
EGÉSZSÉGNEVELŐ

MOZGÁSHARMÓNIA

ALAPOZÓ

HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM (HOPP!)

7. sz.

Felülvizsgálta: Az óvoda nevelőtestülete
Módosította és szerkesztette: Szrnka Anna

BEVEZETŐ

Óvodánk Dorog város első óvodájának jogutód intézménye. A 2021/2022 nevelési évben négy alkalommal álló ünnepségsorozattal ünnepeltük fennállásának 120. évfordulóját. A programok első, hangsúlyos eleme egy időkapuszula földre helyezése volt, melynek felnyitása 20 év múlva esedékes.

Az 1993. évi LXXIX. többször módosított közoktatásról szóló törvény és az akkor hatályos Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja (ÓNOAP) alapján a szociokulturális, a természeti - társadalmi környezet jellemzői, a gyermeki szükségletek, a szülői igények és vélemények, valamint személyi és tárgyi feltételeink figyelembevételével, 1999. szeptember 1. hatállyal vezettük be a helyileg kimunkált **Ép – kéz – láb egészségnevelő, mozgásharmónia alapozó helyi óvodai pedagógiai programunkat (HOPP)**. Az elnevezésben eredetileg szereplő *mozgásfejlesztés* kifejezést a közelmúltban változtattuk *mozgásharmónia* fogalomra, mert ez jobban kifejezi pedagógiai tevékenységünk célját, komplexitását és a mozgáshoz kapcsolt zene sokoldalú alkalmazását. A mozgás a 3-7 éves gyermek alapvető szükséglete, az értelmi fejlődés alapja. Ezt a tényt a jelenleg érvényben lévő ÓNOAP is megerősíti. Mivel a mozgás, az érzékelés, észlelés - kiemelten a térérzékelés - meghatározó a tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók optimális fejlődéséhez, programunk segíti az iskolaérettség kialakulását, egyben - közvetve - megvalósul a viselkedési és tanulási zavarok prevenciója is. Mozgásfejlesztő profilunk jelképe a pöttyös labda, ezért intézményi logónyak is ezt választottuk: gömbölyű formájánál fogva érzékelteti programunk teljességét, komplexségét, EGÉSZ-ségét. Utal a labda sokoldalú alkalmazására; a játékra - ami az óvodás korosztály alapvető tevékenysége és az eredményes óvodai pedagógiai munka meghatározó feltétele. A labda egyben olyan alapvető játékeszköz, amit a gyerekek már kicsi koruktól fogva ismernek, szeretnek. Tudatos óvodai alkalmazását a gyógypedagógusok is ajánlják.

A labdás tevékenységek átfogó alkalmazásának járulékos hozadéka, hogy az óvoda után, a városban többféle labdás sport közül is választhatnak a gyerekek.

A pöttyös labda, mint vizuális ábra, praktikus okokból is tudatos választás: jól ábrázolható, szemléltethető benne helyi pedagógiai programunk rendszere.

A program bevezetése óta kilenc alkalommal mértük fel a pedagógiai programunkkal kapcsolatos elégedettséget partnereink körében. A szülők felmérésének eredménye, a nevelési programra vonatkozó kérdéskörben, minden alkalommal 86-100 % közötti lett. A helyi programmal való tartósan magas elégedettségi szint a trendvizsgálatokban is nyomon követhető.

Az 5-7 éves gyermekek körében végzett, fényképes módszerrel történő elégedettségmérések alkalmával, legtöbbször a mozgásos, ezen belül a szabadtéri mozgásos játékokat, tevékenységeket sorolták az első három helyre a nagycsoportos korú óvodások, többnyire 100% eredménnyel – ezzel is kinyilvánítva egyik alapvető életkori szükségletüket.

Három alkalommal szakértő is ellenőrizte a programot: az első beválás kontroll (2002.) alkalmával, a városi óvodai intézményszerkezet átalakításkor (2010.), valamint az intézményi tanfelügyeleti ellenőrzés alkalmával (2018.). Mindhárom alkalommal megerősítették törvényességét, gyermekközpontúságát, szakmaiságát és korszerűségét.

Mi magunk, több alkalommal felülvizsgáltuk és módosítottuk szakmai alapdokumentumunkat, törvényességi vagy/és tartalmi szempontból. A jogszabályi háttér változásai, az oktatáspolitikai koncepciók, így különösen a Nemzeti köznevelésről szóló, 2011. évi CXC. törvény hatályba lépése és módosításai, az oktatásirányítás és Dorog Város Képviselő – testületének döntései következtében megvalósult intézményszerkezet átalakítások, az ÓNOAP változásai, valamint jelentősebb pályázati támogatások következtében. Például: a *TÁMOP 3.1.4. kompetencia alapú óvodai programcsomag adaptálása*, melynek korszerű módszertani elemeit beépítettük a nevelőmunkákba: a tematikus - elsősorban projekt - tervezés, három szintű differenciálás, komplex tevékenységszervezés, drámapedagógia, az SNI gyermekek integrációja, az IPR-integrált pedagógiai rendszer, valamint az IKT – infokommunikációs technikák. Az *EFOP-3.1.1 Kisgyermekkorai nevelés támogatása* kiemelt európai uniós projektben a tehetséggondozás, a művészetpedagógia, a mozgás és az egészségnevelés megújító képzéseken vettünk részt. Az *NTP OTKP 17 óvodai tehetséggondozás*, valamint az *iskolakert hálózat óvodakert alprogramja mentor kategóriájában pedig* óvodakerti munkánk innovációja valósult meg. Legutóbb a COVID – 19 pandémia következtében kialakított és bevezetett *Online ovi program* következtében történt változtatás. A módosítások a dokumentum főrészében vagy/és a mellékletében valósultak meg. A jelenlegi törvényességi-tartalmi módosítás a kétévente kötelező felülvizsgálat következtében történt változtatás, pontosítás.

Helyi óvodapedagógiai munkánk megalapozottságát, korszerűségét, gyermekközpontúságát támasztja alá az ország és a térség óvodai nevelésében betöltött bázis szerepünk: 2017. év szeptemberétől, mint az Oktatási Hivatal Bázis Intézménye, rendszeresen megosztjuk szakmai jógyakorlatainkat és szervezünk szakmai tanévnyitókat, előadásokat, műhelymunkákat az érdeklődő intézmények, vezetők, pedagógusok számára. 2019. évtől - a 30 éve végzett óvodakerti munkánk alapján - óvodakerti mentor intézményként segítjük a tevékenységet bevezetni kívánó óvodákat, az ország első öt óvodakerti mentor óvodájának egyikeként. Az idei évben, az országban első ízben

odaítélt, megtisztelő országos hatókörű szakmai elismerésben részesültünk: „A gyermek mindenek felett álló érdekeit képviselő óvoda” Körmöci Katalin vándordíj boldog tulajdonosai lettünk.

2022. augusztus 22.

Szrnka Anna
Óvodavezető

Tartalomjegyzék

I. Feltételrendszer	7
II.A pedagógiai program célja	8
III. Gyermekkép, óvodakép	21
IV. Az óvodai nevelés feladata	30
V. Pedagógiai koncepció	40
VI. A program pedagógiai rendszere	47
VII. Az óvodai élet megszervezése	50
VIII. Az óvoda kapcsolatai	54
IX. A gyermek megismerése, fejlődésének nyomonkövetése, differenciált fejlesztése, mérése, értékelése	57
X. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai	61
XI. Gyermekvédelem.....	70
XII. Alapfeladaton túli szolgáltatások	73
XIII. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	77
XIV. Az óvoda szakmai dokumentumai	84
XV. Zárórendelkezések	88
Mellékletek	90

**I.
FELTÉTELRENDSZER**

1. Adatok

1.1. Az óvoda neve, címe

Dorogi Zrínyi Ilona Óvoda
2510. Dorog, Hősök tere 2.

1.2. Férőhely, csoportok száma

Férőhely: 75 fő

Csoportok száma: 3

2. Az óvoda szociokulturális, természeti és épített környezete

2.1. Szociokulturális környezet

Az intézmény Dorog városközpontjában helyezkedik el. Az óvodánkba iratkozó gyermekek családja nagyobb részt kertés házban él, a körzetünk jellegéből adódóan, de lakótelepi övezetből is vannak óvodásaink, ők elsősorban a másik két városi óvoda körzetéből beiratkozók. Tapasztalataink szerint már a gyermekek egészen kicsi korától egyre inkább meghatározó szabadidős tevékenység otthon a TV-nézés, számítógép és újabban az okos telefon használat - különösen a fiúk körében. A mozgás hiány az óvodások testi-lelki egészségére, fejlődésére egyaránt negatív hatással van, de magatartás problémákat is okoz. Tapasztalataink alapján sajnos még mindig elmondható, hogy sok óvodásunk táplálkozása egészségtelen (cukorka, chips, cukros üdítő, kóla, gyorséttermi étel). Pozitív tendencia továbbra is, hogy mindig vannak olyan családok, akik törekszenek életmódjuk - különösen gyermekeik tekintetében - egészségesebbé tételére. Rájuk változatlanul tudunk alapozni egészségnevelő munkánkban és az egészségpropagandában egyaránt., amire a legjobb alkalmak az őszi és a tavaszi nyílt egészség és környezetvédelmi napjaink.

A családok szociális jellemzőit tekintve, nincsen jelentős eltolódás sem a hátrányos helyzetű, sem a kiemelten jó egzisztenciális életszínvonalon élők irányába.

2.2. Természeti és épített környezet

Óvodánk közvetlen környezetében a Hősök tere, a Schmidt Sándor Agora, a Mária barlang, a német kisebbségi tájház, a Szőlőhegy, a Póni szabadidőpark, az Otthon tér és park, a Jubileum tér, a csolnoki erdő stb. remek lehetőséget ad kirándulásokra: élményszerzésre, az edzettség növelésére, környezettudatos megatartás megalapozására, a természeti, társadalmi környezet értékeinek, szépségeinek megláttatására, védelmére. A kenyérmezei patak, a Pala és a Lóga - tó kicsit messzebb, de még Dorogon, valamint a Strázsahegy Esztergom – kertvárosban, a Duna Esztergomban, a dimbesdombos erdők Piliscsév és Keszthely között, a Szabadsághegy Piliscsaba mellett még jól megközelíthető távolságban biztosítanak számunkra lehetőségeket. A főváros közelsége (35km) tovább bővíti a lehetséges helyszínek körét.

3. Törvényi háttér

3.1. Alapvető külső szabályozók

- Az ENSZ által elfogadott egyezmény a gyermekek jogairól
- 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Tv. hatályos változata
- A nemzeti köznevelésről szóló Tv. végrehajtásáról szóló 229/2012.(VIII.28.) Korm.rend.
- A nevelési –oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet
- SNI gyermekek óvodai nevelésének irányelve 2/2005.(III.1.) OM rendelet
- 1997. évi XXXI. Tv a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 26/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- Intézkedési terv a köznevelési intézményekben a járványügyi készenlét idején alkalmazandó eljárásrendről hatályos (jelenleg 7. sz.) változata.

3.2. Alapvető belső szabályozók

- DOR/70-28/2021 sz. Alapító okirat
- SZMSZ, Házi rend

Az intézmény Alapító Okiratában meghatározott alapfeladatai:

- Óvodai nevelés, ellátás; sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása; óvodai intézményi étkeztetés

4. A korszerű módszertanok kötelező időtartamon túli fenntartása, hosszú távú beépülése a pedagógiai munkába

4.1. Szakmai pályázatok

- COMÉNIUS I Partnerközpontú működés kiépítése pályázat útján.
- TÁMOP 3.1.4. *kompetencia alapú óvodai programcsomag adaptálása* (2010./2fő bevezető pedagógus):
 - komplex tevékenységszervezés,
 - három szintű differenciált nevelés és fejlesztés (felzárkóztatástól a tehetséggondozásig),
 - drámapedagógiai módszertan,
 - sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása, egyéni fejlesztési tervének vezetése,
 - SNI egyéni fejlesztési terv készítés.
- NTP – OTKP 2017 hazai és határon túli óvodai tehetség-kibontakoztató programok támogatására kiírt „Szárnybontogató” c. pályázati támogatással:
tehetségműhelyek (személyi feltételek, felkészültség megléte esetén) -
 - Örökmozgó - labdás tehetségműhely,
 - Mórka - néptánc tehetségműhely,
 - Varázsceruza - alkotó tehetségműhely vezetése.
- Óvodakerti alapozó program 2019
 - óvodakerti tevékenység megvalósítása és mentor feladatok ellátása.

4.2. A helyi pedagógiai programunk szakszerű megvalósítása szempontjából meghatározó jelentőségű továbbképzések, szakvizsgák

- Szenzoros, integrációs terápia (Ayres, 1996/ 3 fő)
- TÁMOP 3.1.4. *kompetencia alapú óvodai programcsomag* (2010.) keretében
 - Óvodai programcsomag adaptálása, Drámapedagógia, IKT, IPR képzések elvégzése, SNI gyermekek integrációja.
- *Pedagógusképzés a Zrínyi óvodában* c. - TÁMOP 3. 1. 5. 09/A-2-2010 -0260 sz. gyogytestnevelés – mezítlábas, tartásjavító torna (2012.)
- Differenciálás, viselkedésrendezés (2013./1 fő)
- Mentálhigiénés szemléletmód (2013./1ő)
- Intézményi önértékelés (2015/2 fő)

- EFOP-3.1.1 *Kisgyermekkorai nevelés támogatása* kiemelt EU projektben megvalósuló ***tehetséggondozás, művészetpedagógia**, mozgás, egészségnevelés megújító képzések (2017/18/ 6 fő) – a résztvevőkből, jelenleg 2 fő dolgozik – * általuk elvégzett képzések.
- Tehetséggondozó szakmódszertanos pedagógus (2018., 2019./2fő)
- Munkahelyi elsősegélynyújtó ismeretek (2019./ 2fő/)
- Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer (DIFER (2010., 2020/3 fő)
- Ökológiai szemléletű óvodakertek kialakítása és működtetése (2020./2 fő)
- Fejlesztőpedagógiai szakmódszertanos pedagógus (2020./1 fő)
- Diabmentor továbbképzés (Diabeteszes gyermek ellátása 2021./ 1 fő)

A továbbképzések vagy ingyenesek vagy 100%-ban támogatottak voltak, az óvodapedagógusok részéről nem volt szükség önerőre. Csak úgy, mint a legtöbb egyéb képzés díja, melyeket - fenntartónak köszönhetően - intézményi költségvetésből finanszírozhattam. Például: Zöld óvoda, Így tedd rá! - néptánc, közoktatás vezető szakvizsga - vezetőhelyettes.

5. Személyi és tárgyi feltételek

5.1. Személyi feltételek

Három munkáltató működik együtt az intézményben: a közalkalmazottakat az óvoda foglalkoztatja; a működés szakfeladat Dorog Város Kincstári szervezetéhez tartozik; az étkeztetést és a konyhai személyzetet az HUNGAST – (ELÁMEN) RT. alkalmazza.

5.1.1. Közalkalmazottak

KÖZALKALMAZOTTAK ENGEDÉLYEZETT LÉTSZÁMA ÉS KÉPZETTSÉGE						
Munkakör	Végzettség	Fő	Szakvizsgázott	Szak	Szakirányú továbbképzés szakot végzett	Szak
Óvodapedagógus	Óvodapedagógus	7	3	Közoktatás-vezető (2002., 2013., 2019.)	2	Gyermek-néptánc Beszéd és kommunikáció fejlesztő
Pedagógiai asszisztens	Szakképzett pedagógiai asszisztens	1				
Dajka	Szakképzett dajka	3				
Óvodatitkár	Érettségi (nem szakirányú főiskola)	1				
Takarító	Szakképzett dajka	1				
Közalkalmazott összesen:		13	3		2	

PEDAGÓGUSOK BESOROLÁSA		
Munkakör	Megbízás, beosztás	Pedagógus fokozat
Óvodapedagógus	Óvodavezető	Mesterpedagógus
Óvodapedagógus	Óvodavezető helyettes	Pedagógus II
Óvodapedagógus		Pedagógus II
Óvodapedagógus		Pedagógus I
Óvodapedagógus		Gyakornok
Óvodapedagógus		Gyakornok
Óvodapedagógus		Üres állás

KÜLSŐ MUNKÁLTATÓK ÁLTAL BIZTOSÍTOTT TECHNIKAI SZEMÉLYZET	
Munkakör	Fő
HUNGAST-ELAMEN Zrt foglalkoztatásában	
Konyhai alkalmazott	1
A Kincstári szervezet foglalkoztatásában	
Gondnok	1

ÓVODAPEDAGÓGUS BEOSZTÁS, MEGBÍZÁS, FELELŐSÉGI KÖR						
Munkakör/Beosztás	Fő	Megbízás, munkakörbe épített feladat feladatkör	vagy épített feladatkör	Fő	Felelősségi kör	Fő
Óvodavezető	1	Kötelező, munkakörbe épített: Nyilvános óvodai ünnepélyek, programok szervezése.			Lehetőség: Gyermekvédelmi feladatok Mentor Szakterület koordinátor (tevékenység gondozó) néptánc	1
Óvodavezető helyettes	1	Kötelező, munkakörbe épített és átruházott jogkör: Zártkörű óvodai ünnepélyek koordinálása. Minőségirányítási feladatok koordinálása.			Lehetőség: Szakterület koordinátor -Ének-zene-énekes játék. Mentor	1
Óvodapedagógus	5	A feltételek megléte és/vagy jogszabályi kötelezettség esetén: - Munkaközösség vezető - Gyermekvédelmi felelős - Mentor		1 1 1	Lehetőség: szakterület koordinátor -Mozgás világ tevékeny megismerése (óvodakerti munka)	1 1

A PEDAGÓGIAI PROGRAM EREDMÉNYES MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ, FENNTARTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES TOVÁBBKÉPZÉSEK, BELSŐ KÉPZÉSEK				
Továbbképzés, tanfolyam megnevezése	Igény	Elvégezte	Folyamatban	Tervezett
Komplex prevenciós óvodai program (mozgás)	7	3		4
Kompetencia alapú óvodai programcsomag	7	3		4
Egészségnevelés	3	0		3
Elsősegélynyújtás	3	2		1
Mozgás	3	1		2
Szenzoros integrációs terápia	3	2		1
Gyermektánc (néptánc)	3	1	1	1
Zenés mozgás (pl. Kokas Klára, gimnasztika)	2	0		2
Környezeti nevelés (benne óvodakerti munka)	3	2	1	0
Művészetpedagógia (benne drámapedagógia)	3	3		0
DIFER mérés	3	3		0
SNI gyermekek integrációja	4	3		1
Tehetséggondozás	3	3		0
Fejlesztőpedagógia	2	1		1
Minőségbiztosítás, BECS működtetés	3	3		0
Számítástechnika, internet / ECDL	7	7		0
Gyermekvédelem, IPR	2	1		1
Helyi óvodai programkészítés	2	1		1
Tanügyigazgatás	2	1		1
További hangszerismeret (furulyán kívül)	2	0	1	1
Összesen	67	40	3	24

A megváltozott nevelőtestületi összetétel miatt, meghatározó jelentőségű a táblázatban kimutatott pedagógiai felkészültség továbbképzések vagy belső képzések útján történő megszerzése.

5.2. Tárgyi feltételek

5.2.1. Épület, helyiségek

Az épület három szintes, korszerű, biztonságos. Az eltelt évben befejeződtek az évenkénti ütemezésben megvalósult helyiség felújítások.

Az alagsorban kis gyermeköltöző és 74 m² alapterületű tornaszobánk van. Itt található a „A Zrínyi ovisok egészségéért” alapítvány által fenntartott Somadrin sószoza, a mosókonyha és két szertár.

A földszinten található: a nagyobbik tálalókonyha, az óvodatitkári és vezetői iroda, az elkülönítő és fejlesztő szoba (egyben), a nevelői szoba, a közalkalmazottak és a külső munkáltatásban

foglalkoztatott munkavállalók öltözői, egy csoportszoba (jelenleg Süni kiscsoport) mosdóval, étkezővel és öltözővel.

Az emeleten van: a kisebb tálalókonyha, két csoportszoba külön-külön öltözővel, mosdóval, étkezővel. Itt az idősebb gyermekeket, a földszinten pedig a legkisebbeket helyezük el, a lépcsőhasználat miatt.

A szülők tájékoztatására célirányosan elhelyezett falíújságokat biztosítunk, külön – külön az *egész óvodára* (emeletenként) és a *csoportokra* (ajtók mellett) vonatkozó tájékoztatásra.

Az óvodában olyan *egységes stílusú, harmóniát árasztó, túlstimulációt kerülő állandó dekorációt készítettünk*, mely közel áll az óvodásokhoz és pedagógiai munkánk profilját, szemléletét is tükrözi. A csoportidentitás, az összetartozás jelképes erősítése céljából az óvoda logóját és a csoportok neveit adó kedves állatfigurákat is megjelenítjük. A gyermekeket, szülőket fogadó földszinti térben, a bejárati folyosó falára, az óvadás korosztályhoz közel álló mesevilág és a kedvelt meseszereplők megjelenítése mesefestés került, melyet magunk terveztünk és készítettünk. Tervezésekor törekedtünk a kompetencia alapú nevelési program fő témáival (elemek- tűz, víz, föld, levegő) való összhangra is. A földszinti folyosó hátsó falára a búcsúzó nagycsoportosok számára eddig elkészült, vidám meglepetéstablókat függesztettük ki. A gyermekek által használt helyiségek állandó és változó dekorációiban biztosított a csoportszobák színvilágával való harmónia, valamint a természetszeretet, a természetes anyagok használatának preferálása és az igényes kivitelezés. Törekszünk a térbeli kiterjedéseket alkalmazó dekorálására, erre legjobb példa az étkezőkben található. A megfelelő látási viszonyok érdekében, az ablakok esetleges dekorálásában figyelembe vesszük, hogy a természetes fény útját ne gátoljuk. A csoportokban az öncélú díszítés helyett, egyes nevelési feladatok megvalósítását vizuálisan támogató, elsősorban funkcionális dekorációt alkalmazunk. A csoportok neveinek kedves figuráit (Süni, Kuttyus, Maci) felhasználjuk az évszak, időjárás, születésnap és napos táblákon; a tevékenységközpontokat pedig egységes ábrákkal jelöljük. Gondoltunk az egyes tevékenységek (öltözködés, mosakodás, WC használat, fogmosás) sorrendjének fényképes-piktogramos kihelyezésére is, a szerialitás fejlesztése céljából és az SNI, ezen belül az egyre gyakrabban jelenlévő autista gyermekek érdekében. Ez szintén egységes a csoportszobákban az ismeretek, készségek, képességek hosszútávú rögzítése érdekében, mivel a csoportok évente szobát cserélnek. Az évszakok és ünnepek váltakozását követő díszítés a nagyobb gyermekek bevonásával készül.

5.2.2. *Berendezés, játékok, eszközök, felszerelések*

A *csoportszobák berendezése* korszerű. A szükséges felújítás-javítás, csere vagy gyarapítás az éves munkatervben meghatározott ütemezésben történik. A csoportszobákat tevékenységközpontokra osztottan rendeztük be, melyek közül meghatározó jelentőségű a termék közepén kialakított mozgás központ, hiszen a mozgás profilunknak megfelelő tevékenységek közül igen sok itt zajlik, szabad játékidőben. A gyermekek számára elérhető, nyitott polcrendszeren biztosítottak a korosztályoknak

megfelelő játékok, eszközök, felszerelések, anyagok. A célszerűség (és a gazdaságosság) itt is fontos szempont, ezért a játékok, eszközök és felszerelések cserélhetőek és a csoportok között is átadhatók.

Minden csoportban kényelmes, egészséges fekvőfelületet biztosító ágyak vannak.

A pedagógiai programunk megvalósításához szükséges alapvető és biztonságos játékokkal, eszközökkel, felszereléssel rendelkezünk. Elhasználódás esetén megoldott a pótlás, állagromlás esetén a javítás. Beszerzéseknél ügyelünk rá, hogy a korcsoport fejlettségének megfelelő játékok, eszközök kerüljenek az óvodások kezébe, például a kicsoportosok részére vastag ecset, nagy méretű gyöngy stb. Az utóbbi években is volt módunk fejlesztésekre, beruházásokra, például TV, szekrény, kisasztalok, székek, irattároló szekrény stb. beszerzésére.

A mozgásfejlesztéshez szükséges eszközkészlet bőséges, sokféle, különös tekintettel a labdára és a szenzoros integrációs fejlesztés speciális eszközkészletére. Ugyanígy jónak minősíthető az ének, zene, énekes játék, gyermektánc tevékenység felszereltségünk, ideértve a gyermek és felnőtt viseletünket, a tematikus zenei CD állományunkat és az óvodakerti szerszámkészletet is.

Pedagógiai céljainkkal összhangban, különösen a kreativitás fejlesztés és a környezettudatos magatartás alapozás területén, a természet kincseinek és a természetes anyagok széleskörű felhasználására kell törekednünk a gyermekek tevékenykedtetésében. Ebben a törekvésünkben a szülőket is bevonó, tervszerű gyűjtőmunkára is támaszkunk.

Szakirodalmi könyvállományunk bőséges, a pedagógiai program megvalósításához szükséges korszerű kiadvány és módszertani készlet jelentősen gyarapodott. Pedagógiai CD és DVD készletünk is van. Az alapvető audiovizuális eszközök rendelkezésre állnak.

A számítástechnikai eszközök: számítógépek, laptopok, nyomtatók olyan számban biztosítottak, hogy három munkakörben külön használhatók: óvodatitkár, óvodavezetés, óvodapedagógusok.

Az internet csatlakozás három helyiségben, az irodákban és a nevelői szobában elérhető, WIFI pedig a földszinten és az emeleten.

5.2.3. Udvar

Udvarunkon egyaránt található füves, földes, betonos felület és gumitégla burkolattal ellátott terület is.

2015-ben nőtt a füves terület (100 m²), mert a városi Agora kialakításakor, kérésünkre, fenntartónk az óvodához csatolta. Az udvar adottságait igyekszünk minél célszerűbben kihasználni, elsősorban mozgásfejlesztési célkitűzéseinkkel összhangban. Ha csak lehet, az udvarra szervezik a gyermeki tevékenységeket az óvodapedagógusok. Elsősorban a mozgást, az ének, zene, énekes játék, gyermektánc és a külső világ tevékeny megismerése tevékenységeket. A betonos felületnek köszönhetően a gyermekek kerékpározhatnak, rollerezhetnek, autózhatnak is, és eső után, nedves talaj esetén is lehetőség van szabadtéri játékokra. A hátsó kerítés mentén kialakításra került egy gumitéglával

lefedett, elkerített terület, amit változatos formában lehet használni, különféle változatos szabad és szervezett játékokra, tevékenységekre.

A növényzet változatos: örökzöldek (erdei fenyő, tuja), lombos és gyümölcsfák, futónövények, sövény és virágzó cserjék is megtalálhatóak az udvaron. A zöldterület kialakítást és fásítást pályázati (pl. a Dorogi Égetőmű Közalapítvány) fenntartói, szülői és legújabbban az óvodakert hálózat segítségével oldottuk meg, de kaptunk fákat, illetve cserjéket és egyéb növényeket - többek között a - SANYO-tól, BEBTE egyesülettől. Az egynyári virágok beszerzését és beültetését elsősorban költségvetésből és szülők bevonásával oldjuk meg, akikkel együtt bonyolítjuk le az őszi és a tavaszi nyílt egészség és környezetvédelmi napokat, amikor udvar és kertrendezés, szépítés is történik. Az egészség és környezettudatos nevelés érdekében indított, több éves faültetési programunk végére értünk, mára már árnyékot is adó lombok alatt játszhatnak az óvodások.

Kis veteményes, virágos, szikla és gyógynövényes kertünk is van komposztálókkal, valamint egy mini tó, tavi és vízparti növényekkel. Ezek a területek remek lehetőséget adnak a környezet tevékeny megismerésére, a folyamatos óvodakerti munkára.

Szülői és dolgozói felajánlásnak, társadalmi munkának köszönhetően, a betonos kerítésünk bejáráttal szemközti része, szép, színes figurális festést kapott, ahogy az épületben, úgy itt is összhangban a kompetencia alapú nevelési program fő témáival, az elemekkel, évszakokkal, megjelenítve az óvoda épületét, az óvodai logót, a labdát és a csoportjeleket is: a sünit, a kutyust és a macit.

Az udvari stabil játékok MSZ EN 1176, 1177 szabványnak való megfelelése: a fa vár esési felülete részlegesen, a hintáké teljes egészében megfelel az előírásoknak. A mérleghintát kicserélték, a kisvonalot kiemelték balesetveszély miatt. Ez utóbbi helyett szükség lenne pótlásra, de véleményünk szerint a mókuserék és a mászófal is cserére szorul már.

Az udvar és udvari stabil játékok, felszerelések felügyeletét, ellenőrzését, karbantartását, fejlesztését - 2012. évtől - a dorogi Rapid Work 2002. Kft látja el, a fenntartóval történt megállapodás és munkamegosztás alapján. Az óvodának igény és probléma jelzési jogosultsága van.

Két árnyékolt homokozónk van. A betonos területen két lugas található asztalokkal, padokkal. A hátsó, festett kerítés előtti elkerített részt is napvitorlával árnyékoljuk a meleg időszakokban.

A tárgyi feltételek áttekintő kimutatása

Megnevezése	Állaga		Biztonsága		Mennyisége	
	Megfelelő	Javításra szorul	Megfelelő	Hiányos	Elegendő	Hiányos
Épület	X		X		X	
Helyiségek						
Csoportszobák	X		X		X	
Gyermekmosdók		X két helyiség	X		X	
Gyermekétkezők	X		X		X	
Tornaszoba, előtér		X előtér	X		X	
Sószoba		X				
Orvosi – elkülönítő és fejlesztő szoba	X		X		X	
Nevelői szoba	X		X		X	
Vezetői iroda	X		X		X	
Óvodatitkári iroda	X		X		X	
Szertár, raktár	X		X		X	
Felnőtt öltöző	X		X		X	
Felnőtt mosdó	X		X		X	
Berendezés						
Csoportszobák játék bútorai	X		X		X	
Csoportszobák, étkezők egyéb bútorai (székek, asztalok, polcok, szekrények)			X		X	
Gyermeköltözők bútorai	X		X		X	
Irodák bútorai	X		X		X	
Fektető ágyak	X		X		X	
A gyermekek fő tevékenységeihez szükséges eszközök						
<i>Játék</i>	X		X		X	
<i>Mozgás</i>	X		X		X	
<i>Ének, zene, énekes játék gyermektánc</i>	X		X		X	
<i>Külső világ tevékeny megismerése</i>	X		X		X	
<i>Verselés, mesélés</i>	X		X		X	
<i>Rajzolás, festés, mintázás kézimunka</i>	X		X		X	
<i>Munka jellegű tevékenységek</i>	X		X		X	
Audiovizuális eszközök	X		X		X	
Számítástechnikai eszközök	X		X		X	
Udvar						
<i>Területe, felülete</i>		X	X		X	
<i>Stabil felszerelés, játékok</i>		X	X			X
<i>Mobil eszközök</i>	X		X		X	

II. A PEDAGÓGIAI PROGRAM CÉLJA

1. Általános cél

Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének segítése, a gyermeki személyiség kibontakoztatása, a hátrányok csökkentése, az életkori és egyéni sajátosságok, és az eltérő fejlődési ütem és a sajátos nevelési igény figyelembevételével, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

1.1. A gyermek, mint fejlődő személyiség

A gyermeket szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

1.2. A család és az óvoda szerepe a 3-7 éves korú gyermek nevelésében

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda ebben kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

1.3. A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása

Az emberi és gyermeki jogok tiszteletben tartásához alapvető, hogy a szabályok az óvodai dolgozók és a szülők körében egyaránt ismertek legyenek. Gondoskodunk arról, hogy az érintettekkel megismertessük ezeket.

Minden gyermeket egyenlő eséllyel kell részesítenünk színvonalas ellátásban, így különös figyelmet fordítunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésére. Biztosítjuk, hogy a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, sajátos nevelési igényű gyermek is képességei szerint részt vehessen minden óvodai tevékenységben. Az egyéni készségek, képességek fejlesztésével, ezen belül a gyermeki kreativitás, fantázia, kezdeményezések és önkifejezési törekvések kibontakoztatásával óvodai tehetséggondozási feladatokat is megvalósítunk.

1.4. A gyermek védelme, harmonikus fejlődésének biztosítása

A gyermek harmonikus fejlődésének segítségét a szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosításával, körültekintő, egymásra épülő szabályozással alapozzuk meg. A gyermeki szükségletek kielégítésével, képességeinek, kompetenciáinak, attitűdjeinek kibontakoztatásával és fő feladataink komplex megvalósításán keresztül biztosítjuk harmonikus fejlődésüket.

2. Az egészségnevelő pedagógiai profilnak megfeleltetett célok

2.1. A testi, lelki egészség biztosítása.

2.2. Harmonikus mozgás megalapozása.

2.3. Környezettudatos magatartás szokásrendszerének kialakítása.

III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

1. Gyermekkép

Az óvodapedagógiai munka során a gyermeki személyiségből indulunk ki.

1.1. A gyermek, mint egyedi személyiség és szociális lény

A gyermeki személyiség mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai lény egyszerre. Ezért az óvodában egyaránt fontos az én tudat erősítése, a gyermekek egyéni szükségleteinek, adottságainak, képességeinek, megféleltetett egyéni, differenciált bánásmód, valamint a társas igények kielégítése, a korosztályával közösen átélt élményszerű tevékenységek során.

1.2. A gyermek fejlődésének meghatározói

A gyermek fejlődését genetikai adottságai, a fejlődés törvényszerűségei, a spontán és tervszerű környezeti hatások egyszerre határozzák meg.

Nagyon fontosnak tartjuk a megfelelő személyi és tárgyi környezet biztosítását, így különösen:

1. Az óvodapedagógusok alkalmasságát, alapos szakmai felkészültségét - amelynek alapvető eleme a korosztály fejlődési jellemzőinek átfogó ismerete - és törekvése az óvodások egyéni megismerésére.
2. A biztonságos, higiénikus, barátságos, esztétikus, befogadó, elfogadó, szakszerű és inspiráló hatású óvodai miliőt.

1.3. A 3-7 éves gyermek szükségletei

A fejlődő gyermeknek egyénenként és életkoronként, életkori szakaszonként változó szükségletei vannak, ezért az óvodában:

1. Gyermekközpontú, elfogadó, befogadó óvodai légkört alakítunk ki.
2. Az egyenlő hozzáférést minden gyermek számára biztosítjuk: minden harmadik életévét betöltött gyermek járhatson óvodába, mindegyikük részt vehessen minden óvodai tevékenységben, ellátásban.

2. Óvodakép

2.1. Az óvoda, mint szakmailag önálló nevelési intézmény

- Az óvodában biztosított az országos alapprogramnak megfelelő pedagógiai tevékenység, de ezen belül jelen vannak sajátos arculat jellemzői és az innovatív törekvések is.
- A helyi sajátosságok elsősorban az egészség, ezen belül mozgás profilunknak megfelelően megféleltetett célokban, a tevékenységközpontú, egymás mellett párhuzamosan is végezhető

tevékenységrendszerben, a pedagógiai tervezésben, értékelésben, a gyermekek fejlődésének dokumentálásában, a preventív, felzárkóztató és a tehetséggondozási feladatok megvalósításában, valamint preferált módszertani megoldásokban mutatkoznak meg. Például: projekttervezés, drámapedagógia, három szintű differenciálás.

- A családi nevelés kiegészítőjeként, inkluzív szemlélettel segítjük a gyermekek nevelését három, eseteként két és fél éves korától iskolába lépésig.
- Az egyéni adottságok, készségek, képességek függvényében biztosítjuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit: a biztonságos, inspiráló tárgyi környezetet, kreatív óvodai légkört, valamint a szükséges létszámú és felkészültéggű emberi erőforrást, gyermekközpontú, fejlődésorientált pedagógiai kultúrát.
- A tevékenységrendszerrel és a tárgyi környezettel lehetővé tesszük a környezettudatos magatartás megalapozását, melyet az egészséges életmód szokásrendszerének kialakítása és a külső világ tevékeny megismerésének koordinálása során tudunk segíteni leghatékonyabban, amiben hangsúlyos szerepet tölt be egyik helyi jógyakorlatunk, az óvodakerti munka.
- Az értékorientált közösségi nevelés sikerét az ünnepélyekre vonatkozó intézményi jó gyakorlataink (Pl. a módszertani megoldásaiban komplexitásra törekvő, drámapedagógiai módszerek a tematikus ovi táncházakon; a választható, egymás mellett párhuzamosan is végezhető tevékenységek a természet jeles napjain és az erőltetett szerepeltetést kerülő, gyermekbarát évfázis) tapasztalatrendszerére és összekovácsló ereje is támogatja.
- A nemzeti identitástudat, hazaszeretetre nevelést indirekt, változatos tevékenységekben megvalósuló formáit alkalmazzuk, mely sajátfejlesztésű jó gyakorlataink.
- Igény, szükség esetén nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, átörökítését, nyelvi nevelését, multikulturális integrációját.
- Igény, szükség esetén a migráns gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, átörökítését, nyelvi nevelését, az interkulturális integrációját.
- A kiemelt figyelmet (különleges gondoskodást igénylő és hátrányos helyzetű) igénylő gyermekek ellátásának szakszerű, eredményes napi megvalósítását a kompetencia alapú óvodai programcsomag adaptálása során bevezetett három szintű differenciálás az alapja (zöldfülű, palánta, táltos) a tervezésben és a gyakorlati pedagógiai tevékenységekben is. Szükség szerint biztosítjuk a gyermekvédelmi ellátásra szoruló és az SNI, BTMN gyermekek szakszerű óvodai nevelését, felzárkóztatását, de a tehetség csíráit mutató gyermekek természetes, elsősorban csoporton belüli tehetséggondozására is hangsúlyt fektetünk.

2.2. Az óvodai nevelőmunka alapvető funkciója

Óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció:

- gondoskodunk a ránk bízott gyermek biztonságáról,
- a társas közegéről,
- neveléséről.

Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

2.3. Nevelési alapelveink

- A gyermekeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi, mindenek felett álló érdekeinek, életkori és egyéni szükségleteinek megfelelő körülmények között.
- Maradéktalanul biztosítani kell a gyermekek mindenekfelett álló érdekeit, az ENSZ által deklarált jogait, valamint teljesítenünk kell a Gyermekvédelmi és a Nemzeti köznevelési tv. által számunkra meghatározott feladatokat, mely szerint az óvoda, mint a jelzőrendszer tagja, elsődleges prevenciót lát el.
- Nevelőmunkánkban a gyermekek személyiségfejlődését az egyéni készségek és képességek, kompetenciák kibontakoztatásán keresztül segítjük.
- Kiegészítjük a családi nevelést, és óvodapedagógiai módszerekkel megvalósítjuk azokat a feladatokat, amiket a család, jellegéből adódóan, nem tud teljes mértékben (szocializáció, értékorientált közösségi nevelés).
- Óvodapedagógiai munkánkban törekszünk a szereteten, elfogadáson alapuló nevelői magatartásra, a toleranciára és a bátorító, támogató, meleg-megengedő, de következetes bánásmódra.
- Az **egészség**, mint érték közvetítése az óvoda teljes működését, nevelőmunkáját meghatározza, egységben kezelve a testi, mentális és lelki egészséget, valamint a környezettudatos magatartást.
- Az eredményes nevelőmunka érdekében nagy jelentőséggel bír az óvodás gyermek érdekeinek, szükségleteinek, fejlődési jellemzőinek megismertetése a partnereinkkel is.
- Szem előtt tartjuk, hogy a mással nem helyettesíthető játék, az óvodás gyermek alapvető tevékenysége, ezért az óvodai életet úgy tervezzük és szervezzük, hogy az ne sértse a gyermekek szabad játékát és a játékidőt, mely az óvodások napjának nagy részét kiteszi.

- Nevelési módszereink, intézkedéseink megválasztásánál alapvető:
 - a gyermekek fejlődési jellemzőinek,
 - az eltérő fejlődési ütem, egyéni adottságok,
 - a gyermeki kíváncsiság, cselekvési és mozgásvágy, önállósági, önkifejezési törekvés,
 - a családi háttér, a családi nevelés jellemzőinek figyelembevétele, adaptivitás, inkluzív szemlélet.
- Egyaránt biztosítjuk a tehetség jeleinek felismerését, fejlesztését és a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, valamint a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését.
- Az egyénre szabott ösztönző, pozitív értékelésre, példaadásra és szociális tanulásra építünk, amivel megerősítjük a helyes magatartásformákat.
- Az alapvető erkölcsi, akarati tulajdonságok, valamint a közösségi lényhez illő viselkedési formák megalapozásának feladatait a nevelőmunkában folyamatosan érvényre juttatjuk.
- A mozgással tanulás megvalósítása módszertani kultúránk alappillére.
- A fejlesztő tevékenységben tudatosan és teljeskörűen felhasználjuk a zene és a mozgás jótékony egymásra hatását.
- A sportostól a táncosig, változatos szabad és tervszerű mozgáslehetőségek biztosítottak a teljes tevékenységrendszerben. A mozgás lehetőségek közül a labdás tevékenységekre, a zenés-táncos lehetőségek közül pedig a gyermeknéptánra építkezünk.
- Nevelési programunkban **preferáltak a változatos szabadtéri mozgáslehetőségek**, különös tekintettel a kooperatív játékokra.
- Egész nevelési rendszerünkkel, eszközeinkkel, valamint a külső-belső tér célirányos, esztétikus kialakításával (berendezés, dekoráció) sugározni kívánjuk a gyermekek, szülők felé az egészség, mozgás és természetközpontú szemléletünket, a kompetencia alapú óvodai nevelési program szellemiségét, és az óvodás gyermekhez közelálló mesevilágot.

2.4. Az alapelvek megvalósításának feladatai

Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk

- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- Testi, lelki és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítása érdekében a sokszínű, életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységről:

- Így elsősorban a mással nem helyettesítő játékról,
- Életkorhoz és egyéni képességekhez igazodó, a mai gyermek érdeklődésre is fókuszáló műveltségtartalmak közvetítéséről (pl. rendhagyó témák – csillagászat, dinoszauruszok kora, kísérletek stb.),
- Az óvodás gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről.

2.5. Az óvodapedagógus modell

- Szakirányú, főiskolai szintű óvodapedagógus végzettséggel rendelkezik.
- Óvodapedagógiai felkészültsége alapos és korszerű, jól ismeri az alapvető szakmai (ÓNOAP és a HOPP) és működési (SZMSZ, Házirend) szabályzatok rendelkezéseit.
- Az ÓNOAP és a HOPP szabályozása alapján látja el pedagógiai feladatait.
- Jól ismeri a korosztály fejlődési jellemzőit, alapvető szükségleteit.
- Rendelkezik a gyermekek iránt megnyilvánuló elfogadó, empátikus, odafigyelő, ösztönző és támogató magatartással, pedagógiai kultúrával.
- Kommunikációja szakszerű, modell értékű, beszéde jól érthető. Jó hallgató, kérdéskultúrája sokoldalú, törekszik a beszédkedv fenntartására – beszélgetésre, az eredményes anyanyelvi nevelés megvalósítására.
- Törekszik a gyermekek alapos egyéni megismerésére, a csoport három szintű (felzárkóztatás, általános fejlesztés nevelés, tehetséggondozás) és az egyéni, differenciált bánásmód alkalmazására.
- Következetesen, felelősségteljesen és tudatosan gondoskodik a gyermekek testi-lelki épségének megóvásáról, egészségéről, biztonságáról, a mozgásharmónia alapozásáról.
- Helyben szokásos módon nyomon követi, dokumentálja óvodásai fejlődését.
- A gyermekek érdekeit szolgáló módszereket, értékeket közvetít a szülők, kollégák felé.
- Gondoskodik az egyéni szocializáció és a közösségi nevelés egyidejű megvalósításáról.
- Igénye van az önképzésre, rendszeresen részt vesz belső és külső továbbképzéseken.
- Törekszik a pedagógus életpálya rendszerben a sikeres továbblépésre: az eredményes minősítésre és tanfelügyeleti ellenőrzésre való alapos felkészülésre.
- A szülővel való kapcsolattartásban kezdeményező, segítő, türelmes, kultúrált, a családhoz igazított együttműködési és kommunikációs eljárásokat alkalmaz.
- Az óvoda vezetőjével, és minden alkalmazottjával, különösen közvetlen kolléganőivel jó együttműködésre törekszik, rugalmas, segítőkész.
- A dajka és a pedagógiai asszisztens munkáját irányítja, koordinálja, ellenőrzi.

- Mindent megtesz annak érdekében, hogy a csoportban együtt dolgozó felnőttek nyitott, barátságos, bizalomteli, tiszteletteljes kapcsolattartással és kommunikációjukkal biztonságérzetet és bizalmat keltsenek a gyermekekben és a szülőkben.
- Munkavégzésében önálló, megbízható.
- Tervező, szervezőmunkában szakszerű, kreatív, igényes, szorgalmas.
- Az adminisztrációs, számítástechnikai feladatok végzésében igényes, pontos, precíz.
- Tevékenyen rész vesz a HOPP szellemiségének megfelelő esztétikus, barátságos óvodai környezet alakításában: gyermeki tevékenységekhez, dekorációhoz, rendezvényekhez rendszeresen eszközöket készít, szépíti a csoportot, öltözőt, folyosót, tornaszobát, udvart. Részt vesz a nevelőtestületi szoba barátságos, jó munkakörnyezetté alakításában, komfortossá tételében, alkalmankénti dekorálásában.
- Szeret és tud csapatban dolgozni. Állandó vagy alkalmyszerű munkacsoportban, teamekben szerepet vállal, irányít vagy együttműködik.
- Aktívan részt vesz a folyamatos intézményi innovációban.
- Motivált és aktív a jogyakorlatok átvételében és megosztásában.
- Tevékeny részt vállal óvodai, és mint a város értelmiségének tagja, óvodán kívüli szakmai, kulturális, jótékony célú vagy sport rendezvényeken.
- Betartja a titoktartási kötelezettséget.
- Etikusan, kulturáltan viselkedik az óvodán belül és kívül egyaránt: képviseli az óvoda, a vezetés és a munkatársak pozitív megítélését, presztízsét.

2.6. A nevelőmunkát segítő dajka

- Dajka szakképzettséggel rendelkezik.
- A vonatkozó jogszabályok, szabályzatok alapján látja el a munkáját.
- Jól ismeri a helyi pedagógiai programot, különös tekintettel az egészségnevelő, kiemelten a mozgás profilra, a cél, az óvodakép, az alapvető feladatok és a szervezés fejezetekre.
- Ismeri a csoport féléves nevelési terveit és értékeléseit.
- A munkaköri leírása alapján, az óvodapedagógus útmutatása szerint végzi konkrét feladatait. A keze alá dolgozik, csak az ő kifejezett kérésére lát el irányítási feladatokat.
- Önálló feladatkörként ellátja a folyamatos reggeli és uzsonna koordinálását.
- Rendelkezik a gyermekek iránt megnyilvánuló elfogadó, empatikus, odafigyelő magatartással, mosolygós, kedves, derűs, de következetes és szükség szerint határozott kommunikációval.
- Folyamatosan gondoskodik a gyermekek komfort érzetének biztosításáról.

- Differenciáltan segíti óvodásait, teret enged a gyermek önállósági törekvéseinek.
- A rábízott higiéniai, takarítási feladatokat pedánsan ellátja.
- Dajka társaival, pedagógiai asszisztenssel összehangolja munkáját, együttműködik velük.
- Az óvodapedagógusokkal zökkenőmentes együttműködésre törekszik.
- Munkavégzésében önálló, pontos, precíz, szorgalmas.
- A folyamatos étkeztetési, pihenési és gondozási feladatellátás során, a HOPP és az óvodapedagógus irányítása alapján, önállóan végzi feladatait.
- Betartja a titoktartási kötelezettséget.
- Kultúráltn, segítőkészen viselkedik a kollégákkal, szülőkkel egyaránt.
- Etikusan, kulturáltn viselkedik az óvodán belül és kívül is, képviseli az óvoda, a vezetés és a munkatársak pozitív megítélését, presztízsét.

2.7. Pedagógiai asszisztens

- Érettségivel és pedagógiai középfokú szakképzettséggel rendelkezik.
- A vonatkozó jogszabályok, szabályzatok alapján látja el a munkáját.
- Jól ismeri a helyi pedagógiai programot, különös tekintettel az egészségnevelési rendelkezésekre, kiemelten a mozgás profilra, a cél, az óvodakép, az alapvető feladatok és a szervezés fejezetekre.
- Ismeri a csoport féléves nevelési terveit és értékeléseit.
- A munkaköri leírása alapján, az óvónő útmutatása szerint végzi konkrét feladatait.
- Dajka távolléte esetén önálló feladatkörként ellátja a folyamatos reggeli és uzsonna koordinálását.
- Rendelkezik a gyermekek iránt megnyilvánuló elfogadó, empatikus, odafigyelő magatartással, mosolygós, kedves, derűs, de következetes, szükség szerint határozott kommunikációval.
- Folyamatosan gondoskodik a gyermekek komfort érzetének biztosításáról.
- Differenciáltan segíti óvodásait, teret enged a gyermek önállósági törekvéseinek.
- Szakszerűen látja el a rá bízott pedagógiai feladatokat. Különös tekintettel az egyéni, differenciált nevelésre, fejlesztésre, főleg az SNI, a BTMN és a HH gyermekek vonatkozásában.
- Egyéni megbízást, felelősségi kört is ellát, például: az óvoda ünnepi dekoráció készítésének koordinálása, abban való részvétel, plakátok készítése.
- Az óvodavezető vagy helyettes meghívása alapján, alkalmanként részt vesz nevelőtestületi értekezleten, feladathoz kötött team munkában, szülői értekezleten, családlátogatáson.

- A rábízott higiéniai, gondozási feladatokat pedánsan ellátja.
- Dajkákkal összehangolja munkáját, együttműködik velük.
- Az óvodapedagógusokkal való zökkenőmentes együttműködésre törekszik.
- Munkavégzésében önálló, pontos, precíz, szorgalmas.
- Betartja a titoktartási kötelezettséget.
- Kollégákkal, szülőkkel egyaránt segítőkész, viselkedése kulturált.
- Etikusan, kulturáltan viselkedik az óvodán belül is kívül is, képviseli az óvoda, a vezetés és a munkatársak pozitív megítélését, presztízsét.

**IV.
AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATA**

Komplex egészségnevelő munkánk az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítésére épül.

Ezen belül:

1. Általános feladatok

- Az egészséges életmód kialakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi, az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az általános feladatok megvalósítását *KOMPLEX egészségnevelő tevékenységként* (EGÉSZ -ség) értelmezzük, az óvodai nevelőmunka egészében érvényesítünk, a feltételek biztosításától a szokásrendszer kialakításáig, mely az óvodai élet minden mozzanatában jelen van. Ez a hármas feladatkör adja pedagógiai munkánk alapvető kereteit.

1.1. Az egészséges életmód kialakítása

Az élet és az egészség, mint alapvető érték a HOPP-ban.

Az egészség fogalom értelmezése: nem betegség nélküli állapot, hanem testi-lelki- szociális jólét.

Feladatok	Megvalósítás
Feltételek biztosítása	
<i>Biztonságos környezet és nyugodt, zavartalan életrend</i>	<p>A védelmi szabályzatokban, különösen a gyermekek biztonságát és nyugalma, az óvodai tevékenységek zavartalanságát messzemenően figyelembe vevő Házirend kialakítása, ismerete, betartása, betartatása.</p> <p>A baleset és egészségvédelmi szabályok betartása és betartatása. A csoportokban elkészítjük a balesetvédelmi „oktatás” anyagát, melyet a csoportnaplókba rögzítünk. A gyermekek életkorához igazított módszerekkel, tevékenykedtetve tarjuk meg az „oktatást”, de állandó vizuális jelek alkalmazása is javasolt. Tartalma: helyiségek, tevékenységek viselkedési és az évszaknak megfelelő biztonságos szabadtéri viselkedés és közlekedés szabályai. Nem elsősorban a „tilos”, hanem a „szabad-kell” formákra fókuszáljuk a gyermekek figyelmét, a pozitív példaadás módszerét alkalmazva.</p> <p>Biztonságos udvari mobil játékokat használunk, a stabil játékok szabványának megfelelő elhelyezése és a megfelelő esési felület biztosítása érdekében jelzési kötelezettségünkkel élünk. Otthonról hozott udvari játékokat a gyermekek nem használhatnak az óvodában. Kizárólag az óvodavezetőnek bemutatott, adományként az óvodának juttatott, hibátlan játék, eszköz használható, az óvodavezető engedélye után.</p>
	Az udvaron különös gondot kell fordítani a megfelelő létszámú felnőtt jelenlétére, és a különféle udvari helyszíneken való tartózkodásra, felügyeletre, amit a terület-felügyelet elosztással is lehet támogatni. A szabadban hatványozottan kell érvényesíteni az óvó-védő funkciót.
	A gyermek méretének megfelelő, hibátlan berendezési tárgyakat, felszerelést használunk: kisékek, asztalok, szerepjáték központok berendezése, polcok stb. Törekszünk arra, hogy a kisékek olyan súlyúak legyenek, melyeket az óvodások is tudnak mozgatni.
	Balesetveszélyes eszközöket (kézimunka, barkácsolás, kerti munka eszközei közül a vágó és szűrő eszközöket) a gyermekek elől elzárt helyen tároljuk, ezekkel kizárólag felnőtt felügyelete mellett tevékenykedhetnek, a helyes, biztonságos használat, tárolás, átadás-átvétel módjának bemutatása után. Különösen hangsúlyos ez a kerti munka végzése során.
	A fektető ágyak, csoportszobai bútorok stabil és hibátlan állapotát rendszeresen ellenőrizzük, ha javítás szükséges az óvodapedagógus jelzéssel él a vezetés felé. Ha balesetveszély áll fent, azonnal kivonja a használatból. Az ágyak elhelyezésekor ügyelni kell arra, hogy az ágyak között biztonságosan lehessen közlekedni (legalább 30 cm) és az óvodások ellentétes irányban legyenek fektetve. Járványidőszakban minél nagyobb ágytávolságot kell tartani.
	A különféle tevékenységekhez szükséges teremrendezés esetén ügyelünk a biztonságos körülmények megteremtésére, a balesetveszély elkerülésére. Például a megfelelő mozgástér biztosításával.
	Séta, kirándulás szervezése előtt meggyőződünk arról, hogy biztonságos helyre visszük-e a gyermekeket. A kíséret szervezésénél gondoskodunk az SZMSZ és a Házirend előírásainak biztosításáról. Ha szülő is részt vesz a kiránduláson, ő nem számít be sem létszám, sem felelősség szerint a gyermekek felügyeletébe. Gyalogos közlekedés esetén különös figyelemmel kísérjük, vezetjük a csoportot és gyakoroltatjuk, betartatjuk a biztonságos gyalogos közlekedés szabályait. Ha tömegközlekedéssel utazunk, erről tájékoztatni kell a szülőt: a helyszínről, a közlekedési eszköz típusáról, biztonsági állapotáról. A szülő aláírásával igazolja, ha elengedi gyermekét. Ha nem, az óvoda gondoskodik a felügyeletéről aznap.
	Az óvodás korosztálynak és korcsoportnak megfelelő, szabad játékot tiszteletben tartó, életkori és egyéni szükségleteket figyelembe vevő folyamatos és rugalmas napi és hetirend kialakítása.

Környezet és személyi higiéné	
Egészséges környezet megteremtése	
	Az épület helyiségeinek, nyílászáróinak és az udvar rendben, tisztán tartása.
	A berendezés, felszerelés napi portalanítása, rendszeres heti fertőtlenítése. A textíliák rendszeres mosása, fertőtlenítő vasalása.
	Esztétikailag is rendezett környezet biztosítása.
	A dísznövények és az udvari növények rendszeres gondozása: locsolása, lemosása, átültetése, kertek gazolása stb.
Fertőző betegségek megelőzése	Rendszeres (napi többszöri) szellőztetés. Különösen étkezések után, éneklés, mozgásos tevékenységek előtt, pihenés előtt és után. Napi alapos levegőcsere (huzat) a csoportszobában, étkezőben, öltözőben, abban az időszakban, amikor a gyermekek nem tartózkodnak a helyiségben. Játékok, eszközök, berendezési tárgyak, burkolatok, ajtók – kilincsek rendszeres, de legalább heti fertőtlenítése (fertőző betegségek időszakában utasításra gyakrabban is és szükség szerint speciális, pl. vírusölő szerek alkalmazásával.). A gyermekek fogmosó felszerelésének elkülönített tárolása a mosdókagylók fölötti polcokon, napi tisztítása, fertőtlenítése (jellel ellátott fogpohár, fogkefe). A helyes, fertőtlenítő kézmosás rendszeres lehetősége, szokássá alakítása fontos feladat, melyre napjában többször ösztönözzük a gyerekeket (nem csak étkezés előtt és „piszkos” tevékenységek után, hanem járványidőszakban és például utazás után is), megértetjük ennek jelentőségét Az óvodában egészséges csak gyermek tartózkodhat, a beteg gyermek az orvos által meghatározott időszakban nem látogathatja az óvodát.
A személyi higiéné feltételeinek biztosítása (Öltözködés, testápolás feltételei)	Kisméretű mosdók és WC kagylók biztosítása a mosdóhelyiségekben. Folyékony szappan és papír kéztörölő biztosítása. Lehetőség a saját felszerelés elkülönített elhelyezésére a gyermeköltözőben (jellel ellátott szekrény, polc, fogas, ruhazsák). Rendszeres kézmosás, mosakodás lehetősége a napirendben. Rendszeres, napi fogmosás. A nyári időszakban, az udvari tevékenységek befejezésekor zuhanyozás vagy mosakodás. A szabadba menetelnél és a bejövetelnél különösen figyelünk a folyamatosságra az öltözködés folyamán a bemelegedés, izzadás, zsúfoltság elkerülése miatt, akik már elkészültek, kimehetnek felnőtt kísérettel. Ahány felnőtt áll rendelkezésre, annyi kisebb csoportban kell megszervezni.
A pihenés feltételeinek megteremtése	Egészséges fekvőfelületet biztosító, gyermekek méretéhez igazodó, kényelmes ágyak biztosítása. A gyermekek saját pizsamába öltöznek át, saját ágyneműt használnak, melyet két hetente ki kell mosni. Csendes, meghitt körülményeket teremtünk (pl. mese, ének, halk zene, gyertyafény, igény esetén simogatás stb.). Lefekvés előtt és közben is lehetőséget kell adni a mosdó (WC) használatra. Nyugodt feltételek biztosítása (pl. felnőttek csendes beszéde vagy tevékenység-folyamatos felkeléskor is!), korcsoportnak és egyéni szükségleteknek egyaránt megfelelő pihenő idő, folyamatos felkelés szervezése. Csendes tevékenység felkínálása a már nem alvóknak az ágyban kb. 45 perc után, 60 perc után folyamatos felkelés, csendes elfoglaltság, mosdóhasználat, uzsonnázás lehetőségének biztosítása.
A kulturált étkezés, egészséges étkezési szokások feltételei	Az étkeztetést ellátó konyha felé rendszeresen jelezzük észrevételeinket, különös tekintettel a minőségre, az egészséges étrendre. A rászoruló gyermekek számára szülői kérésre igényeljük a konyhától a speciális étkeztetést (pl. allergiák).

	<p>Megfelelő, kényelmes hely, elegendő idő biztosítás a nyugodt étkezésre az étkezőben vagy indokolt esetben (az uzsonnánál, amennyiben a munkarend szerint nincs két felnőtt) a csoportszobában.</p> <p>Az ebéd egész csoportban egyszerre, a reggeli és az uzsonna folyamatos formában történik.</p> <p>Esztétikus, terített asztalnál étkeznek a gyermekek. A darabos ételeket (pl. hús szelet) apró darabokra kell vágni.</p> <p>Egész nap lehetőséget kell biztosítani a folyadék kiegészítésre (víz, limonádé, vagy mézes, citromos tea, frissen préselt gyümölcslé vízzel hígítva), a gyermekek által látható helyen kell tartani, hogy ihassanak, ha akarnak, de kínálni is kell őket száraz meleg, hőségriadó esetén és mozgásos tevékenységek után minden esetben. Járványhelyzetben jellen ellátott külön, zárható italtárolókban.</p> <p>A tavaszi, nyári, kora őszi időszakban, az udvaron tartózkodás idejére is, folyamatosan biztosítani kell a friss folyadékot, jellen ellátott külön, zárható italtárolókban.</p> <p>Az italtárolókat napközben ellenőrizni kell, szükség szerint cserélni vagy pótolni szükséges benne a friss folyadékot.</p> <p>A szülőktől kizárólag zöldséget, gyümölcsöt, természetes gyümölcslet, szörpöt fogadunk el.</p> <p>Amennyiben lehetőség van rá, szervezünk vitaminnapokat, amikor zöldséget és gyümölcsöt fogyasztanak a gyerekek (kis kerti betakarításokkor, szüretkor, szülői felajánlás, vagy alapítványi támogatás útján). Változatos formában: egészben, vagy gyümölcsstálon esztétikusan szeletelve, elhelyezve, esetleg aszalva kínáljuk.</p> <p>Gyümölcsök és zöldségfélék fogyasztása az alapos, folyóvízben történt lemosás után történhet, melyben a gyermekek is részt vesznek. A szülőktől írásban kérjük jelezni, ha valaki valamilyen zöldségre, gyümölcsre, magvakra allergiás, a kerti terméseinkkel kapcsolatban pedig külön szükséges őket nyilatkozni, szintén írásban. Az információk alapján gondoskodni kell az allergének elkerüléséről.</p>
Mentálhigiéné feltételei	<p>A túl stimuláció kerülése - a csoportszobák színösszeállításában is a megnyugtató hatású pasztellszínek használata (falak színe). Élénk színeket dekorációkban használunk.</p> <p>Barátságos, esztétikus, inspiráló tárgyi környezet biztosítása.</p> <p>Az óvodások idegrendszerét ingerlő zsúfoltság kiküszöbölése a megfelelő szervezéssel: a folyamatos, rugalmas napirenddel.</p> <p>Az elvonulásra és a kisebb-nagyobb csoportokban való tevékenységre egyidejűleg legyen lehetőség.</p> <p>Az elfogadó, bátorító pedagógus attitűd és a gyermek közösségben elfoglalt stabil helye segíti a gyermeket abban, hogy kiegyensúlyozott legyen.</p> <p>A mentálhigiéné szorosan összefügg a gyermek egyéni szükségleteivel, a komfortérzetével: például legyen módja mosdót használni vagy szabadon mozogni, ha erre van igénye. Szükség szerint megdicsérik, ölebe vesszük, vagy megöleljük, megsimogatjuk.</p>
Szociálhigiéné feltételei	<p>Élmény teli, derűs, kedvező közösségi légkör megteremtése, a felnőttek egymás közti viszonyában és a felnőtt gyermek, valamint gyermek-gyermek kapcsolatokban is. Biztosítjuk a példamutató – modell értékű, tudatos nevelői jelenlétet, például a játszócsoportokhoz csatlakozással.</p> <p>A különböző szintű óvodai közösségek összetartozás-identitás érzésének megteremtése, erősítése: óvodai csoport és óvodai szinten, változatos módszerekkel, lehetőségekkel (pl. csoport és óvodai szintű hagyományok, közös karszalag, sapka, jelzés, óvoda vagy/és csoport induló).</p> <p>Gondoskodunk a változatos közösségi „örömködésről” csoport és intézményi szinten is, a hagyományápolás, születésnapok és ünnepélyek alkalmával.</p>
Egyéb egészségügyi feltételek	<p>A kinti fényviszonyoknak megfelelően használjuk a világítást.</p> <p>A gyermekek tevékenységközpontjait úgy alakítjuk ki, hogy a mesterséges</p>

	<p>világítás megfelelő legyen a jó látási viszonyokhoz, különösen pl. az ábrázoló, kézimunka jellegű tevékenységekhez, mesekönyv nézegetéshez.</p> <p>Gondoskodni kell arról, hogy a megfelelő hőmérséklet legyen fűtési szezonban a gyermek által használt helyiségekben (túl meleg vagy hideg elkerülése). Szükség szerint jelzéssel lehet élni az óvodavezető felé.</p> <p>Ügyelünk arra, hogy a gyermekek a szervezett tevékenységek közben jól lássanak, kényelmesen elférjenek egymás mellett.</p>
Prevenció, korrekció	
	<p>A gyermekek testi-lelki állapotában, viselkedésében bekövetkező negatív és pozitív változások észlelése, rögzítése a személyi anyagban (az életkori fejlődési jellemzőktől való lényeges eltérés, betegség tünetek), <i>intézkedés megtétele</i>: jelzés a szülő, vezető, orvos, logopédus, egyéb kompetens szakemberek felé, együttműködés, beavatkozás-intézkedési-fejlesztési feladatok meghatározása, ellátása. Mozgás területen preventív, korrekciós feladatot is ellátunk (mezítlábas, tartásjavító torna).</p>
Egészségügyi gondozás	
	<p>Az óvoda orvosa és védőnője által meghatározott formában történik. A szülői tájékoztatást az évnnyitó szülői értekezleten, a védőnő tartja.</p> <p>Diabétes mentor felkészítése a diabétesssel élő gyermek ellátása érdekében, a gyermek ellátása a kialakított eljárásrend alapján.</p>
Gyermekek gondozása	
	<p>Évszak és hőmérséklet szerinti, megfelelő sorrendű öltözködés, tisztálkodás (kéz és arc mosás, helyes fogmosás, orrfújás, kulturált étkezés /csukott szájjal rágás/, pohár fogás-ivás, evőeszköz, szalvéta használat) és WC használat differenciált tanítása, gyakoroltatása. A nagycsoportban kést is használhatnak.</p> <p>A folyamatokhoz piktogramos segítséget nyújtunk.</p> <p>További segítség nyújtás a gyermekek életkori és egyéni szükségletei szerint valósul meg. Igény esetén, főleg fiatalabbaknál, önállótlanabbaknál magyarázattal kísért tevőleges segítséget nyújtunk, majd az önállósodás, ügyesedés függvényében fokozatosan áttérünk a szükség szerinti magyarázatra. A biztatás, a motiválás- pl. „Tudom, hogy be tudod gombolni” meghatározó módszerünk.</p>
A gyermekek egészségének védelme, edzése	
	<p>A betegségmegelőzés, egészségmegőrzés érdekében az óvodások edzését: a mindennapi levegőzés, szabadtéri tevékenységek - mozgás, fokozatosan növekvő időtartamú séták, kirándulások lehetőségén keresztül oldjuk meg. Csak szélsőséges időjárás esetén nem visszük szabadba a gyermekeket (eső, nagy szél, - 5 fok alatti hőmérséklet, szmogriadó, hőségriadó). Ha nem tartózkodnak a szabadban, akkor a játszótérnek (szabad játékra) berendezett tornaszoba és a sószoza igénybevétele ajánlott (járványidőszakban csak fél csoporttal, és súlyosabb körülmények alkalmával nem használható a szoba, kis mérete miatt) Hőségriadó esetén a vezető által közzétett cselekvési terv alapján kell eljárni.</p> <p>Az egészségvédelem szempontjából fontos a tevékenységnek és levegő hőmérsékletnek megfelelő réteges öltözködés a nap folyamán, amiről az óvodában mi gondoskodunk, és ezt propagáljuk a szülők körében is.</p>
Testi szükségletek, mozgásigény kielégítése	
	<p>A napi és heti rendben lehetőséget teremtünk a testi szükségletek - esetenként nyugodt, intim - kielégítésére és a sok szabad mozgáslehetőségre, főleg a szabadban. Rugalmasan igazodunk napközben, a fokozódó mozgásigény jelentkezésére, mielőbbi kielégítésére. Ha az időjárás lehetővé teszi, az irányított mozgás tevékenységeket, az ének, zene, énekes játék, gyermektánc és külső világ tevékeny megismerése tevékenységeket a szabadban szervezzük, ügyelve a balesetvédelmi feltételekre.</p>

A harmonikus, összehangolt mozgásfejlődés segítése	
	Gyermeki tevékenységek közben változatos benti és szabadtéri mozgás, tánc lehetőségek alkalmával, szabad és tervezett, irányított formában valósítjuk meg a mozgásharmónia megalapozását. Testtudat, testséma- testfogalom, nagymozgások (járások, futások, ugrások, mászások, csúszások, kúszások, forgás) egyensúlyérzék, mozgáskoordináció (szem-kéz, szem-láb), mozgásritmus, finommozgások fejlesztése. Oldaliság, alakuló dominancia kialakulásának támogatása.
A gyermekek testi képességeinek fejlesztése	
	Erő, erőegyensúly, gyorsaság, állóképesség fejlődésének segítése a szabad és tervszerű, szervezett mozgásos és táncos, énekes, zenés tevékenységek, játékok és az egyre hosszabb, nehezedő terepviszonyok közötti séták, kirándulások során. A szabadban olyan helyre visszük az óvodásokat, ahol általában tisztább a levegő.

1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Feladatok	Megvalósítás
Érzelmi kiegyensúlyozottság biztosítása	
<i>A befogadási-beszoktatási folyamat segítése</i>	Folyamatos, szülő befogadás - „beszoktatás”. A gyermek egyéni szükségletének megfelelő időtartamban, egyénre szabott módszerekkel valósítjuk meg, az óvodapedagógus szülővel történt egyeztetése utáni döntés alapján.
<i>Érzelmi biztonság, derűs, kiegyensúlyozott óvodai és csoport légkör kialakítása, felnőttek példaadása</i>	Az óvoda alkalmazottainak egymás közti kapcsolatát, kommunikációját, a felnőtt - gyermek és a gyermekek közötti kapcsolatokat is a pozitív attitűd kell, hogy jellemezze. Bizalom teli, nyugodt, derűs, elfogadó, biztonságérzetet keltő óvodai légkör kialakítására törekszünk.
<i>Életkori sajátosságoknak megfelelő, közös élményekre épülő játék, mozgás, zene, tánc központú, tevékenységrendszert biztosítása</i>	A fő tevékenységeken belül sokszínűség, változatosság biztosítása (az egymás mellett, párhuzamosan is végezhető, szabadon választható tevékenységekre helyezett hangsúly!) a csoportszobában és az udvaron. Játék Külső világ tevékeny megismerése Verselés, mesélés Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mozgás Tevékenyekben megvalósuló tanulás Munka jellegű tevékenységek
<i>Életkori sajátosságoknak megfelelő nevelési, fejlesztési módszerek alkalmazása</i>	A felnőttek, főleg az óvodapedagógus részéről minta értékű, jól érthető, jól artikulált beszéd, közlések, magyarázat. Tevékenységnek, nevelési helyzetnek megfelelő hangerő, hanghordozás, hanglejtés alkalmazása. Preferált módszereink: bemutatás, bemutattatás, magyarázattal kísért bemutattatás, magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, utánzás, gyakorlás, improvizálás, felfedezés, kísérletezés, visszajelzés - ellenőrzés - hibajavítás elsősorban pozitív példaadással (szociális tanulás) dicsérettel. Egyénre szabott reális, pozitív, ösztönző szóbeli értékelés, folyamatba ágyazott formában. A cselekvő, képszerű gondolkodáshoz igazodó cselekedtető, esetleg játékos szituációba helyezett megismerési és gyakorlási folyamat, drámapedagógiai módszerek alkalmazása. Én tudat alakulásának segítése, gyermeki kezdeményezések kibontakoztatása.

	Önkifejező törekvéseknek, kreativitásnak teret engedünk.
<i>Egyéni szükségleteknek, fejlődési ütemnek megfelelő nevelés</i>	A gyermek személyiségéhez, az egyéni fejlődési jellemzőkhöz, szükségletekhez igazodó kommunikációs, nevelési, fejlesztési módszereket alkalmazunk.
Az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	
<i>A közösségi együttlét során az erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakulásának segítése, közösségi szokás és norma-rendszer megalapozása</i>	Annak elfogadtatása, hogy az emberek különböznek egymástól, ettől érdekes a közösség, „színes a világ”. Mindenki más, mindenki jó valamiben. Elfogadás, tolerancia, türelem, együttérzés, segítőkészség, figyelmesség. Önállóság, önfegyelem – önuralom, kiváras, kitartás, feladat és szabálytudat. Együttműködés (egyénségnek megfelelő helyen, szerepben - irányító, együttműködő, alkalmazkodó), kulturált viselkedés (udvariassági kifejezések: kérem szépen, köszönöm szépen, légszíves, legyen szíves) és viselkedési formák (segítségnyújtás felnőttek, társnak), érthető köszönés érkezéskor és távozáskor. Legalább a nagycsoportosok körében az érkezés, távozás és napszaknak való köszönés megismertetése, alkalmazása, a magyar nyelvhasználat hagyományának megfelelően: Jó reggelt, jó napot, jó estét kívánok, viszontlátásra!
<i>Szűkebb, tágabb környezet megismertetése</i>	Az óvodások számára elsősorban a <i>külső világ tevékeny megismerése, az ének, zene, énekes játék, gyermektánc, a verselés, mesélés</i> tevékenységekben, az <i>ünnepek, népi hagyományok</i> alkalmával valósítjuk meg a természeti és társadalmi környezet, keresztény kulturális értékek, az ünnepek, népi hagyományok megismertetését, változatos tevékenységek közben. Műveltségtartalmakon keresztül megteremtjük a szépre, jóra való rácsodálkozás lehetőségét, a családhoz való kötődést, a hazaszeretet, nemzeti identitás megalapozását.
<i>Környezettudatos magatartás megalapozása</i>	Először személyes tárgyai, holmijának (ruházat, tisztasági felszerelés, játék), majd az általa használt eszközök (játékeszközök) kezelésében, aztán a közvetlen környezetében (csoportszoba, öltöző, óvoda udvar) szükséges viselkedésformákat alapozzuk meg, végül a társadalmi, természeti és tárgyi értékek, szépségek megbecsülésére irányítjuk a gyermek figyelmét, tevékeny, cselekvő formában. A Zöld jeles napok, egészség és környezetvédelmi nyílt napok élményszerű lebonyolítása, ápolása hozzájárul céljaink megvalósításához.
Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	
<i>Különleges bánásmódot igénylő gyermek</i>	
<i>A nehezebben szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült (SNI)</i>	Inkluzív, adaptív pedagógiai módszerek alkalmazása. Mindkét esetben törekszünk olyan szervezeti keretekben történő tevékenykedtetésre, amelyben több lehetőség van az egyéni differenciálásra (egyéni, páros, mikro vagy kisebb-nagyobb létszámú csoportos munkaformák – pl. a reggeli játékos cselekvéses tanulás alkalmával). A szakvéleménnyel rendelkező gyermek nevelése, fejlesztése speciális ismereteket igényel. Speciális szakemberre, pl. utazó gyógypedagógus közreműködésével szervezzük meg a sajátos nevelésű igényű gyermek számára szükséges, jogszabály által előírt fejlesztést. Együttműködünk, rendszeresen konzultálunk a speciális végzettségű szakemberrel, javaslatokat kérünk tőle az integrált nevelés, fejlesztés sikeres megvalósítása érdekében. BTMN gyermek, beszédfejlesztésre szoruló gyermek esetében a logopédussal, fejlesztőpedagógussal vagy gyógypedagógussal tartunk kapcsolatot. Feltételek (óvodapedagógus ellátottság, további óvodapedagógus képzettség, speciális tárgyi eszköz) megléte esetén prevenciós, korrekciós feladatokat is ellátunk: GMP mérés - beszédészlelés és értés fejlesztés, szenzoros integrációs terápia, gyógytestnevelés.
<i>Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN)</i>	
<i>Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló</i>	Olyan, lehetőleg differenciált tevékenységek kínálása, feladatok adása szabad játékidőben vagy szervezett tevékenységben, foglalkozásokon, amelyben tovább

	<p>fejlődhetnek a tehetség jeleit mutató gyermek képességei, motiváltsága, kreativitása, kiemelkedő általános vagy speciális képességei, a differenciálás módszerének széles körű alkalmazásával (például dústítás, gazdagítás). Mozgás és tánc területen tehetséggondozó foglalkozások szervezése.</p> <p>Gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására törekszünk (pl. projektzáró, városi program, pályázat).</p>
<i>A GyvTv szerint</i>	
<i>Hátrányos helyzetű gyermekek és családjaik segítése</i>	<p>A gyermekek nyilvántartásba vétele. A gyermekvédelmi felelős és a szociális segítő bemutatása a szülők közösségének. Szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi intézményekről, szakemberekről, jogosultságaikról, a segítségnyújtási formákról.</p> <p>Szükség szerint családlátogatások, esetmegbeszélések tartása, differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása: helyettesítő, pótló, kompenzáló nevelés. Inkluzív személet érvényesítése az érintett családokkal.</p> <p>A segítő intézményekkel, speciális felkészültségű szakemberekkel a lehető legjobb kapcsolattartás. A szociális segítővel feladategyeztetés.</p> <p>Probléma esetén jelzési kötelezettség ellátása.</p> <p>Jótekonysági akciók szervezése (például ruha, játék gyűjtés). Alapfeladaton túli szolgáltatásokon való részvétel támogatási lehetőségeinek felkutatása, biztosítása.</p>
	<p>Menekült státuszú családok, gyermekek megélhetésének, beilleszkedésének segítése. Családtámogatási lehetőségek felkutatása, ajánlása, közbenjárás a különféle illetékes szervezeteknél, intézményeknél. Jótekonysági felhívás, tevékenység szervezés a rászorulóknak javára a munkatársi, a szülői és egyéb lehetséges támogatói körben. A gyermek befogadásának, beilleszkedésének széles körű pedagógiai támogatása.</p>

1.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Feladatok	Megvalósítás
<i>Anyanyelvi nevelés</i>	
<i>Komplex hatásra törekvés</i>	Az anyanyelvi nevelés feladatait az egész nap folyamán, minden tevékenységben érvényesítjük.
<i>A pozitív mintaadás</i>	<p>A felnőttek, főleg az óvodapedagógus részéről minta értékű, jól érthető, jól artikulált beszéd, közlések, magyarázat, változatos kérdezőtechnika alkalmazása. Tevékenységnek, nevelési helyzetnek megfelelő hangerő, hanghordozás, hanglejtés, beszédtempó alkalmazása.</p> <p>Általában kerülni kell a túl halk, túl hangos vagy gyors megnyilvánulásokat. A nem verbális kommunikáció során rendkívül fontos sokféle technika ismerete és alkalmanként az eltúlzott reakció, mert az óvodás korú gyermek ezt jobban érti, a szemléletessége miatt.</p> <p>Tevékenyégváltáskor diszkrét figyelmeztetést, jelet alkalmazunk, nem harsogó utasítást, zörejt vagy kántálást. Például játékelpakolásnál, udvarra készülés előtt.</p>
<i>A beszédre készítő bensőséges, bizalmas légkör megteremtése</i>	A gyermekek természetes beszédkedvének fenntartására, ösztönzésére kell törekednünk, figyelemmel, érdeklődve fordulunk feléjük.
<i>Egymás meghallgatása, beszélgetés</i>	Meghallgatjuk őket és a gyerekeket is arra ösztönözzük, hogy hallgassák meg, hallgasság végig a felnőtt és egymás beszédét. Figyelniük kell arra, hogy a különböző életkorú óvodásoknak olyan válaszokat adjunk, melyek a gyermek számára érthetőek, elfogadhatóak.
<i>Tudatosan fejlesztjük a gyermek anyanyelvi, kommunikációs képességeit.</i>	Nem direkt javítgatással, hanem példaadással, a helyes kifejezés ismételt bemutatásával és változatos anyanyelvi – kommunikációs készségeket és képességeket fejlesztő játékokkal oldjuk meg a feladatot.

<i>Értelmi fejlesztés és nevelés</i>	
<i>Az értelmi képességeket ösztönző környezet biztosítása</i>	A gyermekek természetes érdeklődésére, kíváncsiságára építkezünk. Különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő feltételeket teremtjük meg. Mint például: szabad alkotás lehetősége a rendelkezésre álló tárgyakból, eszközökből, természeti kincsekből, egyéni ötletek megvalósításával. Lehetőség biztosítás a szabad mozgásokra, táncokra, önálló dallamok, versek alkotására. A kísérletek, felfedezések lehetőségének megteremtésével a gondolkodási képességek fejlesztését támogatjuk.
<i>Változatos tevékenységek biztosítása</i>	Megteremtjük a gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, meglévő tapasztalataira, ismereteire és élményeire, az őt érő környezet hatásaira épülő tevékenységek lehetőségét.
<i>További élmények biztosítása</i>	További tapasztalatok szerzésére biztosítunk lehetőségeket, a gyermeket körül vevő természeti és társadalmi környezetről, élményszerző megfigyelések, séták, kirándulások, kiállítás látogatások, filmvetítések stb. során.
<i>A gyermek meglévő (spontán és szerzett) tapasztalatait rendszerezjük, bővítjük.</i>	Különböző tevékenységekben és élethelyzetekben valósítjuk meg a tapasztalatok rendszerezését, bővítését konkrét cselekedtetés útján, többnyire szervezett foglalkozásokon, de felhasználjuk a természetes élethelyzet adta lehetőségeket is.
<i>Tudatosan fejlesztjük a gyermek értelmi képességeit.</i>	Sokoldalú érzékelés, észlelés fejlesztése. Emlékezet, felidézés, figyelem, megfigyelőképesség, képzelet és kreativitás-alkotóképesség, gondolkodás fejlesztése.

A helyileg kimunkált, helyi pedagógiai programunkhoz igazított csoportnaplóban, a fenti táblázat szerkezetével, tartalmával harmonizáló formában történik a csoportok nevelési tervének készítése.

V. PEDAGÓGIAI KONCEPCIÓ

Mottónk: „Mindenki jó valamiben!”
A pedagógiai program összefoglaló bemutatása

A **KOMPLEX EGÉSZSÉGNEVELÉSEN** belül hármas feladatot valósítunk meg: az **egészséges életmód kialakítását, az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi, valamint az anyanyelvi, az értelmi fejlesztést és nevelést.**

Az egészséges életmód kialakítása felöleli a szükségletek figyelembevételét, a személyi higiénés teendők megtanulását, a környezet higiénés tapasztalatokat, környezettudatos magatartás kialakulását, a mozgásfejlődést, a testi-lelki egészség megőrzését, testi és mozgás képességek fejlesztését, edzettség növelését. Az életkori és az egyéni szükségleteket is figyelembe vevő, folyamatos napirendet biztosítunk. A speciális étkezésre szoruló gyermek étkeztetését a Hungast -Elamen Kft, mint szolgáltató biztosítja Óvodakertünkben rendszeresen ehetnek az óvodások zöldséget, gyümölcsöt és ezek változatosan feldolgozott formáit, de elsősorban a nyers fogyasztást preferáljuk.

Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés a mentális egészség elősegítését, az egyéni szocializációt, a közösségi együttélés szokásainak, a kultúrált viselkedés szabályainak megismerését, a közösségi összetartozás kialakítását támogatja a csoport és óvodai szinten át („Mi vagyunk a Sünisek, a Zrínyisek, a dorogiaiak, a Magyarok”). Szomorú apropója van napjainkban a migráns gyermekek felkarolásának, a szomszédban dúló háború következtében. Jelenleg van egy családjunk, egy óvodásunk, akiket pedagógiai, megélhetési, beilleszkedési szempontból is támogatunk.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés közben fejlődnek a gyermek beszéd, kommunikációs és értelmi képességei. Ezen belül kiemelt feladatunknak tekintjük a **kreativitás és az önkifejezési törekvések** kibontakoztatását, melyre az óvodai élet folyamán, minden gyermeki tevékenységben törekszünk.

Nevelőmunkánk alapja: az óvodás korosztály életkori szükségleteinek, sajátosságainak, fejlődési jellemzőinek és az egyes gyermek szükségleteinek, tulajdonságainak, képességeinek megismerése. Erre építjük az egyéni bánásmódot: a **differenciált nevelés és fejlesztést.**

Nevelési programunk rendszere, az óvodai tanulás szervezeti keretei és az egyéni fejlődés nyomon követésének, dokumentálásának helyileg kidolgozott módszere lehetővé teszi, hogy egyszerre valósuljon meg a **felzárkóztatás és a tehetség csíráinak kibontakoztatása.** Úgy a hátrányos helyzetben lévő vagy sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, magatartási zavarral küzdők segítése, mint a valamely területen az átlagnál jobb adottsággal, képességgel rendelkező, eredetibb teljesítményt produkáló gyermekek gondozása.

A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük és rögzítjük, amiről félévenként fogadóórákon tájékoztatjuk a szülőket. Az 5 évesek körében (középső csoport második félévben), majd

a beiskolázás előtt, nagycsoport decemberében rövidített DIFER készség és képességmérést is végzünk, amely segíti a tanulási képességek fejlettségi szintjének és az iskolaérettség megállapítását.

Az így megalapozott véleményünkkel segítjük a szülőket az iskolakezdéssel kapcsolatos döntése előtt. A gyermekek fejlődésében, egészségében, körülményeiben bekövetkező negatív változás észlelése esetén igyekszünk segíteni. A változások időben történő jelzésével - a szülőnek és/vagy a megfelelő szakembernek - komolyabb problémákat előzhetünk meg.

A Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai biztosítják a logopédiai ellátást az óvodában, az általuk kiszűrt gyermekek számára. Szintén a szolgálat pedagógusai vezetik a **BTMN gyermekek fejlesztőpedagógiai foglalkozásait.**

A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek **egyéni fejlesztését a szakvéleményben meghatározott órában és területeken, utazó gyógypedagógusok végzik** habilitációs és rehabilitációs órák keretében az óvodában.

Helyi programunkban a **mozgásharmónia** megfogalmazással utalunk arra a tényre, hogy nem egyszerűen mozgásfejlesztésről beszélünk. Az a célunk, hogy a mozgás lehető legtagabb értelmezése során, **a nagymozgásoktól egészen a beszédhez szükséges legfinomabb motoros képességekig segítsük a gyermekek mozgásfejlődését, szervesen kapcsolva hozzá a zene, az ének alkalmazását, jótékony hatását, melyek közül hangsúlyos a magyar népzene.** A zenével, énekkel kapcsolt mozgáslehetőségek fokozzák a fejlesztő munka hatékonyságát, a gyermekek további fejlődése (különösen a beszéd) szempontjából rendkívüli jelentőséggel bíró mozgásritmus, ritmusérzék kialakulását. A változatos mozgás lehetőségek között éppúgy megtalálhatóak a mozgásos, főleg kooperatív, labdás játékok, tevékenységek, mint ahogy a dalos játékok, táncok, mozgás és táncimprovizációk. A mozgás tevékenységben belül a **labdás tevékenységek**, míg az ének- zene, énekes játék, gyermektánc tevékenységben belül a **néptánc** kiemelt, átfogó alkalmazására építünk. **A mozgással tanulás módszerét azonban minden gyermeki tevékenységben érvényesítjük**, így például versek, mondókák tanulásakor is.

A 2012/13 nevelési évben egységes szerkezetbe foglaltuk a **Mórika** c. táncos és az **Örökmozgó** c. labdás mozgásfejlesztő, 2020-ban pedig - a 30 éves múltira visszatekintő óvodakerti munkánk alapján - a **Kiskertelők** c. éves programot, mint a helyi programunk három fő feladatkörének pilléreit. (Ez utóbbin belül sok-sok egyszerű természettudományos megfigyeléssel és kísérlettel is találkozhatnak az óvodások).

Feltételeink (optimális helyiségtípusok rendelkezésre állása - például tornaszoba, tevékenységközpontok a csoportszobákban, a gyermekek által elérhető helyen tárolt anyagok, játék és eszközkészlet) *igen változatos lehetőségeket* nyújtanak a szabad játékra, mozgásra, játékos, cselekvő óvodai tanulásra, önkéntes munka jellegű tevékenységekre, melyekhez biztosított az egymás mellett párhuzamosan is végezhető, szabadon választható, színes tevékenységek lehetősége, minden nap, a csoportszobai tevékenységközpontokban és az udvaron egyaránt.

A **szabad játékot** szándékosan nem emeljük ki koncepcionális elemként, hiszen a szabad játék a **gyermek alapszükséglete és tevékenysége**, erre kell a legtöbb időt és lehetőséget biztosítanunk számára. Ugyanakkor fontos a tudatos óvónői jelenlét, annak érdekében, hogy önfeledt, örömteli tevékenységeket végezhesse, az őket érő hatásokat kijátszhassák, kezdeményezéseik, ötleteik kibontakozhassanak. Mi felnőttek pedig támogatjuk őket ebben, de szükség szerint megtanítjuk az egyes játékok használatát, szabályát, helyét és együtt játszás közben példát mutatunk a közös játékokban való együttműködésekre. A kulturált együttélés, viselkedés indirekt, minta általi tanítása közben nem feledkezünk el a vidámságról, a humorról sem. A tevékenységkavalkád közben jelenlévő alapzajt természetes jelenségnek tartjuk.

Az **óvodai tanulás** *spontán, utánzással, gyermeki kérdésekre való válaszokkal*, vagy az adódó *lehetőségek kihasználásával*, illetve **tervszerű** formában (*játékos, cselekvéses tanulás* és az *óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés*) történik. Pedagógiai programunkban a **tervszerű óvodai tanulást** szabályozzuk. Beszoktatás időszakában, szeptember és legfeljebb október hónapban kizárólag *spontán, utánzással, gyermeki kérdésekre való válaszokkal*, vagy az adódó *lehetőségek kihasználásával* valósul meg az óvodai tanulás. A csoportok heti rendjében meghatározott **tevékenységnapokon**, a csoportszobában kialakított **tevékenységközpontokban** szervezzük meg a választható, kötetlen *játékos, cselekvéses tanulást* (játékokat, játékos tevékenységeket) és az *óvodapedagógus által irányított megfigyelést, tapasztalatszerzést, felfedezést, gyakorlati problémamegoldást* (csoportos foglalkozásokat). Csoportos foglalkozást a tornaszobában vagy az udvaron, megfigyelő sétákon is szervezünk.

A **játékos, cselekvéses tanulás** a szabad játékidőben, egymás mellett párhuzamosan is végezhető tevékenységek alkalmával történik. Ezen belül, a különböző *fejlesztő, szabály és társasjátékokat* differenciált, egyéni fejlesztésre alkalmazzuk, mert sok olyan játék van köztük, ami egyéni vagy páros helyzetben is alkalmazható. Változatos *játékos tevékenységeket* kisebb csoportokban végezhetnek a gyermekek. Ezek a már tanult tartalmak gyakorlására, a heti és napi feldolgozandó téma sokoldalú

megtapasztaltatására, rögzítésre adnak lehetőséget, egyben fokozatosan fejlesztik a társas kapcsolatokat, együttműködést, mivel kevesebb társhoz kell alkalmazkodniuk.

Az óvodapedagógus által irányított megfigyelésen, tapasztalatszerzésen, felfedezésen, gyakorlati problémamegoldáson belül a csoportos foglalkozásokat a kisebbeknél kötetlen, a nagyobbaknál (kb. 5 éves kortól) számára kötött formában is szervezünk, maximum napi egy alkalommal. A kötött tevékenységek/foglalkozások elsősorban a gyermek feladattudatát, feladattartását, akarati tulajdonságait - kivárás, kitartás - fejlesztik, de az egyes témák feldolgozásához szükséges nyugodt, bensőséges feltételeket, megfelelő helyet, időt is megteremtik. A kötött tevékenységeket, foglalkozásokat is komplex formában szervezzük, a cselekedtetés, a sok érzékszervre ható tapasztalás biztosítása érdekében. A mindennapos mozgás kötött keretek között történik, de csak 4 éves kortól várjuk el, hogy mindenki bekapcsolódjon. A mozgás foglalkozás keretében szervezett, óvodapedagógus kísérettel biztosított *úszásoktatást* a fenntartónk finanszírozza a nagycsoportosok számára.

Több **intézményi szintű saját fejlesztésű projektünk** van. A *pályázati támogatással kidolgozott* (TÁMOP 3. 1. 4. kompetencia lapú óvodai program **Szüret, Téli örömök, Cirkusz** projekt és az **önálló intézményi szintű saját fejlesztésként** elkészített **Magyarok vagyunk** c. („Piros, fehér, zöld, ez a magyar föld”) projekt. Mindegyik sok-sok érdekes, mozgásos, táncos, zenés, vidám tevékenységet, játékot jelent az óvodások számára. Ez utóbbi projekttel az óvodás korosztály életkori sajátosságaihoz igazodva, indirekt formában, sok játékos, mozgásos tevékenységen belül oldjuk meg szervezett formában a hazaszeretetre nevelést, és a nemzeti ünnepről való megemlékezést. De izgalmas tevékenységeket rejtenek az óvodások számára az egyéni vagy intézményi szinten kidolgozott és alkalmazott témahetek is, például a *Liba hét, a Dínó hét, a Szőjünk-fonjunk* (népi kismesterségek) hét, és Föld napja apropóján a régész és csillagászati játékok.

Ki kell emelnünk, hogy *ebben a játékos tevékenységrendszerben az óvodások nagyon sokféle **munka jellegű tevékenységet** is végezhetnek, amire több önállóságot és lehetőséget adunk a hagyományosnál* (óvodakerti munka, valódi barkácsolás). A gyermek, tapasztalataink szerint, a munka jellegű feladatokat *egyfajta szerepjátékként éli meg, ezáltal nagyon közel áll hozzá, hiszen utánozhatja a felnőtteket* ugyanúgy, mint pl. egy hagyományos értelemben vett szimbolikus szerepjátékban.

Felkészültségünk, a gyermeki szükségletek, szülői igények alapján, céljainkkal összhangban, személyi és szakmai feltételek rendelkezésre állása esetén, nyitvatartási időben vállalunk mozgás területen **ingyenes alapfeladatba épített szolgáltatásokat és egyéb foglalkozásokat:**

Prevenációs vagy korrekciós felzárkóztató foglalkozások között: szakvélemény alapján szenzoros integrációs terápiát és csoportonként, heti rendszerességgel tartásjavító - mezítlábas tornát tartunk, a mindennapi mozgás keretein belül.

A tehetséggondozó foglalkozásokat délután tartjuk: *zenés kéziszer (elsősorban labda) torna*, valamint *néptánc* területen. Ezek megszervezése attól függ, hogy van-e a nevelőtestületben a szakterületen szakképzett és létszámában elegendő óvodapedagógus.

Alapfeladatokon túli szolgáltatások között, szülői igényre, **önköltséges programokat** (pl. kirándulás, kulturális műsor) szervezünk, a szülők által évente, csoportonként meghatározott alkalommal és összeghatárig.

Szülői kezdeményezés esetén, térítés ellenében, tehetséggondozáshoz kapcsolódó, mozgásfejlesztő céljainkat erősítő (pl. szivacskezilabda, Bozsik foci) vagy az iskolai specialitásokra (pl. angol kéttannyelvű oktatás) fókuszáló egyéb délutáni foglalkozásoknak is helyet adunk, olyan, kizárólag délutáni időszakiban, amikor az érintett gyermekek már nem veszik igénybe az óvodai ellátást, és a szakembertől a szülő veszi át a gyermeket a foglalkozás végén.

Nyitvatartás alatt biztosítjuk a *hitoktatás* lehetőségét, feltételeit is.

Amennyiben az anyagi lehetőségek rendelkezésre állnak, alapítványunk („A Zrínyi ovisok egészségéért” alapítvány) támogatásával, az alagsorban kialakított klímaszobánkban lehetőség van **Somadrin sóterápiára**. Az óvodapedagógusok heti 2 (kedvezőtlen időjárás esetén többször is) alkalommal leviszik a klíma szobába különböző relaxációs játékokra, mese- vershallgatásra, esetleg mese vagy természetfilm megtekintésére a gyermekcsoportokat, de a szülők is igénybe vehetik gyermekeikkel nyitvatartás alatt, térítésmentesen. Az oldat jótékony hatással van a hűléses, légúti megbetegedések gyógyulási folyamatára, de főleg a megelőzésben van jelentősége.

Programunk igen változatos **ünnepeket, hagyományokat** biztosít a gyermekek számára, **nyilvános és zártkörű szervezésben is**, hiszen az ünnepek, az ünnepi előkészületek igazi örömforrások. A *mentálhigiénés* és az *értékorientált közösségi nevelés* egyik fontos lehetősége.

Megszervezésükben a drámapedagógiai módszerek, és nem az erőltetett szerepeltetés, hanem a gyermekbarát szervezés dominálnak. Sokat „örömködünk” együtt, és rendszeresen meglepjük a gyermekeket óvónői műsorokkal is.

A csoportahagyományok között kiemelkedik az óvodások születésnapjának megünneplése. Ezeken az alkalmakon is megragadjuk a lehetőségeket az egészségnevelésre: édesség helyett gyümölcs, zöldségcsodákkal vagy tálakkal köszöntjük a gyermekeket.

Az *óvodai élet hagyományos ünnepein* túl (Mikulás, karácsony, farsangi bál, Anyák napja, nagycsoportosok évzárója-búcsúzása, Gyermeknap), a **népszokások köréből** tematikus táncházak formájában megünnepeljük a *Mihály napi vásárt, a szüretet, a Márton napot Liba-bállal, a Húsvét közeledtét Kisze hajtással és tavaszköszöntő bállal*, valamint a *Püünkösödöt püünkösdi királynéjárással*.

A **nemzeti ünnepeink** közül márciusban az *1848. évi forradalom és szabadságharc ünnepét*, a Magyarok vagyunk c. projektünk projektzáró tematikus táncházával, a *Nemzeti összetartozás napját* pedig csoportonként ünnepeljük.

A **természet jeles napjain** (*Állatok világnapja, Víz világapja, Föld napja, Madarak, fák napja*) nagyobb szabású rendezvényeket, kirándulásokat (amennyiben anyagi forrásaink lehetővé teszik, illetve támogatókat találunk) is szervezünk. Amennyiben az óvodában tartjuk a programot, fő tevékenységekhez illeszkedő, választható színes tevékenységeket szervezünk.

Egészséges ember elképzelhetetlen „egészséges” környezet nélkül. Ezért fontos, hogy a környezettudatos magtartást alapozzuk meg a gyermekekben és tervszerű egészségpropaganda segítségével a szülők körében is. A fenntarthatóságra nevelés, a környezetvédelmi, környezetesztétikai nevelés, ökológiai ismeretek nyújtása, fontos feladat, hiszen ezek segítségével szokásrendszert alapozunk. Ennek megvalósítását segíti az *óvodakerti munka*, valamint az *őszi, tavaszi környezet és egészségvédelmi nyílt napok* is, de a rendszeres, fokozatosan növekvő távolságú megfigyelő séta, kirándulás is.

Profilunkkal összhangban, a 2010/11 –es nevelési évtől, **mozgásos hagyományápolás** is van az óvodában: *Játék - mozgás- öröm* címmel a saját fejlesztésű *Labda nap*, az *Ovi olimpia* és a *Cirkusz* projektzáró nap Gyermeknapon. Mindhárom programban önmagukhoz mért teljesítményt nyújtanak a gyermekek, nincs stresszt okozó, hagyományos versenyhelyzet!

Az óvoda alapvetően nevelési intézmény. *Ezért átfogó nevelési elvként határozzuk meg az erkölcsi (elfogadás, segítőkészség, empátia stb.) akarati (önállóság, feladattudat, kitartás stb.) tulajdonságok, valamint a közösségi lényhez illő viselkedési formák (alapvető illemszabályok) megalapozását és a családhoz, az óvodai és csoport közösséghez való kötődést, valamint a hazaszeretetre nevelést.*

VI. A PROGRAM PEDAGÓGIAI RENDSZERE

1. sz. ábra

*„Manapság a labda, különösen a léggömb nem kap megfelelő hangsúlyt az óvodai mozgásfejlesztésben, pedig a legsokoldalúbb hatás érhető el általa.”
/gyogyped.gportal/*

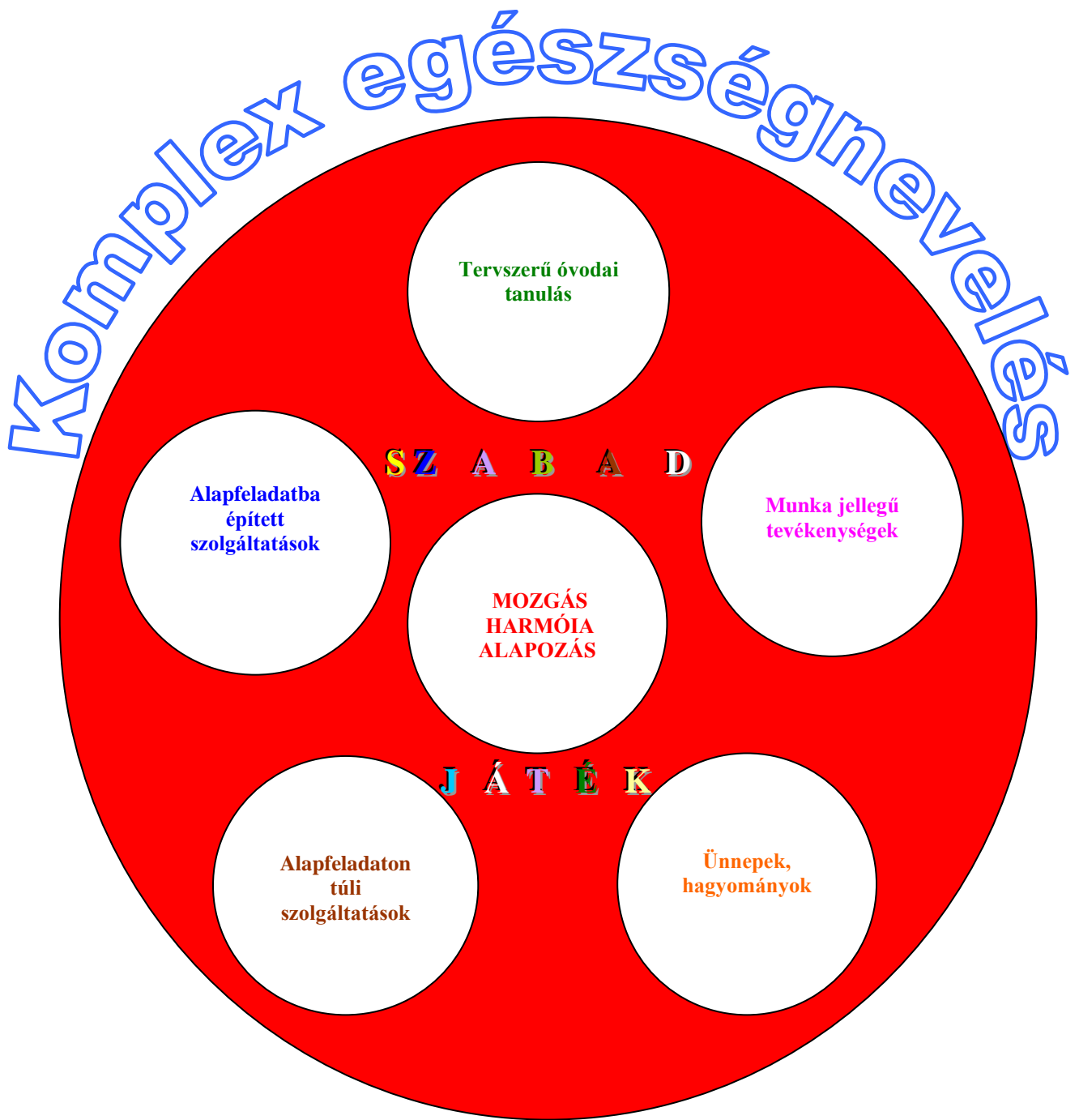
Nevelési rendszerünket ábrába helyeztük. Programunk jelképének a pöttyös labdát választottuk, ami egyben az óvoda logója is. *Mint gömbölyű forma, jelzi a program EGÉSZ-ségét*, és talán a legrégebbi és leghagyományosabb sporteszköz lévén közvetlen utalás a játékra és mozgásra. A labda, mint játékeszköz, formájánál fogva örökmozgó, akárcsak az óvodás. A gyógy és fejlesztőpedagógia nagyon fontos eszköznek tartja a fejlesztésében. Nem utolsó sorban: a gyermekek számára az egyik legkedvesebb játékeszköz, melyet rendszeresen és sokoldalúan használnak a szabad játék és az irányított tevékenységek során.

Szemléltetni kívánjuk, hogy *mindent átfogó a szabad játék*, mellyel a gyermekek a nap nagy részét töltik, és *a játékosság érvényesül minden tevékenységben*. A nevelés keretét a *komplex egészségnevelés* adja, melyen keresztül a *fő feladatokat* valósítjuk meg.

A középpontban lévő **mozgásharmónia alapozás** a nevelési program kiemelt feladata.

*„Száll a labda a kék égen,
piros arcunk önfeledt.
Ugye, hogy jó ez a játék,
labdázunk még, gyerekek”*

/Szuhanics Albert: Pöttyös labda/

1. sz. ábra

VII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

1. Nyitvatartás

05³⁰ – 16³⁰

2. Befogadás, beszoktatás

Az óvodai felvétel rendje c./7. sz. *melléklet*

3. Csoportszervezés

3.1. A csoportszervezés szempontjai

A gyermekek csoportba osztását elsősorban a beírt gyermekek létszáma, vagy életkori és esetleg a nagyon eltolódott nemi összetétel aránya befolyásolja elsősorban. Indokolt esetben a fejlettségi mutatókat is figyelembe vesszük.

A csoportok feltöltöttségének arányosnak kell lennie.

A SNI, HH, HHH és veszélyeztetett gyermekek aránya nem lehet lényegesen magasabb egy csoportban (a törvényi szabályozás betartása).

Figyelembe kell venni, hogy a kisebb gyermekek személyhez kötődők. Csoportváltoztatás esetén mindig kell legyen beosztva egy olyan felnőtt személy a csoportban, akit már jól ismer a gyermek.

Amennyiben szülői igényként felmerül, testvérek egy csoportban történő elhelyezéséről, a gyermek érdeke és a feltételek alapján döntünk.

A csoportba osztás, az óvodapedagógus vélemények mérlegelése alapján, az óvodavezető hatásköre. Amennyiben a gyermek érdekét szolgálja és a feltételek, körülmények is biztosítottak, a szülői kérést is figyelembe vesszük.

A csoportokban a tárgyi környezetnek a gyermek életkorához, méretéhez, fizikai tulajdonságaihoz (székek, asztalok magassága, ágyak mérete) igazodónak kell lennie.

Sajátos nevelési igényű gyermek ellátása esetén, a számára szükséges tárgyi feltételekkel rendelkezni kell a csoportban.

3.2. Csoportösszetétel

Szükség szerint lehet homogén, (adott évben augusztus 31-ig 3, 4, 5 évüket betöltő és a csoportokba visszamaradó gyermekek), heterogén (adott évben induló 3-4, 4-5, 5-6 vagy 3-4-5-6-7 évesek csoportja).

1. Heti és napirend

4.1. Heti és napirend szervezésének elvei

- A 11 órás nyitvatartás alatt óvodapedagógus, nevelőmunkát közvetlenül segítő pedagógiai asszisztens és dajka egyengeti az óvodások fejlődését.
- Az óvodai élet a tervszerű nevelő, fejlesztő tevékenységeinek, foglalkozásainak időszakában, 08.00 – 12.00 óra között, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében, közreműködésével szervezhető meg.
- A rendszeresség és az ismétlődés érzelmi biztonságot, kiszámíthatóságot jelent a gyermeknek, de az időben való tájékozódást is segíti.
A heti rend készítésében és megvalósításában rugalmasan igazodunk a változásokhoz és a korosztály jellemző, az adott csoport és az egyes gyermek szükségleteihez, fejlettségéhez.
- Az óvodai élet szervezésekor szem előtt tartjuk, hogy a gondozási, személyi higiénés tevékenységeknek, feladatoknak meghatározó szerepe van a gyermek komfortérzetének biztosításában, a felnőtt - gyermek kapcsolat, kommunikáció erősítésében, a szociális képességek (pl. segítőkészség) és az önállóság alakulásában, de egyúttal a testfogalom,

testséma, testtudat, személyi zónák, oldaliság, dominancia, mozgáskoordináció, finommozgás fejlődésében is, ezért erre megfelelő időt kell szánni!

- Figyelembe vesszük a különböző tevékenységek időigényét, valamint a helyi szokásokat, hagyományokat.
- A várakozási idő minimalizálása és a zsúfoltság elkerülése érdekében - amennyiben a személyi feltételek adottak - két-három kisebb csoportban szervezzük a mosdózást, öltözködést, vetkőzést - elsősorban az udvarra menetelnél és bejövetelkor - itt is szem előtt tartva a folyamatosság fontosságát és az egészségügyi szempontból nem kívánatos zsúfoltság elkerülését.
- A reggelit és az uzsonnát folyamatosan, önkiszolgáló formában, kb. 1 óra alatt fogyaszthatják el az óvodások. A tevékenységet a dajka önállóan koordinálja, az óvodapedagógus figyelemmel kíséri.
- A gyermekek egyéni szükségletüknek megfelelő ideig, de minimum egy órát pihennek vagy alszanak. A csendes pihenő utáni felkelés folyamatosan történik, a már nem alvók mesekönyvet nézhetnek az ágyban, vagy már felöltözhetnek és társaik nyugalma nem zavaró, csendes tevékenységet (pl. kirakó, rajzolás stb.) végezhetnek, esetleg uzsonnázhatnak. A felnőttek csendes, nyugodt formában, egyenként ébresztik a még alvókat a napirend szerinti felkelés időpontjától.
- A rugalmas és folyamatosságot biztosító napirendben lehetőséget biztosítunk az egyes tevékenységek közti harmonikus arányokra, a szabad játék kitüntetett szerepére. Fontos, hogy minden nap elegendő idő legyen a szabadtéri játékokra, mozgásra vagy/és sétára. Lehetőséget kell adni a gyermekeknek, hogy nyugodtan befejezhessék a megkezdett tevékenységet. A játékok elpakolását nem vezényszóra, nem jelre és egyszerre várjuk el!
- A napirendben és a heti rendben az óvodapedagógus által kezdeményezett, szervezett és koordinált tevékenységeket tervezzük, beleértve a növekvő időtartamú (5-35') kötetlen és/vagy kötött csoportos foglalkozásokat is.

A hetirendben, az egyes tevékenységnapra a **tervezett** tevékenységeket jelöljük, de a gyermek a tevékenységközpontokban minden nap, választása szerint játszhat, tevékenykedhet szabad játékidőben. Az udvaron és a csoportszobában - a nyitott polcrendszerrel - kedve szerint választhat játékot, eszközt, anyagot (pl. festéshez, mintázáshoz is!) és tevékenységet.

A délutáni gyülekező idő kezdetekor (15.30), szélsőséges időjárás kivételével (0-5 fok alatt, nagy szél, eső, sár, jég), az udvarra kell menni.

Nyári időszakban, június 1-től augusztus 31-ig, megfelelő időjárás esetén, 1/2 8 órától az udvaron gyülekezünk. Szélsőséges meleg (hőségriadó) esetén, legkésőbb délelőtt 11 órától, délután 1/2 4 előtt az épületben tartózkodunk.

Ajánlott a csoportokban *színes fényképes, rajzos vagy piktogramos napi és hetirend táblát készíteni*, a gyermekek által látható magasságban kifüggeszteni.

4.2. *A heti és napirend kialakítás feladatai*

- A napi és heti rendet, a HOPP keret heti és napirendje alapján, a csoportok óvodapedagógusai állítják össze.
- A napi és heti rend tervezését szükséges esetben össze kell hangolni az egyes gyermekcsoportok között (pl. helyiséghasználat – tornaszoba, sószoba).

4.3. *Keret heti és napirend*

4.3.1. *Keret heti rend*

A tervszerű, szervezett tanulást, témafeldolgozást tevékenységnapokra bontottan tervezzük. Ajánlott hétfőre tenni a külső világ tevékeny megismerését:

A külső világ tevékeny megismerése: 1 nap

Verselés, mesélés: 1 nap

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: 1 nap
Mozgás: 1 nap
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: 1 nap

4.3.2. Keret napirend

A keret napirendet az adott korcsoporthoz igazítva bontjuk részletesebben, az alábbiak figyelembevételével:

Legkorábban az idősebb csoportok mennek ki az udvarra, legkésőbb a legfiatalabbak.

Bejövetelnél fordítva történik: az idősebbek maradnak utoljára. Ezzel összefüggésben a kisebbek fekszenek le leghamarabb, a nagyok legutoljára. Pihenőidő a nagyoknál a legrövidebb.

05³⁰–07⁰⁰–Gyülekezés, igény szerint pihenés, szabad játék, folyamatos felkelés (legkésőbb 7 óráig).

07⁰⁰–11⁴⁵–Gyülekezés, szabad játék (benne: folyamatos, egyéni mosdóhasználat, készülődés a reggelihez, folyamatos reggeli (08-09 óra között), óvodai tanulás, feltételek megléte esetén kis létszámú prevenció vagy korrekciós foglalkozások, logopédiai, fejlesztőpedagógiai rehabilitációs, rehabilitációs ellátás, szabadtéri játék és mozgás, mindennapi mozgás, élményszerző séta, kirándulás és úszás).

11²⁵–14³⁰–Vetkőzés, mosdó használat, előkészületek az ebédhez, ebéd, készülődés a pihenéshez (mosdóhasználat, fogmosás, átöltözés pizsamába), mese, csendes ének, zene stb. csendes pihenő.

14⁰⁰–16³⁰–Folyamatos felkelés (legkésőbb 14. 30-kor meg kell kezdeni a kiscsoportban is), öltözés, mosdó használat, folyamatos uzsonna (legkésőbb 15¹⁵-ig be kell fejezni a kiscsoportban is), mosdó használat, öltözködés, játék, időjárás függvényében a csoportban vagy az udvaron, mindennapi mozgás, tehetséggondozó foglalkozás, hittan, hazabocsátás.

Megjegyzés:

Az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítők munkarendjétől függően legkorábban 7 legkésőbb 8 órakor között kell saját csoportba menni.

A folyamatos reggelit figyelembe véve, az óvodapedagógus által tervezett, szervezett tanulás során, a következő időszakokban javasolt beilleszteni:

az egyéni, páros vagy mikro csoportos kötetlen *játékokat*/ 8 - 9 óra között.

a változó létszámú, kisebb csoportos kötetlen *játékos tevékenységeket*/9 - fél 10 óra között
Ezeket a tevékenységet úgy szervezzük, hogy a dajka jelenléte biztosított legyen a csoportban (a folyamatos reggeli befejeztével, kb. 9 órától), a tevékenységbe nem bekapcsolódó gyermekek csendes felügyelete, gondozása és biztonsága érdekében.

és a kötetlen vagy kötött, bontott párhuzamos vagy egész *csoportos foglalkozásokat*/9 – maximum negyed 11 óra között.

VIII.
AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

1. Közvetett és közvetlen partnereink

1.1. Szülők

1.2. Segítő intézmények, szakemberek

- Gyermekjóléti szolgálat
- Gyermekorvos, védőnő
- ANTSZ
- Pedagógiai Szakszolgálat
- Gyámügy

1.3. Társintézmények

- Magyar Károly Városi Bölcsőde
- Önkormányzati óvodák
- Richter Gedeon Óvoda
- DOKI Általános iskolai székhely, feladat ellátási helyek
- Erkel Ferenc Zeneiskola
- Dorog Város Egyesített Sportintézménye
- Győri POK Bázis óvodák
- Dorog határon túli magyar testvér városainak óvodái

1.4. Fenntartó

- Dorog Város Önkormányzata, Polgármesteri hivatala

1.5. Kisebbségi önkormányzatok

- Német
- Szlovák
- Cigány

1.6. Közművelődési intézmények

- József Attila Művelődési Ház
- Gáthy Zoltán Városi Könyvtár és Helytörténeti Múzeum

1.7. Civil szervezetek

- Óvodai alapítványok, elsősorban: „A Zrínyi ovisok egészségért alapítvány”
- Nap-út alapítvány
- Környezetvédelmi egyesület
- Bio - kultúra egyesület
- Csillagászati egyesület
- Háttér a Dorogiakért egyesület

1.8. Hazai és határon túli óvodák

1.8.1. Hazai óvodákkal való kapcsolat

- Dorogi óvodákkal a helyi gyakorlatnak megfelelő együttműködés.
- A Győri POK óvodával való szakmai kapcsolat bázis intézményi feladatellátásunk vagy/és más bázis intézmények meglátogatása.

1.8.2. Külföldi magyar óvodákkal való kapcsolat

- Dorog testvérvárosainak óvodáival való elektronikus kapcsolatfelvétel.
- Anyagi lehetőség függvényében kölcsönös látogatás kezdeményezése, megszervezése.

2. A kapcsolattartás célja

A gyermek egyéni szükségleteinek, fejlettségének megfelelő nevelésben, fejlesztésben részesüljön, a lehető legszélesebb összefogással, óvó- védő háló biztosításával.

Szakmai tapasztalatsere.

3. A kapcsolattartás elvei

- A kapcsolattartás kölcsönösségre, rendszerességre épül, szervezeti és egyéni szinten is.
- A kapcsolattartás egyenlő részvételt igényel.
- Nyitott, partnerközpontú szemlélet.
- Inkluzív szemléletű, a gyermek, a szülők tekintetében egyénre szabott, segítő, támogató óvodapedagógusi attitűd.

4. A kapcsolattartás feladatai

4.1. Az átmenetek segítése

- Család-óvoda
- Bölcsőde-óvoda
- Óvoda- iskola

5. A kapcsolattartás tartalma

Szülő, a gyermek, az óvodapedagógus együttműködésének formái			
Forma	Tartalom	Résztevők	Ütemezés
Befogadás, beszkottatás	A gyermek igényének megfelelő, naponta fokozatosan emelkedő időtartamban – óvodapedagógus javaslata alapján – szülővel történik. Év elején csoportszinten legalább egy hónap időszakban. Ismerkedés a felnőttekkel, társakkal, személyes terekkel, játékokkal, csoporttal, óvoda épületével, helyiségeivel, udvarával, együtt játszás a felnőttel, felnőtt közreműködéssel gyermekekkel. Személyi higiénés, étkezési teendők gyakorlása sok segítséggel. Napirend megismertetése.	Család, gyerekek, óvodapedagógusok, dajkák, pedagógiai assz.	Folyamatos
Családlátogatások	Családhoz igazított segítség nyújtás inkluzív szellemben.	Óvodapedagógusok	Óvodai felvétel után, (beszkottatás ideje előtt vagy alatt, év közbeni felvétel esetén a felvételt követő egy hónapon belül) Szükség szerint
Szülői értekezlet (összevont és csoportonkénti)	Intézményi szintű tájékoztatás, csoportonkénti tájékoztatás, információ csere a szülőkkel.	Szülők, vezetők, óvodapedagógusok, külső szakemberek	Évente 3 alkalommal (évnnyitó, félévi, előkészítő értekezlet az új felvétel nyert gy. szülei számára. Beiskolázási szülei ért. a tankötelesek szülei számára.
Fogadóóra	Tájékoztatás a gyermek fejlettségi állapotáról. Problémát felvető és megoldó beszélgetések.	Szülő, vezetők, óvodapedagógusok	Február és június eleje, továbbá szülei igény szerint vagy az óvoda kezdeményezésére
Közös programok	Közös kirándulásoké- Nyilvános ünnepek, programok, akciók, a HOPP, éves munkaterv, együttműködési terv szerint.	Gyermekek, szülők, vezetők, óvodapedagógusok, dajkák, pedagógiai assz.	Aktualitás (Éves munkaterv) szerint
Elégedettség mérés	Tájékozódás a szülei elégedettségről.	Szülők, vezetők, óvodapedagógusok	Kétévente

A kapcsolattartást konkrétan az SZM óvoda éves együttműködési tervben szabályozzuk.

**IX.
A GYERMEK MEGISMERÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK
NYOMON KÖVETÉSE, DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉSE, MÉRÉSE,
ÉRTÉKELÉSE**

1. A differenciált egyéni fejlesztés alapelvei

- A gyermekek egyéni fejlesztését az óvodapedagógus a közösségen belül, elsősorban kisebb (páros, mikro) csoportokban tudja ellátni az óvodai tevékenységek során.
- Az SNI gyermekek fejlesztése csak szakvéleményben meghatározott szakember közreműködésével lehet sikeres. Igyekszünk biztosítani a szakvélemény által előírt habilitációs- rehabilitációs órákat, melyet utazó gyógypedagógus, konduktor lát el.
- SNI gyermekek hatékony ellátásában hosszú távú célunk, hogy a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógusok rendelkezzenek valamilyen sérülés specifikus képzettséggel vagy továbbképzéssel, de elsődlegesen a preventív jellegű képzésekre építkezünk.

2. A fejlesztés feladatai

1.1. A gyermek megismerésének feladatai

- Családlátogatások elvégzése, óvodába lépés után és szükség szerint.
- Befogadás, beszoktatás alatti megfigyelés.
- A gyermek folyamatos megfigyelése.

1.2. Készség és képességfejlesztési feladatok

- Testi képességek (erő, erőegyensúly, gyorsaság, állóképesség).
- Testtudat, testséma, testfogalom, dominancia.
- Mozgás képességek (nagy- és finommozgásoktól a mozgáskoordinációig).
- Érzékelés, észlelés (auditív, vizuális, taktilis, kinezetikus és térpercepció).
- Értelmi képességek (képzelet, kreativitás, figyelem, megfigyelőképesség, emlékezet, felidézés, gondolkodás).
- Anyanyelvi, kommunikációs képességek.
- Érzelmi képességek (kiegyensúlyozottság, érzelemszabályozás, pozitív énkép).
- Akarati képességek (önállóság, önfegyelem, - önkontroll, kivárási, kitartás, feladat és szabálytudat).
- Erkölcsi képességek (elfogadás, együttérzés, segítőkészség, udvariasság).
- Szociális képességek (együttműködés, egyéniségének megfelelő csoportszerep, amelyben jól érzi magát).

3. A fejlesztés területei

- A kiegyensúlyozottan fejlődő, átlagos képességű gyermekek általános fejlesztése.
- A HH, különösen a HHH gyermekek helyettesítő, pótló, kompenzáló nevelése, felzárkóztató fejlesztése.
- BTMN gyermekek fejlesztése, nevelése szakvélemény alapján.
- Sajátos nevelési igényből eredő hátrányok kompenzálása, szakvélemény alapú fejlesztése, nevelése.
- Tehetség gondozás.

4. A gyermek fejlődésének nyomon követése, rögzítése, mérése, értékelése

- Megfigyelés alapján feljegyzések (formatív mérés) készítése folyamatosan - „cédulázás”- és legalább félévente a fejlesztési feladatok meghatározása (január, június).

- A tanulási képességek felmérése érdekében diagnosztikus DIFER készség és képesség mérést végzünk – rövidített változat – középső csoport II. félévben majd nagycsoport decemberben, a beiskolázási előkészületek megkezdése előtt.
- Szummatív mérést végzünk megfigyelés alapján, számszerű formában saját fejlesztésű eszközzel, bementkor, indokolt esetben 5 éves korban és kimenetkor.

5. A fejlesztés folyamata

- Bemeneti (óvodába lépés) fejlettségi szint rögzítése, megfigyelés alapján.
- A gyermek differenciálási szintbe/csoportba (zöldfülű, palánta, táltos) sorolása és a csoportra szabott fejlesztési feladatok meghatározása félévenként, a csoportnaplóban. (Kiscsoportban II. félévben).
- Az egyéni erősségek és fejlesztési területek, feladatok meghatározása a gyermek személyi anyagában, félévenként.
- Együttműködés a szülővel (tájékoztatás legalább félévente a gyermek fejlődéséről, beszélgetés).
- Differenciált, egyéni nevelés, készség és képességfejlesztés folyamatos megvalósítása, a nevelési, fejlesztési módszerek, tevékenységek, feladatok differenciált, egyénre szabott alkalmazásával.
- *SNI gyermek* esetében egyéni fejlesztési terv vezetése a kirendelt speciális segítő szakember segítségével, a TÁMOP 3.1.4. pályázati támogatás segítségével átvett PRIZMA EGYMI jó gyakorlat eszközének (egyéni fejlesztési terv) alkalmazásával.
- *Kiemelten* tehetséges gyermekek esetében, a helyileg kidolgozott egyéni fejlesztési tervet használjuk.
- Szükséges esetben jelzés kompetens szakembereknek, szakmai segítség igénybevétele.
- Indokolt esetben (SNI, BTMN, HH gyermek) 5 éves kori (nagycsoportba lépés előtt) fejlettségi szint rögzítése, megfigyelés alapján.
- Kimeneti (iskolába lépés előtt) fejlettségi szint rögzítése, megfigyelés alapján.

**X.
AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI és AZ ÓVODAPEDAGÓGUS
FELADATAI**

„Játsszunk most együtt, amíg csak lehet!”

1. Tevékenységrendszer

1.1. Játék/ 1. sz. melléklet

- A kisgyermek alapvető, legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége.
- Az óvodában a szabad játék túlsúlya a heti és napirendekben is megmutatkozik.
- Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, gyermeki játék kibontakoztatását, gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását:
 - ✓ feltételeket biztosítunk az egyes játéktípusokhoz, tevékenységekhez (gyakorló, szimbolikus - feltételek teremtése az óvodapedagógus részéről: megfelelő időt, helyet, élményeket, tárgyi feltételeket a szerep, konstruáló és szabályjátékokhoz),
 - ✓ szükség és igény szerinti együtt játszást,
 - ✓ támogató, serkentő, ösztönző magatartást, indirekt reakciók alkalmazását.

1.2. Verselés, mesélés

1.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

1.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

1.5. Mozgás

Rendszeres, egészségfejlesztő testmozgás

- Napi lehetőség biztosítása a mozgásra.
- A mozgástevékenység tartalma:
 - ✓ a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok, tevékenységek és feladatok (sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák és játékok),
 - ✓ törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- A mozgás formái:
 - ✓ spontán, szabad játék kereteiben végzett mozgások,
 - ✓ irányított mozgásos tevékenységek,
 - ✓ a komplex testmozgások beépítése az óvodai élet egyéb tevékenységeibe.

1.6. A külső világ tevékeny megismerése

1.7. Munka jellegű tevékenységek/ 2. sz. melléklet

- Önkiszolgálás, naposi munka vagy egyéb egyéni vagy csoportos megbízások (pl. növénylocsolás).
- Tapasztalatok szerzésére, munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, tulajdonságok fejlesztésére, a közösségi kapcsolatok segítésére alkalmas cselekvések, tevékenységek.

1.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

- Fő céljai az óvodás gyermek teljes személyiségének, képességeinek fejlesztése, attitűdök erősítése, tapasztalatainak rendezése, bővítése.
- A tanulás az óvodában tevékenységekben megvalósuló, cselekvő, tapasztalatszerző folyamat.
- Az egész nap folyamán, természetes (munkajellegű tevékenységek, higiénés feladatok ellátása közben) és szimulált helyzetekben, sétákon, kirándulásokon, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
- Az óvodai tanulás formái:
 - ✓ utánzásos, minta és modellkövetés,
 - ✓ spontán, játékos tapasztalatszerzés,
 - ✓ játékos, cselekvéses tanulás,
 - ✓ gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
 - ✓ az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
 - ✓ és gyakorlati problémamegoldás.
- A játékos tanulás során, mindig személyre szabott, pozitív módon értékelünk, elsősorban folyamatba ágyazottan.

2. Óvodai tanulás – tevékenységekben megvalósuló tanulás - 2. sz. ábra

Az óvodai tanulás formáit labda ábrába foglaltuk.

Óvodai tanulás

2.sz. ábra

3. Tervszerű, az óvodapedagógus által szervezett és kezdeményezett tanulás formái

3.1. Játékos, cselekvéses tanulás/Kötetlen szervezeti keretben

- **Játék** - Egyéni, páros vagy maximum 3-4 fős mikro csoportos foglalkoztatás.
- **Játékos tevékenység** - Kisebb létszámú csoportos foglalkoztatás.

3.2. Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés, gyakorlati problémamegoldás

- **Csoportos foglalkozás/Kötetlen és/vagy kötött szervezeti keretben**

Tervszerű, az óvodapedagógus által kezdeményezett tanulás tartalmát, témáit, formáit és a készség, képességfejlesztési feladatokat táblázatban foglaltuk össze / 3. sz. melléklet

3. A tervszerű, az óvodapedagógus által szervezett és kezdeményezett tanuláshoz kapcsolódó módszertani alapelvek

- Elsődleges célunk a gyermekek differenciált készségeinek, képességeinek, alapvető kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése.
- A tanulási formák, módszerek megválasztásánál alapvető a korosztály és az adott csoportok életkori összetételének, fejlődési jellemzőinek ismerete.
- Figyelembe vesszük a gyermekcsoport aktuális állapotát, szükségleteit.
- A két kis létszámú csoportban történő csoportos foglalkozás vezetése időtartamban, szervezési teendőkben, módszerekben, esetleg a feldolgozandó téma feladataiban különbözhet, az életkori és fejlettségbeli különbségekhez igazodó differenciálás érdekében.
- A csoport egészének tekintetében háromszintű differenciálást tervezünk: I. (zöldfülű – HH, HHH, BTM, SNI), II. (palánta – normál fejlődésű gyermekek), III. (táltos – korosztályánál fejlettebb, esetleg egy-vagy több területen tehetség csíráit mutató gyermekek). Vegyes csoportban az életkor alapján soroljuk be a gyerekeket elsősorban. A gyermek, fejlődése alapján, differenciálási szintbe sorolása változhat. Ezt félévenként rögzítjük a csoportnaplóban. Kiscsoportban csak a második félévben.
- A gyermekek kreativitásának kibontakozását segítjük, ösztönözzük őket az önkifejezésre.
- Támogatjuk az önálló véleményalkotás és a döntési képességek kialakulását.
- A gyermek egy adott területen mutatkozó kiemelt érdeklődésnek kielégítésére lehetőséget adunk, tehetségének kibontakozását segítjük, a csoport előtt erősítjük.
- A mikro csoportos és egyéni foglalkoztatási formákat (fejlesztő, varázs stb. játékok) használjuk fel elsősorban az adott területen mutatkozó elmaradás korrekciójára.
- A csoportos foglalkozásokon is dominál a játékoság, cselekedtetés.
- Figyelembe véve, hogy a gyermekek szándékos figyelme még csak alakulóban van, kiemelt szerepe van a motivációnak (kisebbségnél különösen), a motiváltság fenntartásának, a mozgás és a stabilitás váltakozásának.
- A cselekedtetés, a sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás adja a tevékenységek domináns részét, igazodva az óvodások cselekvő - képszerű gondolkodásához.
- Minden tevékenységben szem előtt tartjuk a mozgással tanulás elvét, a mozgás és a zene pozitív egymásra hatására való építkezést.
- A tevékenységek, foglalkozások szervezésben meghatározó a művészetpedagógiai módszerek alkalmazása.
- A témákat, műveltségi tartalmakat és tevékenységeket az óvodapedagógusok szabadon és önállóan választják meg, a meghatározott feladatok és módszertani elvek alapján, az alapvető szakirodalom figyelembevételével, valamint a nevelőtestület által összeállított és elfogadott szakmai dokumentumok felhasználásával: éves fejlesztő programok, projektek, témahetek.
- A gyermekek meglévő tapasztalatait, ismereteit felhasználjuk, rendezzük, arra építünk.
- A családokat is bevonó gyűjtőmunka módszereink fontos része.
- Tudatosítjuk a közösség előtt, hogy minden gyermek jó valamiben.
- Minden helyzetben tudatosan használjuk fel a szociális tanulás lehetőségét.
- A foglalkozás vezetés alapvető módszerei: magyarázat; bemutatás; bemutattatás; szemléltetés; utánzás; gyakorlás; ismétlés - rögzítés, pozitív példaadás; személyre szabott, elsősorban folyamatba ágyazott konkrét, pozitív, ösztönző hibajavítás - értékelés, tevőleges segítség, megerősítés, dicséret.
- Az elismerő értékelés szóbeli megerősítés, dicséret, vagy testbeszéddel kifejezett - például simogatás, kézfogás és tevékenység közben mimikával jelzett – kacsintás, mosoly stb. lehet.
- Estenként kisebb tárgyjutalom megengedett: például nyomda, kis kártyák.

5. A tervszerű, az óvodapedagógus által szervezett és kezdeményezett tanuláshoz kapcsolódó tervezési feladatok

- Az egyes témákat, tematikus tervek - projektek, témahetek - formájában dolgozzuk fel.
- Mind a projekt heti (részprojekt) tervei, mind pedig a témahét tervezésekor ügyelni kell arra, hogy a tervezett tevékenységek komplex, koherens egésznek alkossanak, egymásra épüljenek, és sokoldalú tapasztalatszerzésre adjanak lehetőséget. A tevékenységek heti és napi tervében komplex módon valósul meg a tevékenységek közötti integráció.
- A csoportos foglalkozások tervezése során törekedni kell a komplex foglalkozásszervezésre.
- A kötött tevékenységek időtartamát nagycsoport év végéig fokozatosan emeljük 35 percre. Tevékenységtől, életkortól és a gyermekek motiváltságától függően 5, de különösen indokolt esetben akár 40 perc is lehet a legidősebbek esetében (pl.: rajzolás, kézimunka vagy mozgás/testnevelés).
- Megvalósítás közben a terveken, a gyermekek kezdeményezései, szükségletei és a változó körülmények függvényében, rugalmasan változtatunk.

6. A tervszerű, az óvodapedagógus által szervezett és kezdeményezett tanuláshoz kapcsolódó szervezési feladatok

- Az egymás mellett párhuzamosan is végezhető, szabadon választható tevékenységek lehetőségét biztosítják a kialakított tevékenységközpontok, a tevékenységekhez szükséges, gyermekek által elérhető játékok, eszközök, anyagok és a szabad játékidő.
- Megfelelő méretű, biztonságos helyszíneket biztosítunk a csoportszobákban, tornaszobában, az udvaron és egyéb helyszíneken.
- A csoportszobákban és lehetőségek függvényében az udvaron, kialakított tevékenységközpontok, fő tevékenységenként kerülnek kialakításra. A központokat az óvodapedagógusok nevezik el az adott csoportban úgy, hogy az a gyermekek számára is érthető és könnyen megjegyezhető legyen, például:
 - mozgásközpont - „játsszótér”,
 - természetközpont - „kert”, „élő sarok”
 - mese-zene-tánc központ - „színház”, „meseország”,
 - fejlesztőjáték központ - „vetélkedő” „kísérletező”,
 - rajzolás, mintázás, kézimunka központ - „műhely”, „bütykölő”.
- A tevékenységközpontok, különösen a természetközpont felismerését vizuális jelzésekkel, díszítéssel támogatjuk.
- **Dominál a terem közepén kialakítandó mozgás központ**, ahol gondoskodunk arról, hogy:
 - a korcsoport életkori mozgásfejlődési jellemezőiből adódó mozgásformák gyakorlását segítő eszközök elérhetőek legyenek a gyermekek számára, minden nap.
 - a rászoruló gyermekeknek biztosítjuk az szenzoros integrációs terápia eszközeit.
 - elérhetővé tesszük a csoportszobában és az udvaron is, az *aktuális heti téma* feldolgozását segítő mozgásos tevékenység lehetőségek eszközeit.
 - a *napi mozgás foglalkozás anyagának* gyakorlását lehetővé tévő eszközök elérhetőek legyenek a gyermekek számára.
- A tevékenységközpontok a fiatalabb csoportokban, szakmailag indokolt esetben összevontan is kialakíthatók, működtethetők.
- Elegendő időt kell biztosítani a heti – és napirendben az óvodapedagógus által kezdeményezett, tevékenységekben megvalósuló tanuláshoz.
- Hetente, a fő tevékenységeknek megfelelően szervezünk: külső világ tevékeny megismerése nap (környezetismereti, matematikai tapasztalatok); mozgás nap; ének,

zene, énekes játék, gyermektánc nap; verselés, mesélés nap; rajzolás, festés, mintázás, kézimunka nap.

- A nap jelképét minden reggel kihelyezzük egy, a gyermek és szülők által is látható helyre.
- A heti téma címét a csoport pedagógiai hirdető tábláján minden hétfőn reggel közzé tesszük, esztétikus képet, piktogramot is tartalmazó formában, állandó táblán.
- A különböző gyermeki tevékenységekhez, szükség szerint rendezzük a termet a nap folyamán.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett, kötetlen, játékos, cselekvéses tanulás elsősorban az egyes tevékenységnapnak megfelelő tevékenységközpontokban történik.
- A csoportos kötött foglalkozások bevezetésénél figyelembe vesszük a csoport életkorát, a fejlettségi szintjét. Nagycsoportosok körében, célszerű az énekes és a mozgásos csoportos foglalkozásokat, és esetleg a mesét kötött keretek között tartani. A megfigyelő sétákon, kirándulásokon a csoport teljes létszámban, egyszerre vesz részt.
- A befogadás-beszoktatás időszakában a (szeptembertől maximum december végéig) az *utánczások, minta és modell követéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása; a spontán, játékos tapasztalatszerzés és a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés* tanulási formákat alkalmazzuk.
- Kiscsoportosok számára a szervezett, tervezett, kötetlen tanulás tevékenységeit- legkorábban - novemberben kezdjük.
- Legkorábban a kiscsoport második félévtől ajánlott a mindennapos mozgást kötött formában szervezni.
- A kötött csoportos foglalkozás homogén nagy, vagy középső - nagy vegyes csoportban a csoport kétfelé bontásával, két kis létszámú párhuzamos foglalkoztatással is megoldható, amennyiben erre a személyi feltételek biztosítottak és a csoport létszáma eléri vagy meghaladja a maximális 25 főt és/vagy SNI, BTM, HH gyermekek is vannak a csoportban.
- Kedvező időjárás esetén, a tevékenységeket szabadterén és természetes közegben szervezzük, különös tekintettel a külső világ tevékeny megismerésére, a mozgásra és az ének, zene, énekes játék, gyermektáncra.
- Udvari és tornaszobai tartózkodás, valamint séták, kirándulások alkalmával, az egészségvédelmi és biztonsági szempontoknak fokozottan kell érvényesülnie (SZMSZ, Házirend, MVSZ).
- A kötetlen tevékenységek, csoportos foglalkozások szervezési feladatainál ügyelni kell arra, hogy a szabad játékkal elfoglalt gyermekek számára folyamatosan biztosított legyen a megfelelő méretű hely a nyugodt játékhoz, tevékenységhez és az általa használt eszközöket ne kelljen elpakolnia.

7. Ünnepek, hagyományok

7.1. Az ünnepek, hagyományok szervezésének alapelvei

- Olyan távlatokat, hagyományokat, ünnepeket választunk, amelyek a gyermekek számára érthetőek lehetnek.
- A kisebbek elé rövid távú célokat tűzünk ki.
- Az ünneplés érzelmi megközelítésű, az élménybiztosítás a cél.
- A néphagyományok vonatkozásában olyan gyermeki játék alapjául szolgáló népszokásokból merítünk, amelyek valamilyen formában élnek az otthonokban, a gyermekek környezetében. A mozgásos, vidám, játékos szövegű, egyszerű dallamú, ritmusú, szövegű szokásokat alkalmazzuk, amelyek a népmesei, népköltészeti, népzenei világhoz is közel állnak, abból ismertek.
- A népszokások, jeles napok fő szervezeti keretei a tematikus táncházak.
- A lebonyolításban merítünk a művészetpedagógia módszertani eszköztárából.

- A gyermekek szerepeltetését nem erőltetjük, önkéntes alapú. Azokat választjuk szereplésre, akik szívesen, örömmel állnak társaik, esetleg nyilvánosság elé. A „betanítást” nem támogatjuk. Az esetleges szereplés elsősorban szituációba ágyazott játék, tevékenységfűzésekben áll össze, melynek elemeit a gyermekek már jól ismerik.
- Az ünnepek, hagyományok, Zöld jeles napok, programok szervezésében is dominál a mozgás és az egészséges életmód alakítás tevékenységei (gyümölcs, folyadékfogyasztás, mozgás, tánc, kirándulás).
- A gyermekcsoportokban megünnepeljük a gyermekek születésnapját, zöldség, gyümölcsfogyasztással, és játék tortával, közös köszöntéssel és rendszeresen tartunk vitaminnapokat is.
- Sporttal, mozgással kapcsolatos rendezvények alkalmával a motivációt és az elismerést a gyermek önmagához mért teljesítménye határozza meg.

7.2. Az ünnepek, hagyományok szervezésének feladatai

- Az ünnepek előkészítésére nagy hangsúlyt fektetünk: a hangulatot a csoportokban megvalósuló témák feldolgozásán túl, a csoportszobák, folyosók közös díszítésével készítjük elő.
- Legalább évi két alkalommal, karácsonykor és farsangkor, óvónői meglepetés műsorral kedveskedünk a gyermekeknek, de javasolt az egyéb ünnepélyek alkalmával is.
- Minden esetben nyilvános ünnep az anyák napja, középső és nagycsoportosoknak a farsangi bál, valamint a nagycsoportosok búcsúzása-évtáncja.
- Az ünnepek, hagyományok szervezésének formáját és időpontját, a mindenkori éves munkatervbe foglaljuk.
- A Labda nap és az Ovi olimpia összevontan, vagy csak az egyik is megtartható. Amennyiben mindkettő megszervezésre kerül, az egyiket őszi, a másikat tavaszi időszakban rendezzük.

8. Óvodai szintű ünnepek

8.1. Népszokások, jeles napok (zártkörű tematikus táncházak)

Őszi ünnepkör

- Mihály napi vásár - táncház (kapcsolódó szokások, játékok).
- Szüreti bál (Szület projektzáró) - táncház (kapcsolódó szokások, játékok).
- Márton napi liba bál – táncház (kapcsolódó szokások, játékok).

Téli ünnepkör

- Mikulás
- Karácsony (adventi ünnepkör: Luca nap, karácsonyi ünnepély).

Tavaszi ünnepkör

- Húsvét/Kiszézés, zöldág járás tavaszköszöntő táncház (kapcsolódó szokások, játékok).
- A tánc világnapja
- Pünkösdi bál – táncház (kapcsolódó szokások, játékok).

8.2. Természeti ünnepek (nyilvános, szülőkkel közös)

- Állatok világnapja
 - Víz világnapja
 - Föld napja
 - Madarak, fák napja
- (Kirándulások vagy változatos szabadtéri programok)

8.3. Társadalmi ünnepek (zártkörű)

- Március 15. (Magyarok vagyunk projektzáró) - Népi játszótér, táncház (kapcsolódó játékok)
- Június 6. - A nemzeti összetartozás napja.

8.4. Az óvodai élet hagyományos ünnepei (nyilvános)

- Anyák napja
- Farsangi bál
- Évzáró

8.5. Egészség és környezettudatos nyílt napok

- Őszi nyílt egészség és környezetvédelmi napok: a szüret - betakarítás és az egészséges táplálkozás - fogápolás, betegségmegelőzés jegyében.
- Tavaszi nyílt egészség és környezetvédelmi napok: ültetés, udvarrendezés, szelektív hulladékkezelés, a Víz vagy a Föld napja és a mozgás jegyében.

8.6. Sporttal, mozgással kapcsolatos programok (nyilvános, szülőkkel közös)

- Labda nap
- Ovi olimpia
- Cirkusz (Gyermeknapon szervezhető)

8.7. Szülők, óvoda közös program

- Adventi kézműves délután
- Szeretetlánc – karácsonyi kulturális és jótékonyági program

9. Csoportszintű hagyományok

- A gyermek születésnapjának megünneplése (gyümölcssel, zöldséggel)
- Vitaminnapok tartása

10. Alapfeladatba épített szolgáltatások, egyéb foglalkozások

10.1. Kis létszámú prevenciós foglalkozások

- Szenzoros integrációs terápia /szakvélemény alapján, amennyiben a személyi feltételek adottak
- Heti mezítlábas, tartásjavító torna a csoportokban

10.2. A pedagógiai szakszolgálat által biztosított felzárkóztatás

- Logopédia
- Fejlesztőpedagógia

10.3. Utazó gyógypedagógusi, konduktori hálózat által biztosított SNI ellátás

Habilitációs és rehabilitációs órák tartása, egyéni fejlesztés. szakvélemény alapján.

10.4. Tehetséggondozó foglalkozások (személyi feltételek megléte esetén)

- *Gyermeknéptánc*
Beválogatás, részvétel: gyermek motiváltsága, szülői igény szerint, óvónői javaslatra
Vezeti: gyermektánc oktató óvodapedagógus
Tartalma: dunántúli ugrós és egyszerű csárdás motívumok, népi játékok, néphagyományok

- *Zenés labdás torna*

Beválogatás, részvétel: gyermek motiváltsága, szülői igény szerint, óvónői javaslatra

Vezeti: óvodapedagógus

Tartalma: változatos kézi szerek, kiemelten labdák alkalmazása

XI. GYERMEKVÉDELEM

„Mit tehetnék érted, hogy elűzzem a bánatod?”

A problémamegelőző gyermekvédelem egyik első, legfontosabb **jelző** intézménye az óvoda.

1. Az óvodai gyermekvédelmi munka célja

A gyermekek **testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi** fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzése, a hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatása, hátránycsökkentés.

2. A gyermekvédelmi munka feladatai

2.1. Az óvodapedagógusok feladatai

- Az első családlátogatáskor a gyermekek megismerése, a családi környezet felmérése.
- Probléma megelőzés: pedagógiai eszközökkel törekszünk a káros hatások megelőzésére, illetve ellensúlyozására. Szükség esetén helyettesítő, pótló, korrigáló nevelés, differenciált egyéni bánásmód, nevelés, fejlesztés.
- Amennyiben a gyerekek fejlődését, életét veszélyeztetettnek látja a családban, és saját hatáskörben nem tudja kezelni a helyzetet, akkor a gyermekvédelmi felelőshöz vagy a vezetőhöz fordul, aki megteszi a szükséges intézkedéseket.
- Felmerült probléma esetén egyeztet a vezetővel, majd írásban jelzi a problémát – krízis eseten szóban, majd pótlólag írásban – a szociális segítő vagy a Gyermekjóléti Szolgálat felé.
- Minden csoportvezető óvodapedagógus nyilvántartást vezet a hátrányos, halmozottan hátrányos és a veszélyeztetett helyzetű gyermekekről a csoportnaplóban.
- A hátrányos helyzet megállapítása a társadalmi státusz, a veszélyeztetett helyzet megállapítása a gyermek fejlődésének vizsgálatával történik. Az első esetben azt vizsgáljuk, hogy milyen körülmények között, a másodikban pedig azt, hogy hogyan szocializálódik.
- A gyermek személyi anyagában az okot, a nyilvántartásba vétel időpontját, és a pedagógiai teendőket rögzítjük.
- Adatot szolgáltat a támogatásokhoz való jogosultság igazolásához.
- Naprakész információkkal rendelkezik a gyermek személyiségfejlődéséről, viselkedéséről.
- A családdal rendszeres, szoros kapcsolatot tart, szükség esetén ismételt családlátogatást tesz.
- Az óvodavezető vagy helyettes engedélyével, az adatvédelmi szabályzat előírásait betartva, pedagógiai szakvéleményt készít (pl.: védelembe vétel kezdeményezésekor, válás esetén bírósági felkérésre).

2.2. A gyermekvédelmi felelős feladatai

6 főnél több gyermekvédelmi gondoskodásra szoruló gyermek esetén felelőst választunk.

Tervezés, nyilvántartás

- Nevelési évre szóló tervet készít.
- A nevelőtestület által készült felmérés alapján, óvodai szintű és csoportonkénti összesített, naprakész nyilvántartást vezet.
- A nyilvántartásban a nevet, nyilvántartásba vétel okát, időpontját, a pedagógiai teendőket és a megtett intézkedéseket rögzíti.
- A vezető helyettes és az óvodatitkár segítségével feltérképezi a jogosultságot a normatív kedvezmények igénybevételéhez (100%-os étkezési támogatás), ezeket naprakészen nyilvántartja, a zárást hó elején bemutatja az óvodavezetőnek.

Intézkedések megtétele

- Javaslatot tesz pénzbeli (rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatás) és természetbeni juttatásokra.
- Intézményi hatáskörben megoldható támogatások, juttatások lehetőségeit keresi (játék és ruhagyűjtés, pályázatok készítése).
- Javaslatot tesz egészségügyi ellátás igénybevételére.
- A szülő kérelmére vagy beleegyezésével javaslatot tesz a gyermek átmeneti gondozására.
- Javaslatot tesz Pedagógiai szakszolgálat, Szakértői bizottság, Gyermekvédelmi szolgálat, Gyámhatóság közreműködésére.

Kapcsolattartás

- Kapcsolattartás a családokkal
 - Írásos és szóbeli tájékoztatást végez a jogosultságokról, segítő személyek, és intézmények elérhetőségeiről.
 - Szükség szerint családlátogatásokat végez az óvodapedagógusokkal.
 - Az állami gondozott, nevelőszülőkhöz kihelyezett gyerekek körülményeit folyamatosan figyelemmel kíséri (kapcsolattartás a GYIVI –vel).
 - A szülők figyelmének felhívása a gyerekek fejlődésének sajátosságaira.
 - Nevelési segítség, tanácsadás a szülők számára.
- Kapcsolattartás a nevelőtestülettel
 - Segíti a nevelési tanácsadóhoz és a szakértői bizottsághoz való irányítást.
- Kapcsolattartás a társintézmények gyermekvédelmi felelőseivel
- Kapcsolattartás a hatóságokkal, segítő szakemberekkel:
 - Gyermekjóléti Szolgálat
 - Védőnői hálózat
 - Gyermekorvos
 - Gyámügy, Gyámhivatal
 - Rendőrség
- A gyermek érdekeit képviselők kapcsolattartásának módszerei:
 - esetmegbeszélés,
 - egyéni esetkonzultáció,
 - esetkonferencia,
 - szakmaközi esetmegbeszélés,
 - dokumentáció-egyeztetés.

Továbbképzés

- A gyermekvédelmi munkával kapcsolatos továbbképzéseken, előadáson vesz részt, melyről a nevelőtestületnek beszámol.

Ellenőrzés

- Figyelemmel kíséri, ellenőrzi a csoportok gyermekvédelmi munkáját, nyilvántartását.
- A mulasztásai naplóban ellenőrzi a gyermekek rendszeres óvodába járását.

Beszámoló készítése

- A Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat kérésére beszámolót készít éves munkájáról.
- A nevelési év végén összegző kimutatást készít, éves munkáját értékeli, beszámol a nevelőtestületnek.

Szakvélemény készítése

- Az óvodavezető engedélyével, az adatvédelmi szabályzat előírásait betartva, közreműködik pedagógiai szakvélemény elkészítésében (védelembe vétel kezdeményezésekor, válás esetén bírósági felkérésre).

XII. ALAPFELADATON TÚLI SZOLGÁLTATÁSOK

1. Az alapfeladaton túli szolgáltatásokra vonatkozó alapelvek

- A költségtérítéses alapfeladaton túli szolgáltatásokat szülői igényre szervezzük.
- Tiszteletben kell tartani a szabad játékot és az óvodai életritmust - napirendet, heti rendet.
- Az alapfeladaton túli szolgáltatások megszervezése helyiség, személyi, anyagi – óvodai és/vagy szülői, továbbá tárgyi erőforrások függvénye.
- Olyan szolgáltatásokat preferálunk, amelyek összhangban állnak a korosztály szükségleteivel, fejlődési jellemzőivel, a HOPP céljaival, nevelési elveivel, feladataival, gyermeki alaptevékenységekkel, műveltségtartalmakkal.
- Az alapfeladaton túli szolgáltatások során – kivéve a külső szakember által tartott, szülői igényre szervezett, **a szülők által óvodai ellátást nem igénylő időszakban** zajló programok esetén - az óvodapedagógus feltétlen közreműködése szükséges.
- Külső szakember által tartott program idején, a gyermekek felügyelete a tanfolyamvezető dolga, ő felel a biztonságukért, az óvodával kötött megállapodás alapján. Erről a szülőt az óvodának tájékoztatnia kell a foglalkozás szervezése során. Amennyiben az óvoda területén zajlik a program: a foglalkozás végeztével a foglalkozásvezető átadja a 16³⁰-ig dolgozó óvodapedagógusnak vagy nevelőmunkát segítőnek a gyermeket, vagy közvetlenül a szülő veszi át tőle a foglalkozás végén. Külső helyszín esetén a szülő nyilatkozik arról, hogy: hány óráig veszi igénybe az óvodát ezeken a napokon, és tudomásul veszi, hogy az óvoda kizárólag a jelentkezésben közreműködik, a külső foglalkozásvezető felelőssége a gyermek kíséréte és a foglalkozás levezetése, a program végeztével pedig közvetlenül a foglalkozásvezetőtől veszi át gyermekét.

2. Az alapfeladaton túli szolgáltatások területei

2.1. Kirándulások, kulturális programok

Szülői igény alapján, amennyiben azok a HOPP céljaival összhangban vannak, az éves programok közé alkalmasszerűen beilleszthetők térítéses kirándulások, programok, mozi, színház, kiállítás látogatások. A programokról az óvodapedagógusok, esetleg szülő javaslata alapján a szülők döntenek: az alkalom/ maximum összeg és az alkalom/év megszavazásával az évnyitó szülői értekezleten.

2.2. Tehetséggondozó foglalkozások

- *Labdajátékok (Bozsik-foci, szivacs kézilabda stb.)*
Beválogatás, részvétel: gyermek motiváltsága, szülői igény, óvodapedagógus javaslat
Vezeti: edző vagy óvodapedagógus közreműködésével edző
- *Úszás, vízhez szoktatás*
Részvétel: nagycsoportosok
Vezeti: óvodapedagógus felügyeletével úszóedző

2.3. Klímaterápia

A Somadrin klímaszobában: mese hallgatása, mese, illetve környezetismerethez kapcsolódó filmek megtekintése, anyanyelvi fejlesztő játékok, relaxációs játékok alkalmával heti legalább három alkalommal 15' erejéig, járványidőszakban lehetőség szerint naponta legalább 20' időtartamban tartózkodnak ott a gyermekek.

További részvételi lehetőség: szülői igényre és orvosi javaslatra, nyitvatartási időben szülővel.

Megjegyzések

- ✓ *Jelenleg a fenntartó finanszírozza a nagycsoportosok úszásoktatását.*
- ✓ *A klímaterápiát a Zrínyi ovisok egészségéért alapítvány működteti, térítésdíj mentes.*
- ✓ *Felmerülő szülői igény esetén, Hittan és a vonatkozó elvek figyelembevételével, játékos idegen nyelvi foglalkozásra helyet biztosítunk, elsősorban angol nyelven, igazodva a város iskolájának profiljához.*

**XIII.
A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE**

1. Iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség

Programunk készítésekor nem hagyhattuk figyelmen kívül, hogy a gyerekek 6 évesen iskolába készülnek és az óvoda nem egy elszigetelt gyerekintézmény. Azt gondoljuk, hogy a testileg-lelkileg-mentálisan egészséges, harmonikusan fejlődő gyermek, aki az óvodában kijátszotta, kimozogta magát, sokféle, változatos tevékenységen keresztül tapasztalatokat szerzett önmagáról, az őt körülvevő környezetről, és személyiségének minden területe - egyéni tulajdonságok, adottságok és képességek tükrében – megfelelő ütemben fejlődik, képes a zökkenőmentes iskolakezdésre, belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. Az iskolaérettséghez a testi, lelki és szociális érettség egyaránt szükséges. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

Amennyiben nem tartjuk alkalmasnak a gyermeket az iskolakezdésre abban a nevelési évben, amelyikben augusztus 31-ig betölti a 6. életévét, jelzéssel élünk a szülő felé, hogy ha egyetért vele, benyújthassa kérelmét a további nevelési évben való részvételre az Oktatási Hivatalhoz.

Nagyon fontos, hogy éretlen gyermek ne kezdje meg az iskolát. Álláspontunk szerint azonban az iskolakezdéshez szükséges fejlettséget elérő gyermek helye az iskolában van.

A helyes döntés meghozatalában nagy hangsúlyt fektetünk a szülőkkel és szükség esetén a segítő szakemberekkel (logopédus, fejlesztőpedagógus, gyermekorvos, védőnő) való rendszeres konzultálásra.

2. Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget elérő gyermek általános jellemzői

- Érdeklődő, kíváncsi, nyitott.
- Önkiszolgálásban önálló (öltözik, vetkőzik, tisztálkodik).
- Testileg fejlett, teherbíró.
- Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb.
- Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordinációja és a finommozgása, dominancia kialakul (jobb vagy bal kezes).
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését képes irányítani
- Érzékelés, észlelése tovább differenciálódik (testséma, téri tájékozódás, vizuális, akusztikus differenciálódás).
- Anyanyelvét érthetően beszéli, kommunikál.
 - Gondolatait mások számára is érthető módon egymást követő mondatokban, életkorának megfelelő tempóban, hangsúllyal, tudja kifejezni.
 - A közléseket megérti.
 - Használja a szófajokat, mondatszerkezeteket.
 - Képes önálló véleménynyilvánításra.
 - Mások beszédét is igyekszik végig hallgatni.
- Szociálisan érett az iskolai élet a tanító irányításának és a társai elfogadására.
 - Képes együttműködni.
 - Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni.
 - Elemi ismeretei rögződnek (név, lakcím).
 - Ismeri a viselkedés alapvető szabályait (higiéniai szabályok- zsebkendő és szalvéta használat, szemégyűjtő használat; kommunikációs szabályok: megfelelő köszönés, kérés).
 - Feladattudata kialakulóban van, ez segíti a megértésben, feladattartásban, eredményes levégzésében.
 - Kitartása, munkatempója, önfegyelme folyamatosan fejlődik.

- Akarati tulajdonságai alkalmassá teszik az iskolai élet megkezdésére
 - Feladattudata kialakulóban van.
 - A feladatok elvégzésében egyre eredményesebb, szükség szerint kreatív.
 - Kitartása, önállósága, munkatempója, önfegyelme erőteljesen fejlődik.
- Értelmileg folyamatosan fejlődik.
 - Egyszerű összefüggéseket megért.
 - A cselekvő, képszerű gondolkodás mellett megjelenik az elemi fogalmi gondolkodás.
 - Az önkéntelen bevézés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés, felidézés is.
 - Megjelenik a szándékos figyelem, terjedelme, tartalma növekszik, megosztása könnyebb számára.
 - Megfigyelőképessége pontosabb, részletesebb.
 - Közvetlen, természeti és társadalmi környezetéről az alapvető tapasztalatokkal rendelkezik.
- A sajátos nevelési igényű gyermek esetében
 - Folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szint.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermek nevelése esetén
 - Az iskolaérettségi kritériumai tükröznie kell a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekkel szemben.

3. A kimeneti fejlődési jellemzők (készségek, képességek optimum szintje)

3.1. Személyi higiéné

Öltözködés

- Önállóan öltözik, vetkőzik.
- Tud kötni.
- Tud gombolni.
- Tud fűzni.
- Ruháit össze tudja hajtogatni, és a kijelölt helyre tenni.
- Ügyel ruhája rendezettségére.

Testápolás

- Kezet, arcot tud mosni, törölközik.
- Helyesen tud fogat mosni.
- Fogmosás eszközeit tisztán tartja
- Önállóan használja a WC-t (helyesen tudja használni a WC-papírt, használat után lehúzza a WC-t).
- Önállóan fésülködik.
- Szükség szerint és helyesen használja a papír zsebkendőt, használat után a szemétygyűjtőbe helyezi.

Étkezés

- Önállóan eszik.
- Tudja használni a kanalat, villát.
- Vannak tapasztalatai a kés –villa használatáról.
- Használja a szalvétát, használat után a szemétygyűjtőbe helyezi.
- Alaposan megrágja az ételt.
- Elfogadja a gyümölcsöt és zöldségfélét nyersen.

- Szokásává válik a rendszeres folyadékfogyasztás (víz, ásványvíz, csipkebogyó te esetleg mézzel és citrommal ízesítve).
- Ismeri és betartja a kultúrált étkezés szabályait (tele szájjal nem beszél, kéri és megköszöni az ételt, más ételéhez nem nyúl, tányér fölé hajolva étkezik, igyekszik csendesen beszélni, ügyel az asztal rendjére).

3.2. Környezet higiéné

- A tevékenységek során keletkezett hulladékot kizárólag a kijelölt szemétygyűjtő helyre teszi.
- Vigyáz az eszközök állapotára.
- Az eszközöket használat után a helyére teszi.
- Felfedezi az esztétikumot a környezetében (rendezett, tiszta, esztétikus környezet).
- Észreveszi és helyteleníti a szemetes, piszkos, rendezetlen környezetet.
- Szívesen részt vesz a környezet szépítésében, díszítésben.
- Szívesen részt vesz a csoportszoba gyermekek általi közös rendezésében, takarításában.

3.3. Szocializáció

- Elfogadja a felnőtt közeledését, irányítását.
- Elfogadja társait, társai közeledését.
- Személyiségének megfelelő helyen beilleszkedik a közösségbe (közös tevékenységek során vagy/és bekapcsolódik, alkalmazkodik, együttműködik, kezdeményez, irányít).
- Kapcsolatteremtésben kezdeményező vagy elfogadó.
- Szükség esetén szívesen segíti társait, a felnőtteket.
- Erkölcsi értékeket felismer (igazság- hazugság, jó-rossz).
- Képes az együttérzésre.

3.4. Akarati tulajdonságok

- Feladatvégzésben motivált.
- Befejezi, amit elkezdett, kitartó.
- Tevékenységének akadályoztatása esetén kiváráásra képes.
- Feladattudata kialakult.

3.5. Mozgás

- Szívesen, felszabadultan mozog.
- Nagymozgásokat helyesen, stabilan, túlmozgások nélkül végzi.
- Mozgása jól koordinált, harmonikus.
- Helyesen fogja és használja az eszközöket.
- Ügyesen, könnyedén mozgatja ujjait.

3.6. Testséma (testrészek ismerete, a test személyi zónájának ismerete, testfogalom)

- Felismeri, azonosítja önmagát.
- Megmutatja önmagán (majd társán) és megnevezi fő testrészeit.
- Megmutatja és megnevezi önmagán (majd társán) apróbb testrészeit.
- Tudja testrészeinek a funkcióját.
- Érzékeli és megnevezi a test jobb és bal oldalát, elülső és hátulsó részét, függőleges zónáját.

3.7. Dominancia

- Domináns oldal kialakul (jobb vagy bal).

3.8. *Testi képességek*

- Állóképessége korának megfelelő.
- Képességeihez mérten ügyes.
- Képességeinek, egyéniségének megfelelően gyors
- Fizikai felépítésének megfelelően erős

3.9. *Észlelés*

Téri tájékozódás

- Utasítás szerint tud mozogni a térben.
- Tárgyakat az utasítás szerint elhelyez a térben.
- Adott tárgyak térbeli helyzetét felismeri.
- Többnyire helyesen alkalmazza a téri relációk verbális kifejezésit (alul, fölül, elé, mögé, alá, fölé, alatt, fölött, között, mellett, előtt, mögött).

Vizuális észlelés

- Képes a differenciált észlelésre (megkülönböztet alak, méret, szín, forma szerint).
- Vizuális ritmust érzékel, létrehoz, folytat.
- Vizuális helyzeteket felismer.
- Tárgyat, mozgó tárgyat fixál, szemmel követ.
- Képes a vizuális időrendiség megállapítására (képek sorba rendezése-mi történt először, később?).
- A vizuális zártság-egészlegesség érzékelésére képes (hiányos képek, részletek, felismerése).
- Vizuális memória – emlékezetből felsorol, kirak, mozgást utánoz, változást észlel, meghatározott időtartam alatt.
- Képes különböző alak, forma, méret motoros kialakítására (rajzolt alakzatok végig mozgása, térbeli alakzatok létrehozása mozgással- kör, hullámvonal, oszlop, sor-, térbeli alakzatokat épít, kirak, rajzol).

Auditív észlelés (beszéd észlelés és megértés)

- Hangokat észlel, felismer, megkülönböztet, ismétel, kiemel.
- Szavakat pontosan ismétel (értelmes és értelmetlen szavak).
- Pontosán érti a beszédet (a hozzá intézett közléseket megérti, nem érti félre, életkorának megfelelő meséket, történeteket meg kell értenie).

3.10. *Anyanyelvi, kommunikációs képességek*

- Érthetően beszél.
- Szívesen beszél.
- Hanglejtése, hangsúlyozása a magyar nyelvnek megfelelő.
- Mondandóját folyamatosan, egymást követő mondatokban képes kifejezni.
- Olyan aktív szókinccsel rendelkezik, ami képessé teszi mondandójának érthető kifejezésére.
- Nyelvtanilag helyes, magyarra jellemző szórendet alkalmaz.
- Udvariassági kifejezéseket használ.

3.11. *Értelmi képességek*

Megfigyelőképesség

- Többnyire részletes, pontos.

Figyelem

- Tartós (szándékos figyelme legalább 8-10 percig tart).

Emlékezet

- Hosszú távú - egy-két hónappal régebbi élményekre emlékszik.
- Rövidtávú – egy-két nappal korábbi eseményekre, történésekre, közlések lényegére emlékszik.

Felidézés

- Felidézése a lényeget tekintve helytálló (történet, esemény).
- Felidézése versek, mondókák, dalok esetében pontos.

Gondolkodás

- Egyszerű összefüggéseket megért.

Feladattudat, feladattartás

- Képes befejezni a rábízott tevékenységet, feladatot.

Kreativitás

4. Játékos tanulás

4.1. Mozgás

- Tud különböző tempóban járni, futni, ütemesen járni.
- Tud kúszni, mászni, csúszni talajon, szereken, szerek alatt, fölött, között, rézsútosan.
- Meghatározott alakzatokat, térformákat tud létrehozni (nyitott és zárt alakzatokat- kör, oszlop, sor).
- Tudja meghatározott irányokban végezni a gyakorlatokat.
- Ütemesen, egyre szabályosabban végzi a gimnasztikai gyakorlatokat.
- Egyre szabályosabban, ügyesebben végzi az atlétikai alapformájú gyakorlatokat.
- Tudja használni a tornaszereket: különösen a labdát.
- Egyre ügyesebben tud meghatározott gyakorlatokat végezni tornaszereken.
- Fizikailag folyamatosan erősödik.
- Állóképessége folyamatosan fejlődik.

4.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- Szíves hallgat éneket, zenét, maga is szívesen énekel.
- Saját dallam kitalálásra fogékony.
- Felismer dalokat, dalos játékokat, mondókákat szövegről, szabályról, eszökről, dallamról, ritmusról.
- Felismeri és érzékeltetni tudja a halk-hangos közti különbséget.
- Felismeri és érzékeltetni tudja a magas-mély közti különbséget.
- Ismer - elénekel és eljátszik népi dalos gyermekjátékokat.
- El tudja mondani a nehezebb ritmikájú mondókákat is.
- Felismeri és érzékeltetni tudja (pl. taps, dobogás, járás, tánc) az egyenletes lüktetést.
- Felismeri és érzékeltetni tudja a dal és mondóka ritmust (pl. taps, dobogás, járás, tánc).
- Felismeri és érzékeltetni tudja a motívum hangsúlyt.
- Képes különböző térformákat létrehozni (kör, páros kör, páros vonulás (zárt és nyitott) hullámvonal).
- Ismer és használni tud ritmus hangszereket (változatos ütő, rázó, csattogó, reszelő hangszerek).
- Felismer dallam hangszereket: furulya, metalofon.
- Tud egyszerű néptánc lépéseket: dunántúli ugrós, csárdás motívumokat.

4.3. Külső világ tevékeny megismerése/Környezetismereti tapasztalatok

- Tapasztalati vannak különböző anyagokról, azok viselkedéséről.
- Részt vesz különböző kísérletekben.
- Megkülönbözteti, jellemző jegyeiről felismeri és megnevezi, csoportosítja az évszakokat.

- A hat alapszint felismeri, megnevezi, árnyalatait megkülönbözteti.
- Felismeri, megnevez, csoportosítja a házi állatokat, vadon élő állatokat, néhány vadállatot
- Felismer és megnevez néhány költöző madarat.
- Felismer és megnevez rovarokat, bogarakat.
- Felismer és megnevez kétéltűeket, puhatestűeket, halakat.
- Megkülönböztet, felismer és megnevez, csoportosít zöldségeket és gyümölcsöket, növényeket.
- Ismeri, gyakorolta, szívesen végzi a kiskerti munka fő tennivalói (ásás, ültetés, locsolás, gazolás, ritkítás, betakarítás).
- Vannak ismeretei és tapasztalatai a kerti munkáról és a komposztálásról.
- Ismeri a gyümölcs és a zöldségfogyasztás higiéniai követelményeit.
- Ismeri, gyakorolta a növénygondozás fő feladatait (locsolás, lemosás).
- Megkülönböztet, felismer és megnevez, csoportosít szárazföldi, légi és vízi közlekedési eszközöket, tudja ezek funkcióját.
- Megkülönböztet, felismer és megnevez, csoportosít vasúti, vízi és közúti közlekedési eszközöket, tudja ezek funkcióját.
- Ismeri, és igyekszik alkalmazni a gyalogos közlekedés alapvető szabályait (gyalogos átkelőhely, járda szerepe).
- Tapasztalati vannak a környezetében található foglalkozásokról (orvos, fogorvos, boltos, postás, vasutas, buszvezető, könyvtáros, takarító, dajka, óvónő, tanár, vasutas, kalauz).
- Ismeri a család fogalmát, tudja kik az ő családjának tagjai.
- Tudja ki a legidősebb és legfiatalabb a családban.
- Tudja mi a családtagok szerepe, feladata.
- Tudja legfontosabb személyes adatait (név, életkor, lakcím, szülei neve, testvérei neve).
- Tapasztalatai vannak az időről (hónapok, napok, napszakok elnevezését ismeri).
- A fejlődés leglényegesebb jellemzői alapján a folyamatot képeken sorba tudja rendezni (ember, állat, növény).
- Tapasztalatai vannak a környezet védelmének tennivalóiról.
- Különbséget tesz a szép, tiszta, rendezett és a piszkos, szemetes, rendezetlen környezet között.
- Tapasztalatai vannak néphagyományokhoz és jeles napokhoz kötődő jellemzőkről.
- Ismerkedhetett a környék természeti és társadalmi nevezetességeivel (tó, szőlőhegy, Mária barlang, kesztölci dombok, Búbánat, Duna part, Vízügyi Múzeum, állatkert, Bányász Múzeum).
- Tapasztalatai vannak nemzeti ünnepekhez kötődő jellemzőkről.
- Ismeri az alapvető nemzeti jelképeket: zászló, kokárda esetleg korona.

4.4. Külső világ tevékeny megismerése/Matematikai tapasztalatok

- Tulajdonságok alapján összehasonlít, halmazokat képez, szétválogat (bont).
- Tulajdonság szerint sorba rendez.
- Több, kevesebb, ugyanannyit megkülönbözteti becsléssel, párosítással, számlálással, elő állítja.
- Mennyiséget megállapít számképről.
- Számosság alapján halmazokat képez, bont.
- Tő és sorszámokat ismeri, alkalmazza (10-ig).
- Számfogalma 6-os számkörben biztos.
- Mennyiség szerint sorba rendez.
- Ítéleteket alkot.
- Geometriai alakzatokat, kiterjedéseket érzékel, felismer, megnevez, létrehoz.
- Méréseket alkalmaz - becslés, összemérés, kimér adott egységgel.
- Ritmikus sorokat alkot, folytat.
- Matematikai helyzeteket érzékel, létrehoz (szimmetria stb.).

4.5. Verselés, mesélés

- Szívesen hallgatja a mesét, verset.
- Ismer, és el tud mondani több ritmikus verset, népköltést.
- Ismer, és el tud mondani egyéb, hosszabb verset.
- Saját rímus, mondóka, vers és mesealkotásra fogékony.
- Társaival képes meséket eljátszani és elbábozni változatos bábokkal (ujjbáb, síkbáb, fakanálbáb, zsákbáb, kesztyűbáb stb.).
- El tudja mondani néhány mese tartalmát – lényegét egyedül.
- A történetet megérti.
- Az erkölcsi tanulságokat megérti.

4.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

- Szeret szabadon alkotni.
- Szívesen ábrázol kézzel, eszközzel.
- Gyűr, tép.
- Megfelelően fogja, használja az ábrázolás eszközeit, tudja, hogy melyiket, mire lehet használni.
- Fest, rajzol, színez.
- Ismeri a mintázás alapvető technikáit.
- Ollóval nyír, ragaszt.
- Hajtogat.
- Tud kötni, fűzni.
- Sokféle egyéb - kiemelten népi kismesterségek - technika alkalmazásáról van tapasztalata.
- Emberrajza felismerhető, részletes.
- Térbeli kiterjedéseket hoz létre, épít változatos anyagokból, eszközökből.
- Ábrázolásban egyéni, ötletes megoldásai vannak.

Megjegyzés: a gyermek megfigyelés alapú fejlettségi szint rögzítésére alkalmazott, Nagy Jenőné anyagából építkezve, helyi programunkhoz igazított mérőeszköz tartalma (szempontok) igazodik a fent felsorolt kimeneti jellemzőkhöz.

XIV.
AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI

1. Kötelező dokumentumok

1. 1. Éves tervek

Vezetői, megbízotti, prevenciós és tehetséggondozó foglalkozások éves tervei:

Megbízatások

- Vezetői
- Vezető helyettesi, minőségfejlesztési
- Ellenőrzési
- Munkaközösség vezetői (Ha működik munkaközösség)
- Gyermekvédelmi (Ha van felelős)

Tehetséggondozó foglalkozások (Ha van ilyen foglalkozás)

- Zenés labdás torna
- Néptánc

1. 2. Naplók

Mulasztási napló

- Központi tanügyi nyomtatvány

Helyileg szerkesztett csoportnapló

Tartalma:

- Nyilvántartás
 - A csoport óvodapedagógusai
 - Csoportnévsor
 - A gyermekek születésnapja
 - A gyermekcsoport összetétele/5-7 évesek
 - Az óvodai nevelés nyelve
 - A fogyatékos gyerekek ellátása
 - A gyermekcsoport összetétele/Életkor szerinti megoszlásban
 - Bölcsődéből érkezett gyerekek
 - A gyermekcsoport összetétele nemek szerint
 - Kiemelt figyelmet igénylő gyerekek létszáma
 - Csoportbontás
 - Óvodában maradó tanköteles gyerekek
 - Óvodában maradó tanköteles gyerekek felzárkóztatásával kapcsolatos differenciált nevelési, fejlesztési feladatok
 - A tanköteles gyerekek ellátásával kapcsolatos szervezési feladatok
 - Alapfeladatba épített prevenciós és tehetséggondozó foglalkozások
 - Alapfeladaton túli foglalkozások/Prevenciós foglalkozások
 - Alapfeladatba épített vagy alapfeladaton túli tehetséggondozó foglalkozások
 - Alapfeladaton túli szolgáltatások
- Családlátogatások, fogadóórák
- Szervezés
 - Napirend
 - Heti rend
 - Csoporthagyományok, ünnepélyek, kirándulások, nyílt napok és egyéb programok ütemezése

- Nevelési tervek és értékelések
 - Gyermek differenciálási szintekbe sorolása, differenciált készség, képességfejlesztés, I. Féléves nevelési terv, az I. féléves nevelési terv értékelése
 - Gyermek differenciálási szintekbe sorolása, differenciált készség, képességfejlesztés, II. Féléves nevelési terv, a II. féléves nevelési terv értékelése
- Tervszerű, az óvodapedagógus által szervezett tanulás
 - Éves terv/Tematikus tervek listája
 - Heti tervek
- Csoportlátogatások
 - Ellenőrzések
 - Egyéb csoportlátogatás
- A gyermekek balesetvédelmi oktatása
- A gyermekek egyéni lapja
- Havi feljegyzések a csoport életéről

1. 3. Gyermekek személyi anyaga

- Anamnézis (kizárólag azoknak a gyermekeknek az esetében, akiknek a szülei kitöltik, ehhez hozzájárulnak)
- Családlátogatás tapasztalatai
- Befogadás - beszoktatás tapasztalatai
- Egészségügyi állapot (ha a szülő hozzájárul)
- Megfigyelés alapú tapasztalatok („Céduázás” folyamatosan), fejlesztendő területek, feladatok rögzítése, meghatározása félévente (január, augusztus)
- Egyéni fejlesztési terv – PRIZMA Általános Iskola - Jó gyakorlat (SNI gyermekek esetében)
- Saját fejlesztésű egyéni fejlesztési terv (kiemelkedően tehetséges gyermek esetében)
- Megfigyelés alapú bemeneti és kimeneti (indokolt esetben 5 éves kori) fejlettségi szint rögzítés - mérés - dokumentuma
- DIFER rövidített mérőeszköz alkalmazása középső II. félév elején és nagycsoport első félév végén.

2. Egyéb szakmai anyagok

2. 1. Témák - ütemezése, tematikus tervek

- Témaajánlások
- Tehetség gondozó foglalkozások féléves ütemtervei / zenés labdás torna, gyermek néptánc/

2. 1. Saját fejlesztések

TÁMOP 3. 1. 4. pályázati támogatással készült projektek

- Szüret
- Téli örömök
- Cirkusz

Önálló saját fejlesztések

- **Mórka** /éves táncos program
- **Örökmozgó**/éves labdás program
- Tematikus táncházak éves terve

- **Kiskertelők** – óvodakerti éves terv
- **Magyarok vagyunk** c. óvodai projekt
- Online ovi program/Zrínyi ovi otthon, jó lesz ez, ha mondom!
- Az óvodapedagógusok saját kidolgozású témahetei, projektjei
- Az óvodapedagógusok saját fejlesztésű játékleírásai, eszközei
- Ünnepek, programok intézkedési és projekttervei

XV.
ZÁRÓRENDELKEZÉSEK

1. Hatálybalépés

Az óvoda Ép - kéz - láb egészségnevelő, mozgásharmónia alapozó helyi óvodai pedagógiai programjának módosított változata a nevelőtestület elfogadásával, az óvodavezető jóváhagyásával lép hatályba.

2. Közzététel

A hatályba lépett pedagógiai programot a szülők híradóján és az óvoda honlapján közzé tesszük.

Összefoglaló tartalmát az évnnyitó szülői értekezleten ismertetjük.

A program teljes és rövidített nyomtatott változatban is elérhető, megtekinthető az óvodában, az óvodavezető engedélyével.

2022. augusztus 27.

Szrnka Anna
Óvodavezető

MELLÉKLETEK

SZABAD JÁTÉK

1. sz. melléklet

Terület	Tartalom	Feladatai	Módszertani alapelvek
Gyakorló játék	<ol style="list-style-type: none"> Különböző mozgások, hangok ismétlése, gyakorlása. Játékeszközök húzogatósa, tologatósa stb. 	<ol style="list-style-type: none"> Nyugodt légkör megteremtése. Megfelelő méretű és elrendezésű, egyszerű, alakítható tér biztosítása. A heti és napirend szervezésében a folyamatosság és rugalmasság biztosításán keresztül minél hosszabb, zavartalanabb játékidő biztosítás. Inspiráló, fejlesztő hatású, esztétikus, tartós, a gyermekek által elérhető helyen lévő játék-eszköztár kínálása. A játék összehangolása az egészséges életmód, mozgás és anyanyelvi - kommunikációs neveléssel. Az óvoda pedagógus tudatos jelenléte, indirekt irányítása. 	<ol style="list-style-type: none"> A gyermekek játékán az önként választott, számára örömet jelentő tevékenységet értjük. <ol style="list-style-type: none"> Élmények biztosítása Lehetőséget és zavartalanságot biztosítunk az élmények, pszichés feszültségek kijátszására. A szabad játék túlsúlyának érvényesülnie kell a nap folyamán. A gyermek minden tevékenységszervezése játékos formában történhet. Az új gyermekek beszkoktatását szükség szerint, együtt játszással segítjük. Az óvodapedagógus tudatos jelenléte segíti az elmélyült játék kibontakozását, a játékkapcsolatok kialakulását. Játék közben adódó konfliktusba akkor avatkozunk be, ha az adott helyzet a gyermek testi épségét veszélyezteti, illetve tartósan, pszichés sérülést okozhat. Fejlesztő hatását elsősorban a társas kapcsolatok alakulásában, kommunikáció, illemszabályok gyakorlásában és az élmények kijátszásában. Az itt nem szereplő szabályjátékokat az óvodai tanuláshoz soroltuk, de a szabad játék során is bármikor lehetősége van a gyermeknek, választása szerint, erre a játéktípusra is.
Konstruáló játék	<ol style="list-style-type: none"> Különböző térbeli építmények, tárgyak, alakzatok létrehozása rakosgatással, összeállítással. 		
Szimbolikus szerepjáték	<ol style="list-style-type: none"> Különböző szerepek eljátszása az életből vett élmények és utánpótlás alapján (pl.: orvosos, boltos stb.) 		

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

2. sz. melléklet

Terület	Tartalom	Feladatai	Módszertani alapelvek
Önkiszolgálás	<ol style="list-style-type: none"> 1. Öltözés, vetkőzés, tisztálkodás 2. Étkezés során (folyamatos reggeli illetve uzsonna) saját étkező és evőeszköz asztalhoz illetve tálaló 		
Naposi munka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Étkezési előkészületek, étkezés utáni feladatok, az ehhez tartozó takarítási műveletek (pl. asztalterítés, letörlés, söprés stb.) 2. Egyéb 	<ol style="list-style-type: none"> 1. A munkavégzés feltételeinek megteremtése: megfelelő, motiváló légkör, a napirendben idő és a munkaeszközök biztosítása, lehetőségek megteremtése. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Az egyes munkafajtákat, azok tartalmát a csoport fejlettségéhez igazodva vezetjük be. 2. A munka bevezetésénél dominál a játékos jelleg, fokozatosan alakítjuk a gyermekben, hogy a munkának célja van, felelősséggel jár.
Közösségért, közösségben, kisebb csoportokban, társakkal végzett munkák	<ol style="list-style-type: none"> 1. Változatos tevékenységek mikrocsoportok számára (pl. játszósarok rendezés, takarítás, udvarsöprés... stb.) 2. Pihenés előkészületei 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Megtanítjuk a munkajellegű feladatok végzésének módját, eszközök biztonságos használatát. 3. Motiváció egyéni felelősség vállalással járó munkák végzésére. 4. Lehetőség biztosítása az együttműködésen alapuló néhány főből álló kis csoportok alkalmankénti munkavállalására. 5. A munkára nevelés összehangolása az egészséges életmód, mozgás és anyanyelvi kommunikációs nevelés feladataival. 	<ol style="list-style-type: none"> 3. A munka állandóságán keresztül érzékeltetjük bennük annak szükségességét. 4. A munkát soha nem alkalmazzuk büntetésként, egyes esetekben, jutalmazásnak szánjuk. Saját és mások elismerésére nevelés egyik eszközének tekintjük. 5. A mozgékony, nehezen kezelhető gyermekekkel való bánásmódban – eddigi tapasztalatink szerint – nagyon hatékony a munka alkalmazása, hiszen kielégíti mozgásigényüket, levezetik energiájukat, szívesen végzik. Kiemelten kerti, udvari munkák. 6. Konkrét, reális, fejlesztő hatású értékelést kíván az óvodapedagógus részéről. 7. Önként vállalt, aktív tevékenységnek kell lennie, a naposi munka vonatkozásában is.
Egyéni, napi megbízatások	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alkalomszerű feladatok (Pl. tárgyak, üzenetek továbbítása stb.) 2. Felelősök (pl. mosdó felelős: fogkrémezés, pohár tisztaságának átnézése, növény és állat gondozás stb.) 		

TERVSZERŰ, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÁLTAL SZERVEZETT és KEZDEMÉNYEZETT TANULÁS

3. sz. melléklet

FŐ TEVÉKENYSÉGEK	TARTALMAK	TÉMÁK	TANULÁSI FORMÁK			KÉSZSÉG, KÉPESSÉGFEJLESZTÉS
			Játékos, cselekvéses tanulás		Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés, gyakorlati problémamegoldás	
			Játék (Kötetlen egyéni, páros vagy mikro csoportos tevékenységek)	Játékos tevékenységek (Kötetlen, változó létszámú kis csoportos tevékenységek)	Csoportos foglalkozás (Kötetlen és/vagy kötött egész vagy bontott fél – fél csoportos foglalkozás)	
Mozgás	Természetes mozgások (nagy mozgások): járások, futások, ugrások, csúszások, mászások Támaszok, függések Egyensúlyozás Gimnasztika, atlétikai alapformájú gyakorlatok Kézi szergyakorlatok (labdás, botos, kendős, szalagos stb.) Egyszerű szertorna gyakorlatok	Az éves tervezés alapja, rendező elve, fő témák: Elemek – évszakok - ünnepek, hagyományok (Tűz, Víz, Föld, Levegő//Ősz, Tél, Tavasz Nyár/A programban meghatározott ünnepek, hagyományok) Heti tervezés: Kompetencia alapú óvodai programcsomag adaptálása egyéni döntés alapján, részleges témaváltoztatások TÁMOP 3.1.4. pályázati támogatással készített saját fejlesztésű projektek/Szüret, Télj örömeik.	Szabály játékok, fejlesztő játékok, kártya, társas játékok Ayres - szenzoros integrációs eszközök egyéni használata; eszközös mozgásos tevékenységek a csoportszobában és az udvaron (labdák, hinta, mérleghinta, csúszdák, ugróasztal, autó, hullahopp, ugrókötél, kerékpár, roller, célba dobók, egyensúlyozók, szánkó, csúszka stb.) Rejtvenyjátékok (feladat és munkalapok - 3 nehézségi fokozatban, Ceruzaforgató - színezők 3 nehézségi fokozatban.	Mozgásformák kitalálása szabadon Mozgásutánzás Népi mozgásos és sportjátékok Szimulációs, szituációs játékok eszközökkel vagy eszköz nélkül az udvaron és a csoportszoba mozgásközpontjában Dráma, varázsjátékok Zenére történő mozgások	Heti mozgás a) Foglalkozás Mindennapos mozgás a) 10' játékos mozgás - kooperatív játékok b) Meztílabás, tartásjavító torna c) 10' zenés, játékos gimnasztika	Erő, gyorsaság, állóképesség Reakció gyorsaság, dinamikai érzék Nagy mozgások Mozgáskoordináció (szem-kéz, szem-láb) Egyensúlyérzék Izomegysúly, testtartás Testséma, testfogalom Finommozgások Térpercepció: térirányok, térformák Vizuális, verbális, taktilis érzékelés Oldaliság, dominancia Mozgásritmus Beszédértés Mozgáskreativitás Feladattudat, feladattartás, kivárás, kitartás együttműködés
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Felnőtt játékok gyermekkel (ölbéli játékok, lovagoltatók, cirógatók, tapsoltatók, táncoltatók stb.) Mondókák Népi gyermekdalok Műdalok Énekes játékok Ritmushangszerek használata Néptánc alaplépések (egyszerű dunántúli ugrós motívika, kiscsárdás) Zenehallgatás: Óvónői ének Hangszerjáték Magyar és különböző népek, kisebbségek nép zenéje Klasszikus- és kortárs műzene		Dallamok, ritmikus szövegek kitalálása Ritmushangszerek használata szabadon Mondókák, dalok gyakorlása Énekes játékok gyakorlása Hangszerkészítés Ritmuszeneke Játék és táncmotívumfűzés gyakorlása Énekes, zenés tevékenységfűzés Aprók tánca - mini tánc ház- néptánc motívumok gyakorlása Tánc improvizáció nép, komoly és igényes könnyűzenére Szimulációs, szituációs játék Dráma, varázsjátékok	Új mondóka Új dal Új énekes játék Új gyermektánc/néptánc motívumok Játék és táncmotívumfűzés Komplex tevékenységek	Nagy mozgások Mozgáskoordináció (szem-kéz, szem-láb) Egyensúlyérzék Izomegysúly, testtartás Testséma, testfogalom Finommozgások Térpercepció: térirányok, térformák Vizuális, verbális, taktilis érzékelés Oldaliság, dominancia Mozgásritmus, ritmusérzék (egyenletes, dal és m ritmus, ütemhangsúly, motívum hangsúly) Zenei formaérzék (ütem, motívum) Mozgás és zenei kreativitás Hallás (hangerő: halk-hangos, hangmagasság: magas-mély, tiszta ének) Dinamikai érzék (tempó-gyors, lassú) Zenei formaérzék (ütem, motívum) Érzelmek megélése, reális, pozitív Feladattudat, feladattartás, kivárás, kitartás együttműködés, kezdeményezés, identitástudat	

<p style="text-align: center;">Külső világ tevékeny megismerése</p>	<p>Környezetismereti tapasztalatok Tapasztalatok saját testükről (fő és apró testrészek, funkciójuk), higiéniai teendők - testünk, testápolás, egészségünk védelme; egészséges táplálkozás Saját test elhelyezése térben, téri relációk Egészséges életmóddal kapcsolatos szokások (szabad levegő, mozgás, pihenés stb.) Tapasztalatok szűkebb-tágabb természeti környezetről (évszakok, időjárás, növények, állatok (ős, házi, vadon élő, kerti, vízi, madarak, rovarok), fejlődés, kerti munka, erdők, vizek, hegyek, síkság, környezet védelem, föld bolygó - űr- bolygók stb.) Tapasztalatok szűkebb-tágabb társadalmi környezetről (család, személyes adatok, óvoda, Dorog város, a város környéke, Magyarország-nemzeti identitástudat, közlekedés, foglalkozások) Környezettudatos magatartás szokásrendszere, környezetvédelmi ismeretek Ünnepek, hagyományok, népszokások Alapszínek és árnyalatai (sötét, világos) Ismerkedés az idővel, tájékozódás időben (elemek, évszakok, hónapok, hetek, napok, napszakok, események időrendisége) Matematikai tartalmú tapasztalatok Számlálás (tő-és sorszámlálás) Halmazok (csoportosítás, osztályozás, rendszerezés számosság és tulajdonság szerint, bontás, egyesítés) Kiterjedések (magasság, hosszúság, szélesség, vastagság, mélység, űrtartalom) Geometriai tapasztaltok Viszonyfogalmak, összehasonlítások, mérések Szimmetria Térei tájékozódás Tájékozódás síkban Nyitott- és zárt vonalon kívül, belül levő pont. Ritmikus sorok térben, síkban</p>			<p>Saját holmi rendben tartása öltözöben, csoportban Teremrendezés –pakolás, higiéniai teendők és szabályok, takarítás Szelektív hulladékkezelés Babafürdetés Gyűjtött természetes anyagok, termékek rendezése, válogatása Szobanövények gondozása Akvárium gondozása Idénymunkák - benti (pl.: gyümölcs és zöldségmosás, vitamintál készítés, befőzés, aszalás, csíráztatás-rügyeztetés, palántázás, virággondozás, természetközpont aktuális dekorálása stb.) Képek, képeskönyvek nézegetése, beszélgetés szabadon Kísérletek Vetélkedő játékok Szimulációs, szituációs játék Dráma, varázsjátékok</p>	<p>Megfigyelő- és élményszerző séták, kirándulások Idénymunkák – kinti (almaszüret, veteményeskert és virággondozás, mini tó és sziklakertgondozás, udvarrendezés -söprés, gereblyezés, hólapátolás stb.) Madarak gondozása Filmek, diák, vetítettképes bemutató megtekintése Kiállítások látogatása Gyűjtemények, albumok, naptárak (téma, ünnep, évszak, hónap, napszak, heti rend, napirend, esemény stb.) készítése Ismeretek, tapasztalatok rendszerezése Komplex tevékenység</p>	<p>Vizuális, verbális, taktilis észlelés, érzékelés, Ízélelés, szaglás Térpercepció: térirányok, térformák (síkban is) Beszédértés Szókincsbővítés Folyamatos, érthető beszéd Viselkedéskultúra Erő, állóképesség Nagymozgások Mozgáskoordináció (szem-kéz, szem-láb) Egyensúlyérzék Testséma, testfogalom Finommozgások Testséma, testtudat, személyi zónák, oldaliság, dominancia Megfigyelőképesség Figyelem koncentráció, figyelem tartósság Emlékezet (verbális, vizuális), felidézés Verbális és vizuális időrendiség (szerialitás) Gondolkodás Környezet tudatosság Kreativitás Feladattudat, feladattartás, kiváras, kirtartás Elfogadás, együttműködés, kezdeményezés, identitástudat</p>
<p style="text-align: center;">Verselés, mesélés</p>	<p>Magyar népköltés, népmese Klasszikus –és kortárs vers Más népek, kisebbségek meséi, versei Klasszikus –és kortárs mese Verses mese Elbeszélés, eredetmonda</p>			<p>Saját vers- és mesealkotás Képeskönyvek, mesekönyvek nézegetése, beszélgetés Mesék, versek elmondása szabadon Népköltések, versek ismétlése, gyakorlása Bábozás Mesedramatizálás Népszokások Árnnyjáték Játék, tevékenységfűzések Szimulációs, szituációs játék Dráma, varázsjátékok</p>	<p>Új prózai alkotások (elbeszélés, mese, monda) Új vers, népköltés Komplex tevékenység</p>	<p>Verbális észlelés Beszédértés, metakommunikációs jelzések megértése Tiszta, érthető beszéd Mondatalkotás, folyamatos beszéd Matakommunikáció alkalmazása Verbális emlékezet, felidézés, szerialitás, Figyelem tartósság, koncentráció Megfigyelőképesség Nyelvi kreativitás, fantázia Szókincsbővítés Érzelmek megélése, reális, pozitív énkép, kiegyensúlyozottság, motiváltság Feladattudat, feladattartás, kiváras, kirtartás Elfogadás, együttműködés, kezdeményezés, identitástudat</p>

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ábrázolás <ul style="list-style-type: none"> - fantázia - emlékezet - megfigyelés alapján 2. Műalkotásokkal (művészek alkotásai, népi kézműves tárgyak) való ismerkedés 		<p>Szabad, saját ötletű alkotások (építés, rajzolás, barkácsolás)-kincsesláda</p> <p>Ismerkedés anyagokkal (vízzel, homokkal, kavicssal, falevelekkel, termésekkel, papirokkal stb.)</p> <p>Nyomhagyás kézzel, lábbal, eszközzel különböző anyagokba, felületeken. (Víz, sár, hó, homok, tészta, gyurma, liszt stb.)</p> <p>Téralakítás (építés, konstruálás)</p> <p>Környezet tárgyainak rendezése</p> <p>Természetes anyagok, termések gyűjtése, rendezése; természet kincseinek változatos felhasználása</p> <p>Mintázás (gyurma, agyag, homok)</p> <p>Képalakítás sík elemekkel, különféle technikával (kalapácsjáték, síkmértani elemek stb.)</p> <p>Tépés, gyűrés</p> <p>Festés különféle eszközökkel (tempera, vízfesték, textilfesték, üvegfesték) különféle felületekre (termések, dobozok, változatos papírok, kavics, betonfal, üveg, fa stb.)</p> <p>Rajzolás különböző eszközökkel (rajzeszközökkel, bottal, pálcikával stb.) különböző anyagokba, felületekre (táblára, aszfaltra, homokba, grízbe stb.)</p> <p>Hajtogatás</p> <p>Kézimunka (fűzés, nyírás, ragasztás, varrás stb.)</p> <p>Népi kismesterségek (pókozás, szövés, fonás, szalma-, csuhé megmunkálás, tojásdíszítés, karcolás, csiszolás, szögelés stb.)</p> <p>Bábok készítése (sík, zsák, fakanál, rongy stb.)</p> <p>Kooperatív munkák</p> <p>Kiállítások berendezése</p>	<p>Rajzolás különböző vastagságú ábrázoló eszközökkel (ceruzák, kréták, filctollak)</p> <p>Festés temperával, vízfestékkel különféle vastagságú ecsettel</p> <p>Képalakítás különböző (Pl.: komplex) technikákkal – tépés - nyírás, ragasztás</p> <p>Ábrázolás zenei aláfestéssel, festés zenére</p> <p>Mintázás gyurmából, agyagból</p> <p>Komplex tevékenységek</p> <p>Kiállítások megtekintése</p>	<p>Kreativitás, fantázia, alkotásvágy – képi kifejezés - önkifejezés</p> <p>Megfigyelőképesség</p> <p>Finommozgás</p> <p>Szem-kéz koordináció</p> <p>Vizuális észlelés</p> <p>Vizuális memória</p> <p>Térérzékelés</p> <p>Téri, képi látásmód - képalkotás</p> <p>Taktilis és vizuális érzékelés</p> <p>Beszédértés</p> <p>Esztétikai érzék</p> <p>Konstruáló képesség</p> <p>Feladattudat, feladattartás</p>
--	---	--	--	---	---

Az óvodai csoportnapló a fenti táblázat felosztását, címeit követi.

A nevelési program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések

4.sz.melléklet

A PROGRAM JELLEMZŐ ESZKÖZTÁRA csoportonként	
Tevékenységek központok berendezése	Tevékenységek központok berendezése: játszósarkok bútorai, megfelelő méretű kis asztalok, székek, nyitott polcrendszer, tárolók, polcok, állványok.
Játék	1. Játszóeszközök a gyakorló, építő-konstruáló és szimbolikus szerepjátékokhoz, udvari mobil sport játékok (kerékpárok, rollerek, gördeszkák, kötelek, karikák, labdajátékok, labdák, foci, kézilabda kapu, kosár állvány, ügyességi játékok-kiemelten labdás), stabil udvari játékok, homokozó játékok.
Munka jellegű tevékenységek	1. Munkaeszközök a naposi munkához: kötények, kis söprű, partvis, lapát, vödör, puha kefe, törülőruga, szelektív hulladékgyűjtő a csoportokban.
Egészséges életmód	1. Körömkefe 2. Papírkéztörő adagoló és papírkéztörő 3. Folyékony szappan és adagoló 4. WC papír, szalvéta, papír zsebkendő 5. Fogmosó pohártartók, poharak 6. Tükrök, fésűtartók, fésűk 7. Kényelmes, biztonságos ágyak 8. Poharak, kancsók 9. Gyümölcs centrifuga 10. Aszalógép 11. Szőlőprés 12. Kukoricapattogtató 13. Tálca, tálak, kistálak 14. Szűrők
Mozgás	1. Hagyományos tornaszerek (zsámoly, szekrény, tornapadok, rézsútos padok, torna szőnyegek, bordásfalak, alacsony gerenda, függeszkedő, kötél, létra, bordásfal, ugrószekrény) 2. Kézi szerek - sokféle, változatos anyagú és méretű labda (puha labda, maroklabda, kislabda, szivacs labda, kosárlabda, foci labda, léglabda, rücskös labda, tollaslabda, ping - pong -labda, ugráló labda, óriáslabda, strandlabda, lufi, golf labda, kugligolyó) kendők, babzsákok, botok, hullahopp karikák, ugró kötelek, szalagok, pom - pom) 3. AYRES (Szenzoros integrációs) terápia speciális eszközkészlete 4. Szivacsmodul készlet
Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	1. Ritmushangszerek (változatos ütős, csörgő, fém, fa műanyag hangszerek) 2. Dallamhangszerek (furulyák, metalofon) 3. Ruházat (szoknyák, blúzok, kötények, mellények, kalapok, párták, jelmezek) 4. Egyéb kellékek (fejdíszek – pl. állatok, szárnyak, szalagok, kendők) 5. Magnó, CD lejátszó 6. Zenei CD-k és kazetták (Komolyzene, magyar népzene, más népek zenéje, igényes könnyűzene)

<p>Külső világ tevékeny megismerése</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó, laptop, vetítők 2. Képek, könyvek 3. Szelektív szemetesek 4. Komposztáló az udvaron 5. Kerti szerszámok (talicskák, kis ásók, kapák, gereblyék, duggató fák, kislapátok, locsolókannák, lombseprű, hólapát) 6. Tárolók (kosarak, cserepek, üvegek stb.) 7. Társas és fejlesztő játékok minden területhez 8. Mikroszkópok, távcsövek, nagyítók 9. Különféle változatos matematikai eszközök 10. Fejlesztő hatású társas, logikai, kirakó játékok 11. Konstruktív és építő játékok 12. Színezők, feladat és munkalapok
<p>Verselés, mesélés</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mese, verses és ismeretterjesztő könyvek 2. Képek 3. Televízió, videólejátszó, DVD lejátszó, laptop, vetítők, diák 4. Bábok (kesztyű, sík, zsák, ujj, fakanál gyermek kézre és felnőtt kézre is) bábtartók, paravánok 5. Jelmezek, fejdíszek, egyéb kellékek 6. Díszletek
<p>Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rajzolás, festés, mintázás eszközei (vékonyabb, vastagabb rajzoló és festő eszközök, tempera, vízfesték, vízestálcák, ecsettörlők, változatos papírok, rajzlap, gyurma, agyag, gyurmatáblák, rajztáblák) 2. Kismesterségek, barkácsolás, kézimunka eszközei (olló, szövőkeretek, varrókeretek, kalapács, fogó, smirgli, kis szögek, mérőszalag, tűkészlet, fonalak, cérnák, textilek stb.) <p>Egyéb változatos ábrázoló eszközök.</p>

Kötelező szakirodalom

- Dr. Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin - Komplex prevenciós óvodai nevelési program
- Körmöczi Katalin: A gyermekek szükségleteire épített tanulás az óvodában
- Kompetencia alapú óvodai programcsomag
- Salló Katalin: Szenzoros integrációs terápia (Ayres öngyógyító mozgásterápia)

Alapvető szakirodalom

- Dr. Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban
- Barnáné Likovszky Márta/szerk.: Mindig a gyerekekkel van a baj? – egyéni bánásmód alkalmazása az óvodában
- Franz J. Mönks Irene H. Ypenburg: A nagyon tehetséges gyerek
- Dr. Szőke Anna: A tehetség felismerésének szinterei az óvodás korban
- Gergely Ildikó (2004): Mit? Miért? Hogyan? Módszertani füzet óvodapedagógusoknak.
- Gergely Ildikó: Mozgásos játékok kézikönyve
- Pappné Gazdag Zsuzsanna: A Labda
- Szent-Andrássyné Pektor Gabriella: Labdára fel!
- Dr. Kovács Jolán - Bucsi Bernadett: Lábtorna kicsiknek, nagyoknak –nem csak lúdtalpasoknak
- Kovács Andrea: Mackógyógytorna, lúdtalp ellen
- Pappné Gazdag Zsuzsanna (2005- 2010): Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok óvodások és általános iskolások számára (sorozat: Utánzó gyakorlatok, A labda, A babzsák, A karika, A tornabot, A body- roll, A szék, A tornapad, Egyensúlyozás)
- Göbel Orsolya - Mozgás a képzelet szárnyán
- Forrai Katalin: Ének-zene az óvodában, Zenehallgatás az óvodában
- Magyar népi mondóka gyűjtemény kisgyermekeknek
- Beck Zoltán: Tüzet viszek, ne lássátok
- Gyopáros I. Zsuzsa: Néphagyományaink
- Napról, napra sorozat kötetei
- Dr. Gósy Mária: Beszéd és óvoda
- Dr. Gósy mária: Beszédészlelés és beszédmegértés fejlesztése
- Dr. Gósy Mária: Beszéd és beszédviselkedés az óvodában

- Dr. Gósy Mária: Hallástól a tanuláshoz
- Antal László: A néptánc tanítása
- Foltin Jolán- Tarján T. Katalin- Játék és tánc az óvodában

Ajánlott szakirodalom

- Dr. Tótszóllóssyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában
- Székely Lajos: Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata
- Székely Lajos, helyi óvodai nevelési programok készítése: Egészségvédelem, egészségnevelés
- Gaál Sándorné – Kunos Andrásné: Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában
- Tessedik Sámuel Főiskola Körös Főiskolai kara Szarvas: Prevenció és korrekció a 3-10 éves korú gyermekek gyógy testnevelésében
- Budainé Balatoni Katalin: Így tedd rá! I. és II. – Táncos mozgásfejlesztés az óvodában
- Kránitzné Nagy Márta: A szivacskezilabda óvodai mozgásfejlesztő preventív programja
- Add tovább! - Drámajátékok
- Demeter László Katalin: Játéktárs- Drámajátékok és kreativitás a fejlesztőpedagógiában 5-10 éveseknek
- Lovas Mihályné – Tarr Ágnes: Varázstükör
- Kim Payn: Gyermekünk játéka
- Pektor Gabriella: Mozgásfejlesztő játékok gyűjteménye
- Jeles napok, népszokások – Kovács András szerk.
- Csendes Istvánné - Nagy Attila - Népszokásaink képes kalendáriuma
- László Katalin: Népi játékok
- László Katalin: Népi játékok, Gyertek, gyertek játszani II. Játékközlés: Dunántúl
- Megy a gyűrű vándorútra – népi játékok gyűjteménye
- Foltin Jolán – Karczagi Gyuláné – Neuwirth Annamária – Salamon Ferencné: Játék és tánc az iskolában: Motívumfüzések; Játékok, játékfüzések
- Nagy Béláné: Táncosjátékok az óvodában
- Juhász – Kovács – Papp – Zsiga: Módszertani kézikönyv a 6- 14 éves korosztály képzéséhez

Törvényességi eljárás

Az óvodába lépés feltétele

- A gyermek harmadik életévének betöltése tárgyév 08.31-ig (vagy fél éven belüli betöltése, ha van férőhely)
- Idősebb gyermek esetén a körzetbe költözés

Beiratkozáshoz szükséges kötelező óvodai dokumentum

- Óvodai felvételi és előjegyzési napló

A beiratkozáshoz szükséges dokumentumok

- A gyermek anyakönyvi kivonata és TAJ kártyája
- A gyermek és a szülők lakcímét (az életvitel szerű tartózkodás igazolása is szükséges) személyi azonosságát igazoló hatósági igazolványok
- A szülők munkahelyének címe
- Sajátos nevelési igényű és BTMN gyermek esetében szakvélemény
- Tartósan beteg, speciális étkezésre szoruló gyermek esetében szakorvosi vélemény

Óvodai felvétel folyamata

Az óvodai beiratkozás közzététele

- A beiratkozás időpontját Dorog Város Jegyzője határozza meg és teszi közzé a nyilvánosság számára, helyben szokásos módon.
- Az óvodai beiratkozásról szóló felhívást plakáton is kihelyezzük az óvoda bejáratánál.
- Közzé tesszük az óvodai honlapon, Facebook oldalon

Az óvodai felvétel elbírálásának szempontjai sorrendben

- A gyermek harmadik életévének betöltése tárgyév 08.31-ig vagy a körzetbe költözés idősebb gyermek esetében.
- Körzet (lakcím, szülő munkahelye)
- Férőhely
- Jár-e jelenleg testvére az óvodába
- Szülői igény, kérés

Döntés a felvételtől

- Az óvodavezető a helyileg szükséges egyeztetések után hozza meg döntését.

Fellebbezési eljárások

- A felvételtől számított 15 napon belül fellebbezést nyújthat be a szülő az óvodavezetőhöz benyújtott, de a Jegyzőnek címzett kérelem formájában.

Befogadás, beszoktatás

- A leendő óvodások számára előkészítő szülői értekezletet tartunk.
- A leendő óvodások és szülei számára ismerkedő játszónapot szervezünk.
- Az óvodai felvételt nyert gyermek családját, a szülő hozzájárulásával, előre egyeztetett időpontban meglátogatják a leendő óvodapedagógusok.
- Az átmenet megkönnyítése érdekében a szülős beszoktatást, befogadást támogatjuk, fokozatosan növekvő időtartamban.

Óvodai elhelyezés megszüntetése

- Elköltözés, vagy egyéb okból történő óvoda változtatás esetén.
- Áthelyezés (szakértői bizottság véleménye alapján) alkalmával.
- Iskolába lépéskor.
- 10 napon túli igazolatlan hiányzás miatt.

Nyilatkozatok

Nevelőtestületi nyilatkozat - Elfogadó határozat

A Dorogi Zrínyi Ilona Óvoda nevelőtestülete a helyi pedagógiai program tartalmát megismerte, a 2022.....év.....10.....havi ...18.....nap nevelőtestületi értekezleten megvitatta és elfogadta.

Kelt: Dorog....., 2022..... év10..... hónap ...18... nap

.....
a nevelőtestület képviselője

A szülői szervezet nyilatkozata

A szülői szervezet képviseletében aláírással tanúsítom, hogy a helyi pedagógia programot a szülői szervezet megismerte.

Kelt: Dorog....., 2022..... év hónap nap

.....
a szülői szervezet képviselője

Fenntartói nyilatkozat

Dorog Város Önkormányzat Képviselő - testülete a Dorog Zrínyi Ilona Óvoda helyi pedagógiai programját megismerte és az abban foglaltakkal egyetért.

Kelt: Dorog....., 2022..... év hónap nap

.....
Polgármester

Jóváhagyó nyilatkozat

Szrnka Anna, a Dorogi Zrínyi Ilona Óvoda vezetője, a 2022..... év ...10.....hónap ...18.....napján, a nevelőtestület által elfogadott helyi pedagógiai programot jóváhagyta.

Kelt: Dorog.....,2022..... év.....hó..... nap

.....
Óvodavezető